

Talousarvio 2023

Taloussuunnitelma 2023 - 2025

Riihimäen kaupunki
Hallinto ja konserni
Eteläinen Asemakatu 2
11130 Riihimäki

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio 14.11.2022 § 118

Sisällys

1	Kaupunginjohtajan katsaus.....	1
2	Riihimäki strategia.....	4
2.1	Strategiatyö	4
2.2	Kaupunkistrategia.....	5
2.3	Resurssiviisaus.....	7
3	Taloussuunnitelman yleisperustelut.....	9
3.1	Yleinen talouskehitys.....	9
3.2	Kuntien talousnäkymät	10
3.3	Alueen talouskehitys	11
3.3.1	Kanta-Häme	11
3.3.2	Riihimäen seutukunta ja Riihimäki.....	12
3.3.3	Työllisyyskehitys ja työttömyys	13
3.4	Valtion päätösten vaikutukset	15
3.5	Väestö- ja väestöskenaariot.....	17
3.6	Vuoden 2023 talousarvion lähtökohdat.....	19
4	Henkilöstösuunnitelma	22
5	Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta.....	28
6	Tulos- ja rahoituslaskelman perustelut (kaupunkiemo).....	32
6.1	Tuloslaskelman välitulokset.....	32
6.2	Verorahoitus – verotulot ja valtionosuudet	35
6.3	Rahoitustuotot ja rahoituskulut	38

6.4	Satunnaiset erät ja tulorahoituksen korjauserät.....	39
6.5	Antolainat	39
6.6	Lainat	39
6.7	Muut maksuvalmiuden muutokset.....	40
7	Käyttötalouden yleisperustelut	40
8	Investointien yleisperustelut.....	40
9	Talousarviolaskelmat	49
9.1	Tulos- ja rahoituslaskelma	49
9.2	Käyttötalouden yhteenveto.....	50
9.3	Investointisuunnitelma	51
10	Käyttötalouden	53
10.1	Hallinto ja konserni - toimiala	53
10.2	Elinvoiman toimiala.....	71
10.3	Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala.....	91
10.4	Tekninen toimiala.....	116
11	Vesihuoltoliikelaitos	132
12	Riihimäen kaupunki yhteensä	136
13	Riihimäki konserni.....	139
	Talousarviokirjan liitteet	152
	Riihimäen kaupunki 10 vuoden investointisuunnitelma.....	153
	Kaavoituksen ohjelmoidut hankkeet	155

1 Kaupunginjohtajan katsaus

Riihimäen kaupunginvaltuusto saa päätettäväkseen historiallisen talousarvion vuodelle 2023. Kuntien ja kaupunkien sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen hyvinvointialueille karkeasti puolittaa kuntien budjetit, kuten myös Riihimäellä. Vuosikausia valmisteltu uudistus pannaan vihdoinkin käytäntöön. Suomalainen kuntakenttä on monella tapaa uuden edessä.

Talousarviovalmistelua on leimannut reilut kaksi vuotta globaali koronapandemia, joka on kattavan rokotusohjelman johdosta jo hiukan hellittänyt otettaan. Tämän vuoden talousarviovalmistelua on puolestaan leimannut Venäjän helmikuussa käynnistämä hyökkäyssota Ukrainaan, jonka heijastusvaikutukset näkyvät vahvasti myös kuntataloudessa. Vuoden 2022 kuluessa Suomi on päättänyt myös hakeutua puolustusliitto NATO:n jäsenyyttä. Elämme siis historiallisia aikoja.

Maailmantalouden näkymät ovat vuoden aikana kääntyneet jyrkkään laskuun sodan seurauksena ja ekonomistit ennustavat talouden taantumaa. Inflaatio on ennätyslukemissa ja erityisesti energian hintojen nousu on ollut vuoden aikana rajua.

Riihimäen talous on ollut viime vuodet ylijäämäinen. Vastuullisen taloudenpidon tulee jatkossakin olla Riihimäen kaupungin keskeinen tavoite. Ympärillämme vallitseva maailmanpoliittinen jännite ja globaalin talouden tilanne voi nopeasti puhalttaa kylmän viiman myös kuntatalouteen, esimerkiksi valtionosuuksien leikkausten muodossa.

Kaupunginhallitus asetti keväällä 2022 Riihimäen kaupunkikonsernin menojen kasvuramiksi kokonaisuudessaan 2,5 prosenttia. Kunta-alan palkkaratkaisu saatiin aikaan kesäkuussa. Työvoimakustannusten nousun vaikutus kolmen vuoden sopimuskaudella on korkea korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Vuosina 2022 ja 2023 vaikutus on keskimäärin 4,81 prosenttia. Palkkaratkaisun lisäksi Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan vaikuttaa energiahintojen sekä tuotantokustannusten nousuun. Tämä sekä inflaatiokehitys, joka oli syyskuussa 8,4 prosenttia verrattuna edellisen vuoden syyskuun tilanteeseen, ovat vaikuttaneet talousarvioraamissa pysymiseen. Kaikkien menojen kasvuprosentti on 6,3 prosenttia verrattuna kuluvan vuoden huhtikuun ennusteeseen. Luvusta on poistettu hyvinvointialueelle siirtyvien toimintojen eurovaikutus. Lisäksi luvussa on huomioitu kaupunkiin vastuukuntamallilla siirtyvä ympäristöterveydenhuollon sekä kaupunkiin jäävän työmarkkinatuen kuntaosuus.

Valtionosuuksien ennuste on hyvinvointialueelle siirtyvien osien jälkeen 11,8 miljoonaa euroa ja verotulojen 74,8 miljoonaa euroa. Valtionosuuksissa tehdään kertatarkistus vuonna 2023, kun kuntien vuoden 2022 tilinpäätökset ovat valmistuneet.

Tilikauden tulos on 15,0 miljoonaa euroa, josta emo 14,2 ja vesihuoltoliikelaitos 0,8 miljoonaa euroa. Lainamäärä pysyy lähes vuoden 2022 tasolla, ja on 67,7 miljoonaa euroa vuoden 2023 lopussa.

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 29.8.2022 palveluverkosta, joka viitoittaa myös tulevien vuosien investointiohjelman. Investointiohjelma on tulevina vuosina kunnianhimoinen, mikä omalta osaltaan tukee kaupunkistrategian kasvutavoitetta. Itäisen koulun rakentaminen, opistotalo, asemanseudun kehittäminen sekä uimahallin ja maa-uimalan peruskorjaukset ovat Riihimäen kaupungille merkittäviä satsauksia. Emokaupungin nettoinvestoinnit vuonna 2023 ovat 21,6 miljoonaa euroa.

Riihimäen kaupunginvaltuusto hyväksyi huhtikuun 25.4.2022 kokouksessaan uuden RakasRiksu2035-kaupunkistrategian. Strategiapäivityksellä tavoiteltiin erottautuvaa, selkeää ja yksinkertaisesti viestittävää lopputulosta. Strategiaprosessi oli laajasti osallistava. Riihimäen kaupunki ilmaisee strategiassaan selvän tahtotilan kasvaa ja kehittyä. Kasvua viitoittavat kolme strategista tavoitetta, jotka ovat vastustamaton vartin kaupunki, tulevaisuuden tekijöiden koti ja kestävän kasvun yhteisö. Talousarviokirjassa on asetettu valtuustoon nähden sitovat tavoitteet. Lautakunnat seuraavat asettamiaankin tarkempia tavoitteita.

Menestyvät organisaatiot erottaa usein siitä, kuinka hyvin ne onnistuvat toimeenpanemaan strategiansa. On helppo laatia innostava strategia, haastavampaa on johtaa sen toimeenpanoa menestyksekkäästi. Uuden kaupunkistrategian toimeenpanon tueksi laaditaan kaupunginjohtajan kehitysohjelma, jonka avulla strategian toteutusta, avaintoimenpiteitä ja resursseja ohjataan. Kehitysohjelma pohjautuu dialogisen strategisen johtamisen periaatteisiin.

Riihimäen kaupungilla on elinkeinopolitiikan saralla paljon kiinnostavia hankkeita meneillään. Jääkiekkotermein kiekkoja on maalin edessä nyt paljon. Seuraavan vuoden aikana onkin tärkeämpää aikaansaada muutama maali, ei niinkään lisätä kiekkoja maalin eteen. Tässä onnistutaan tekemällä valintoja ja priorisointeja, ja ennen kaikkea kaupunkikonsernin ja sidosryhmien tiiviillä yhteistyöllä.

Asemanseudulla Voimala-hanke etenee Euroopan Komission New European Bauhaus Initiative-rahoituksen turvin tärkeään selvitysvaiheeseen, jossa saadaan aikaan toteutuskonsepti. Valtuuston palveluverkkopäätös edellyttää, että suunniteltua opistotalon toimintojen sijoittamista Voimalaan selvitetään. Riihimäen kaupunki on hakemassa asuntomessuja

vuodelle 2027, mikä omalta osaltaan nostaa kaupunkimme kansallista profiilia monipuolisen asuntotarjonnan saralla.

Kaupungin kasvu syntyy uusien työpaikkojen ja kilpailukykyisen yritystoiminnan kautta. Riihimäen kaupungin pitkäjänteinen ja ansiokas työ robotiikan saralla on käännettävä uskottavaksi innovaatiotoiminnaksi, joka tukee yritysten kasvua, kansainvälistymistä ja kehittymistä. Ympäristöliiketoiminta sekä kiertotalous ovat myös tärkeitä kasvun ajureita Riihimäelle. Yhteistyön tiivistäminen kaupunkimme, elinkeinoelämän, Hämeen ammattikorkeakoulun ja muiden TKI laitosten kanssa on ensiarvoisen tärkeää, kansainvälistä yhteistyötä ja verkostoitumista unohtamatta.

Kaupungissamme on myös vahva puolustusvoimien läsnäolo ja huippuosaamista muun muassa ELSO-keskuksen kautta. On kiinnostava nähdä, avaako Suomen NATO jäsenyys uusia mahdollisuuksia Riihimäelle. Myös näitä mahdollisuuksia pitää kaupungin olla aktiivisesti avaamassa.

Kaupungin henkilöstön jaksaminen on ollut viime vuosina koetuksella koronapandemian jäljiltä. Oman vivahteensa henkilöstömme jaksamiseen ovat tuoneet ylimmän johdon henkilövaihdokset. Haluan henkilökohtaisesti välittää kiitokset koko organisaatiolle ja luottamushenkilöjohdolle ammattimaisesta ja ystävällisestä vastaanotosta, jonka olen uutena kaupunginjohtajana saanut kokea. Uusien työntekijöiden perehdyttämiseen ja positiivisen työnantajamielikuvan luomiseen on jatkossakin kiinnitettävä huomiota, sillä myös kunta-sektorin työmarkkinoilla kilpailu osaajista kiristyy.

Strategiamme visioon eli tulevaisuuden tavoitetilaan on kirjattu lause – muutamme maailmaa, hauskuutta unohtamatta. Toiminta ilman kirkasta visiota on ajanhukkaa. Visio, ilman toimintaa on puolestaan haaveilua. Kirkas visio yhdistettynä määrätietoiseen tekemiseen muuttaa maailmaa. Muistutus siitä, ettemme unohtaisi hauskuutta, on epävarmoina aikoina entistä tärkeämpi. Kaupunkimme rikas kulttuuri- ja tapahtumatarjonta on yksi tapa luoda iloa ja hauskuutta kaupunkilaisten elämään.

Toivotan kaupunkimme henkilöstölle sekä päättäjille päättäväisyyttä luotsata yhteistyöllä Riihimäen kaupunkia kohti parempaa huomista. Meillä on kaikki mahdollisuudet tehdä Riihimäestä Suomen kaupunkikentän seuraava, innostava kasvutarina. Koko kansan tunte-
mat VR:n kuuluttajan sanat – seuraavana Riihimäki – saavat samalla uuden merkityksen.

Jouni Eho,

kaupunginjohtaja

2 Riihimäki strategia

2.1 Strategiatyö

Kuntalain (410/2015) 37 §:n mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, palvelujen järjestäminen ja tuottaminen, kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palveluvelvoitteet, omistajapolitiikka, henkilöstöpolitiikka, kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet sekä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös strategian toteutumisen arviointi ja seuranta. Lisäksi kuntalain 110 §:ssä määritetään, että talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Riihimäen valtuusto hyväksyi RakasRiksu2035 –strategian 25.4.2022. Strategian päivittämiseen liittyvä työ alkoi vt. kaupunginjohtajan perustaessa päätöksellään 10.2.2021 (5/2021) strategiatyölle ohjausryhmän, jonka ensimmäinen kokous pidettiin 10.3.2021. Tavoitteena oli saada aikaan strategia, jolla Riihimäki erottuu muista kunnista ja johon kaupunkiorganisaation ohella kaikki kaupunkilaiset, yritykset ja eri sidosryhmät voisivat laajasti sitoutua.

Strategian valmisteluun osallistettiin kaupunkilaisia, yrityksiä, päättäjiä, sidosryhmiä ja henkilöstöä mm. kyselyin, robottipuhelujen ja erilaisten tilaisuuksien muodossa. Strategiatyön etenemistä on voinut seurata myös kaupungin verkkosivuilta.

Strategian valmistelussa on otettu huomioon sekä kuntalain edellytykset, että valmisteilla olevat kuntia koskevat ja muut toimintaympäristön muutokset. Strategiatyön projektiryhmän työn tueksi kokoama tausta-aineisto on jaoteltu kolmeen ryhmään: Riihimäkeä koskeva aineisto, valtakunnallinen aineisto ja globaalit megatrendit sekä kestävä kehitys.

Strategialuonnoksesta toimitelimitä pyydetty ja saadut lausunnot sekä valtuustoseminaarissa tehdyt ryhmätöiden tulokset on otettu keskeisiltä osin huomioon strategiatyössä.

Strategia ohjaa tulevien vuosien toiminta- ja taloussuunnittelua ja kytetään osaksi kaupungin toimintaa kaikilla tasoilla. Strategian toteutumisen arviointi ja seuranta on kytketty talousarvioraportointiin. Kaupunginhallitus käynnistää strategian tarkistamisen, mikäli toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Strategian merkityksen syventäminen sekä luottamushenkilöille että henkilöstölle on sen hyväksymisen jälkeen keskeinen tehtävä. Asiasta on laadittu erillinen operatiivinen osallisuus- ja viestintäsuunnitelma, jonka mukaisesti toteutus alkoi jo keväällä 2022. Talousarvion valmistelun jälkeen syksyn 2022 aikana strategia konkretisoituu ja jäsentyy selkeäksi kehitysohjelmaksi.

Viestinnällä, sidosryhmäyhteistyöllä ja yhteisillä foorumeilla tuetaan strategista johtamista ja strategian konkretisoitumista toiminnaksi. Strategian tavoitteet jalkautetaan osaksi johtamis- ja henkilöstöviestintää sekä ihmisten arkeen osana palvelu- ja markkinointiviestintää. Strategian vision ja arvojen toteutuminen punnitaan jokapäiväisessä työssä. Strategian toteuttamista ohjaavat arvot: reiluus, rohkeus ja ripeys. Tämä tarkoittaa myös valintoja, jolla edistetään hyvinvointia, sujuvaa arkea ja yrittämistä.

2.2 Kaupunkistrategia

RakasRiksu2035 -strategia kuvaa, miltä kaupunki näyttää vuonna 2035, mitä keskeisiä päämääriä kaupunki toiminnalleen asettaa ja mihin periaatteisiin kaupungin henkilöstö sekä luottamushenkilöt lupaavat toiminnassaan sitoutua. Strategialla haetaan yhteistä sitoutumista ja strategia on tarkoitettu Riihimäen kaupungin organisaation toimintaa ohjaavaksi työkaluksi, mutta myös laajemmin koko kaupungin käyttöön. Se on asiakirja, johon myös kaupunkilaiset ja sidosryhmät voivat sitoutua.

Strategian keskeisenä tavoitteena on kasvun aikaansaaminen, kaupunkilaisten hyvinvoinnin sekä kaupungin kilpailukyyn edistäminen kestävällä tavalla. Kaupunkistrategiaan on valittu tässä hetkessä tärkeitä strategisia painopisteitä kaupungin menestymiseksi tulevaisuudessa. Linjauksissa pysytään strategisen tavoiteasettelun tasolla. Kaupunkistrategian toteutumisen mittareina käytetään indikaattoreita, jotka kertovat koko kaupungin kilpailukyyn ja hyvinvoinnin kehityksestä.

RakasRiksu2035 –strategia sisältää kolme valtuuston päättämää strategista tavoitetta, jotka ovat:

1. Vastustamaton vartin kaupunki
2. Tulevaisuuden tekijöiden koti ja
3. Kestävän kasvun yhteisö

Taulukko 1 Kaupunginvaltuuston asettamat seurantamittarit ja tavoitteet

Mittarimme	Tavoitteemme
Vastustamaton vartin kaupunki 1. Asukastyytyväisyys	Vastustamaton vartin kaupunki 1. Vähintään 4 (2,95 v. 2021).
Tulevaisuuden tekijöiden koti 1. Työttömyysaste 2. Verotulot asukasta kohden 3. Toisen asteen koulutuksen läpäisy %	Tulevaisuuden tekijöiden koti 1. Kehitys on valtakunnallista keskiarvoa parempi. 2. Kehitys on kuluttajahintaindeksiä parempi. Vertailu edelliseen vuoteen 3. Korkeampi kuin maan ka %.
Kestävän kasvun yhteisö 1. Väestönkehitys 2. Kasvihuonekaasupäästöt 3. Yhteisöverokertymä	Kestävän kasvun yhteisö 1. Vuotuinen ka kasvu 0,2 % 2. Vähenee 10 % vuodessa. v. 2030 tavoite 44ktCO ₂ -ekv (121ktCO ₂ -ekv v. 2020) 3. Kehittyy kuluttajahintaindeksiä paremmin. Vertailu ed. vuoteen.

Hyväksytyt politiikat ja muut kaupunkitasoiset ohjausasiakirjat

Kaupunkitasoiset politiikat, suunnitelmat ja ohjausasiakirjat, joita ovat mm. omistajapolitiikka, yleiskaava, rakennusjärjestys, ympäristöpolitiikka, henkilöstöohjelma, tietosuojapolitiikka, hankintapolitiikka, tilaohjelma, maapoliittinen ohjelma ja vesihuollon kehittämissuunnitelma, tarkentavat strategisten tavoitteiden toteuttamista. Politiikat ja ohjaavat asiakirjat määrittelevät toiminnan suuntaa, muuttavat tai perustelevat toimintaa, manifestovat tai varmistavat sovittuja toimenpiteitä.

Toimeenpano toiminnan ja talouden suunnittelulla

Strategian linjaukset konkretisoidaan talousarviossa. Strategisen johtamisen keskeinen prosessi on vuosittainen toiminnan ja talouden suunnittelu. Strategia ohjaa vuosittain toistuvaa talousarvion valmistelua sekä muuta toiminnan suunnittelua. Talousarvioon sisältyvät kaupunkitasoiset strategiset tavoitteet ja toimialojen toimenpiteet niiden toteuttamiseksi. Toimialojen ja liikelaitosten on tullut sisällyttää talousarviovalmistelussaan kaupungin strategian toteuttamisen edellyttämät toimenpiteet osaksi taloudellisia ja toiminnallisia tavoitteitaan ja osoittaa toimenpiteille tarvittavat resurssit.

Talousarvioraportoinnin kautta arvioidaan organisaation onnistumista ja tuloksellisuutta strategian toteuttamisessa. Strategian toteutumista seurataan strategisilla mittareilla, jotka kertovat kehityksen suunnasta. Mittareilla ei voida suoraan mitata organisaation tuloksellisuutta, sillä toteutumiseen vaikuttavat myös kaupunkikonsernin ulkopuoliset tekijät. Strategian toimintalupausten seuranta ja raportointi tehdään talousarvioraportoinnin yhteydessä, jonka kautta on mahdollista arvioida myös organisaation tuloksellisuutta.

2.3 Resurssiviisaus

Kaupungin strategian mukaisesti Riihimäen kaupunki on hiilineutraali ja pyrkii toiminnallaan kohti päästöttömyyttä, jätteettömyyttä sekä luonnonvarojen kestävästä kulutuksesta eli resurssiviisautta. Ympäristöpolitiikka ”Resurssiviisas Riihimäki 2030” on valtuuston hyväksymä strategian toimeenpano-ohjelma, jonka keskeisenä tavoitteena on tukea kaupungin strategiaa ja varmistaa Riihimäen kehittyminen resurssiviisaaksi kaupungiksi.

Strategiassa on määritelty tavoitteeksi kestävä kasvun yhteisö, jossa ”vaalimme kestävästä kehitystä ja vastuullisuutta”. Mittarina ovat kasvihuonekaasupäästöt, joissa tavoitteena on 10 % vuotuinen vähennys.

Ympäristöpolitiikka sisältää tavoitteiden lisäksi toimenpideohjelman ja seurantamittarit. Ympäristöpolitiikan toteutumista ja seurantamittareita seurataan vuosittain ympäristöraportissa tilinpäätöksen yhteydessä. Seurantamittareina ovat esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöt, luonnonsuojelualueiden pinta-alan kehittyminen sekä asukkaiden osuus kolmen kilometrin säteellä rautatieasemasta.

Ympäristöpolitiikassa on määritetty tavoitetila vuodelle 2030:

”Riihimäen kaupunki pyrkii toiminnallaan kohti päästöttömyyttä, jätteettömyyttä sekä luonnonvarojen kestävästä kulutuksesta. Vuonna 2030 Riihimäen kaupunki on resurssiviisas ja hiilineutraali. Fossiiliset energialähteet on korvattu uusiutuvilla. Kulutus on vähentynyt ja luonnonvarojen käyttö siirtynyt neitseellisestä aineksesta uusiomateriaaleihin. Riihimäen

kaupunkirakenne on eheä ja tiivis, ja lähipalvelut ovat jalankulkuetäisyydellä. Pyöräily, jalankulku ja joukkoliikenne ovat yleisimmät kulkutavat. Liikkuminen on lähes päästötöntä. Monimuotoinen luonto on lähellä ja helposti saavutettavissa. Elinympäristö on turvallinen, terveellinen ja viihtyisä, ja kannustaa kestäväan elämäntapaan. Riihimäkeläiset kantavat vastuuta ympäristöstä omalla toiminnallaan. Riihimäen yritykset edistävät kiertotaloutta toiminnassaan ja kehittävät vähähiilisiä kiertotalousratkaisuja.”

Ympäristöpolitiikassa on viisi ympäristöpäämäärää, joille on esitetty sitovat tavoitteet, seurannassa käytettävät mittarit sekä toimenpiteitä kuluvalle valtuustokaudelle. Ympäristöpäämäärät ovat:

- 1) Hiilineutraali energiantuotanto ja -kulutus
- 2) Kestävä liikkuminen ja ekotehokas kaupunkirakenne
- 3) Luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous
- 4) Monimuotoinen luonto ja viihtyisä elinympäristö
- 5) Vastuullinen riihimäkeläinen

Toimenpiteille on nimetty toteuttajatahot. Vastuuviranhaltijat vastaavat näiden toimeenpanosta. Toimenpiteet ja niihin varattavat määrärahat suunnitellaan osana talousarvioprosessia. Näiden lisäksi voidaan toteuttaa myös muita toimia resurssiviisaustavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpiteiden etenemisestä ja toteuttamisesta raportoidaan vuosittain valtuustolle ympäristöraportissa tilinpäätöksen yhteydessä.

3 Taloussuunnitelman yleisperustelut

Alaluvun 3.1 kuvaus yleisestä taloustilanteesta ja kehityksestä sekä julkisen talouden tilasta perustuu valtiovarainministeriön talouskatsauksiin sekä kuntatalousohjelmaan 2023 - 2026. Katsauksia on julkaistu keväällä, kesällä ja syksyllä 2022.

3.1 Yleinen talouskehitys

Valtiovarainministeriön (VM) talouskatsausten mukaan Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa talouskehitykseen ja kasvattaa taantuman riskiä. Energian, raaka-aineiden ja ruuan hinnat ovat nousseet nopeasti. Kiihtyvä inflaatio vaikuttaa kotitalouksien ostovoimaan ja kulutusmahdollisuuksiin. Inflaatio on kiihtynyt syksyllä jo lähes 8 prosentin tasolle. Vuoden 2022 inflaation arvioidaan olevan keskimäärin 6,5 prosenttia. VM:n vuoden 2023 arvio on 3,2 %. Maailmantalouden kasvu kärsii nopeasta inflaatiosta ja epävarmuudesta. Merkkejä inflaation pitkittymisestä on myös olemassa. BKT:n kasvuarvio on 1,7 % vuonna 2022 ja kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin vuonna 2023. Tämän jälkeen vuosina 2024-2026 BKT:n kasvu olisi malitiliset 1,4 % vuosittain. Kasvuennusteet perustuvat oletukseen Venäjä pakotteiden voimassaolosta sekä Covid-19 epidemiaennusteisiin, joissa ei olisi talouteen vaikuttavia rajoituksia. Edellä mainittujen eskaloitumista ei ole ennakoitu VM:n talousennusteissa. VM kuitenkin toteaa katsauksessaan, että yllätyksiä todennäköisesti tulee ja niihin pitää varautua.

Taulukko 2. Yleisen talouskehityksen tunnuslukuja

Yleinen taloudellinen tilanne (VM syksy 2022)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Muutos %								
BKT markkinahintaan (määrä)	1,7	-2,2	3,0	1,7	0,5	1,4	1,5	1,5
Inflaatio	1,0	0,3	2,2	6,5	3,2	1,8	1,9	2,0
Ansiotasoindeksi	2,1	1,9	2,4	2,6	3,5	3,0		
Työttömyysaste %	6,7	7,7	7,7	6,6	6,7	6,5	6,4	6,3
% BKT:sta								
Veroaste	42,2	41,8	42,9	42,4	41,9	41,4		
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä	-0,9	-5,5	-2,7	-1,4	-2,2	-2,2	-2,4	-2,4
Julkinen velka	64,9	74,8	72,3	71,2	72,7	74,1	75,2	76,0

VM:n arvion mukaan työllisyyden kasvu hidastuu ja työmarkkinoiden kohtaanto on edelleen heikentynyt. Pula osaavasta työvoimasta heikentää tuotannon kasvattamisen edellytyksiä. Palkkaliukumien arvioidaan osajien suuren kysynnän vuoksi kasvavan. Työllisyysasteen arvioidaan nousevan lähes 74 prosenttiin, joskin tähän osin vaikuttaa työikäisten määrän vähentyminen. Talouskasvun hidastumisen johdosta työvoiman kysyntä vähenee ja työllisten määrä supistuu vuonna 2023. Työttömyysasteen arvioidaan kohoavan kulu- van vuoden tilanteesta. Talouskasvun elpymisen vuonna 2024 arvioidaan lisäävän työllisten määrää ja työllisyysasteen ennakoidaan nousevan 74,1 prosenttiin.

Nimellisansioiden arvioidaan nousevan 2,6 % vuonna 2022, 3,5 % vuonna 2023 sekä noin 3 % vuonna 2024. Kunta-alan työehtoneuvottelutuloksen johdosta ansiotason nousun arvioidaan nopeutuvan noin 0,2 prosenttiyksikköä. Suurin osa kuntatyöntekijöistä saa seuraavan viiden vuoden ajan vuosittain noin prosentin suuruisen, muita aloja korkeamman sopimuskorotuksen. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,8 prosenttia.

Lähde: VM Taloudelliset katsaukset kevät, kesä ja syksy 2022, Kuntatalousohjelma 2023 - 2026 kevät ja syksy 2022

3.2 Kuntien talousnäkymät

Kuntien kahden viimeisen vuoden tilinpäätökset ovat olleet hyviä. Koronapandemia ei heikentänyt kuntataloutta valtion tukitoimien johdosta. Huomattavaa on kuitenkin se, että toimintakate heikkeni vuonna 2021. Toimintamenojen kasvu oli 4,5 %. Toimintamenojen kasvuun vaikuttivat muun muassa koronaviruksen testaus, jäljittäminen, rokotukset, hoidon kustannusten kasvu sekä hoito- ja palveluvelan purkamistoimet. Kuntien lainakanta kehittyi maltillisesti vuonna 2021. Kuntien toimintamenojen kasvun arvioidaan olevan vuosina 2024 - 2026 menojen kasvu on keskimäärin 2,9 prosenttia. Toimintatulojen laskuun vaikuttaa merkittävästi määräaikaisten valtionavustusten pieneneminen tai päättyminen.

Manner-Suomen kuntien vuosikate oli negatiivinen 13 kunnassa vuonna 2021, kun se vuonna 2020 oli vain kahden kunnan osalta negatiivinen. Kuntien toiminnan ja investointien rahavirta vahvistumisen heijastevaikutus kuntatalouden lainakantaan näkyi maltillisena lainakannan kasvuna.

Toimintamenojen ja -tulojen kehitys

Kuntien toimintamenojen tulevaan kehitykseen vaikuttaa merkittävästi kunta-alan palkkatarkaisu. Kuntatalouden toimintamenot alenevat vuonna 2023 arviolta 54 %, kun sote- ja

pelastustoimen tehtävät siirtyvät hyvinvointialueille. Muutoksen jälkeen kuntien suurimmat menot syntyvät varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestämisestä. Toimintamenoja kasvattaa myös Ukrainasta sotaa paenneiden ihmisten auttamiseen panostaminen. Tämän arvioidaan näkyvän varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen valmistavan opetuksen tarpeen kasvuna.

Kuntatalouden toimintatulojen arvioidaan laskevan noin 31 % vuonna 2023. Ukrainan sota pakenevien maahanmuutosta aiheutuvia kustannuksia on varauduttu korvaamaan julkisen talouden suunnitelmassa. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan 47 % vuonna 2023, verokertymän ollessa kuitenkin poikkeuksellisesti normaalia korkeampi. Tämä johtuu siitä, että osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuotoista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen jako-osuuksien mukaisesti. Kuntien valtionosuuksien arvioidaan laskevan 65 % vuonna 2023. VM painelaskelman mukaan kuntien toimintatulojen kasvuarvio on 0,7 prosenttia vuodessa vuosina 2024 - 2026.

3.3 Alueen talouskehitys

3.3.1 Kanta-Häme

Alueelliset kehitysnäkymät keväällä 2022 on ELY-keskusten yhdessä keskeisten aluekehittäjien kanssa muodostama näkemys maakuntien nykytilasta ja lähiajan näkymistä. Kat-sauksen arviot on tuotettu maaliskuuhun 2022 aikana.

Kanta-Hämeen vahvuutena on hyvä muutosjoustavuus. Elinkeinorakenne sekä yrityksen-tän rakenne on monipuolinen ja julkisten työpaikkojen osuus on suuri. Tästä syystä työ-paikat eivät ole laskusuhdanteessa yhtä nopeasti vaarassa. Työpaikat eivät myöskään ta-kaa toipumista tai pidemmän aikavälin uudistumista. Talouskriisien ja pandemian vaiku-tukset näyttäytyvät edellä mainitusta johtuen lievempinä ja viiveellä kuin muualla maassa. Tällaisten kriisien vaikutukset kestävät toisaalta kauemmin ja niistä palautuminen tapah-tuu hitaammin ja on loivempaa.

Haasteena on viime aikoina ollut työttömyyden monia alueita hitaampi laskuvauhti. Oras-tavasta kasvusta huolimatta työllisten määrä on vähentynyt, toisin kuin maassa keskimää-rin. Alueen työllisyysaste on pitkään ollut keskimääräistä korkeampi, mutta vuonna 2021 se tippui maan keskiarvon alapuolelle. Kanta-Hämeen työpaikkaomavaraisuus on Suomen pienin.

Hyvä saavutettavuus on merkittävä vetovoima- ja vahvuustekijä, ja sijainti Suomen kasvu-käytävällä on hyvä. Alue on houkutellut uusia yritystoimijoita, ja uusia yritysalueinvestoin-teja tehdään muun muassa teollisuuden. Seutukunnan haasteet eroavat toisistaan ja Forssan seutukunnan haasteena ovat huonot liikenneyhteydet hyvästä sijainnista huoli-matta.

Korona-aikana maakunta menestyi hyvin maakuntien välisessä muuttoliikkeessä ja koh-tuullisesti maahanmuutossa. Vuonna 2020 maakunta kääntyi kasvu-uralle muuttovoiton osalta ja kuntien välinen nettomuutto oli positiivista myös seuraavan vuoden aikana. Maa-kunnan kokonaisväkiluku on kuitenkin jatkanut pienessä laskusuunnassa myös alkuvuo-den ennakkotietojen mukaan. Maakunnan sisällä väestökehityksessä on suuria eroja. Forssan seutu on ollut pitkään haasteellinen Hämeenlinnan ja Riihimäen seutuihin verrat-tuna. Maakunnan kokonaiskehityksestä poiketen Hämeenlinnan seutukunnan kokonais-väkiluku on ennakkotietojen mukaan kasvanut myös alkuvuoden aikana. Luonnollinen vä-estönlisäys on edelleen miinuksella.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa Kanta-Hämeen alueella monin tavoin. Konkreetti-simmin sota vaikuttaa yritysten toimintaan energian ja raaka-aineiden hinnan nousuna. Epävarmuus heijastuu suoraan myös hämäläisten yritysten asiakkuuksien, tilausten ja ta-pahtumien menetyksinä. Venäjän osuus Suomen viennistä on arvion mukaan noin viisi prosenttia, mutta hämäläisyriyten osalta osuuden arvioidaan olevan hieman korkeampi.

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö: Alueelliset kehitysnäkymät keväällä 2022, Hämeen liitto

3.3.2 Riihimäen seutukunta ja Riihimäki

Pendelöinti on Hämeenlinnan ja Riihimäen seuduilla merkityksellistä. Useita tuhansia työssäkäyviä pendelöi jatkuvasti Riihimäeltä muualle töihin. Nämä ovat työvoimareserviä Riihimäellä toimiville yrityksille. Pendelöijien joukosta löytyy todennäköisesti hakijoita Riihi-mäellä avautuviin uusiin työpaikkoihin. Riihimäkeen pääasiallisena asiointipaikkana tur-vautuvia on noin 50 000. Koko talousalueen koko on yli 90 000 asukasta.

Uudenmaan työmarkkinoiden kehityksen heijastusvaikutus näkyy seutukunnan alueella. Koronakriisin alkaessa nähtiin, että Riihimäen seutukunnassa työttömyyden ja varsinkin lomautettujen määrän kasvu oli muita Hämeen seutukuntia voimakkaampaa. Kotimaan

logistiikkapalveluiden loogisin sijaintipaikka on Riihimäki, lähellä maan väestön painopistettä. Lisäksi pääkaupunkiseudun läheisyys takaa työntekijöiden hyvän saatavuuden.

Riihimäki-Hyvinkää kauppakamarin mukaan panostusten suuntaaminen talouskasvua edistävälle investoinneille on haastavassa tilanteessa välttämätöntä. Tämän lisäksi pääradan ja metsäradan ratkaisujen osalta olisi otettava huomioon se, että puolet suomalaisista asuu pääradan varrella. Pääradan merkitys elinkeinoelämälle on äärimmäisen merkittävä. Riihimäen-Hyvinkään kauppakamarin mukaan pääradan suunnitellut korjaushankkeet tulisi aloittaa välittömästi ja niiden toteutusta nopeuttaa. Uusien ratalinjausten tarpeellisuutta ja vaikuttavuutta tulisi tarkastella kriittisesti.

Riihimäen kaupungin sijaitsee pääradan varrella ja Suomen kasvukäytävällä. Helsingistä Tampereelle ulottuva Suomen kasvukäytävä muodostaa maan merkittävimmän toiminnallisen ja rakenteellisen kokonaisuuden. Kasvukäytävän vaikutusalueella asuu jo joka kolmas suomalainen. Alueen sisällä vähintään yhden kuntarajan ylittää päivittäin yli 301 000 työmatkalaista. Suomen kasvukäytävä muodostaa yhtenäisen työmarkkina-alueen ja yritysten kannalta yhtenäisen työvoimapoolin.

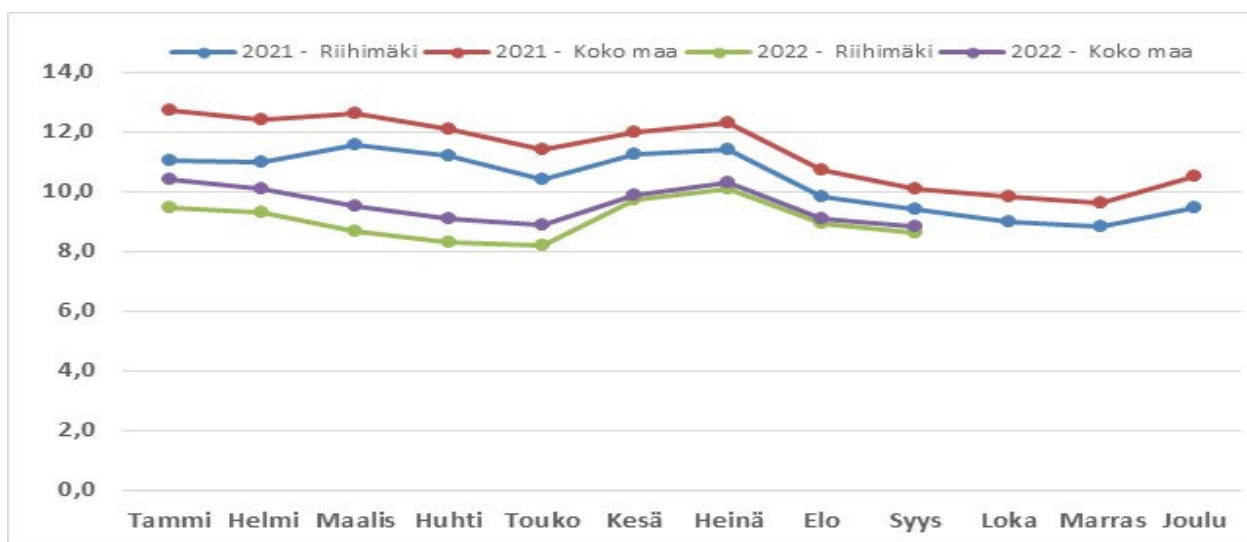
Käytäväkokonaisuus muodostaa koko Suomen talouskasvun ja kilpailukyyn ytimen. Suomen bruttokansantuotteesta 45 % tuotetaan tämän valtasuonen varrella. Yritysten liikevaihdosta noin 50 % muodostuu Suomen kasvukäytävä -verkoston alueella. Työpaikoista arviolta jo noin 40 % sijaitsee kasvukäytävällä.

3.3.3 Työllisyyskehitys ja työttömyys

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Kanta-Hämeessä vuoden 2021 joulukuun lopussa 10,0 %. Kanta-Hämeen työttömyys oli kuluvin vuoden syyskuussa 8,1 %. Valtiovarainministeriö ja kuntaliitto esittivät vuonna 2020 arvioita, että osa koronan johdosta syntyneestä työttömyydestä jäisi pysyväksi.

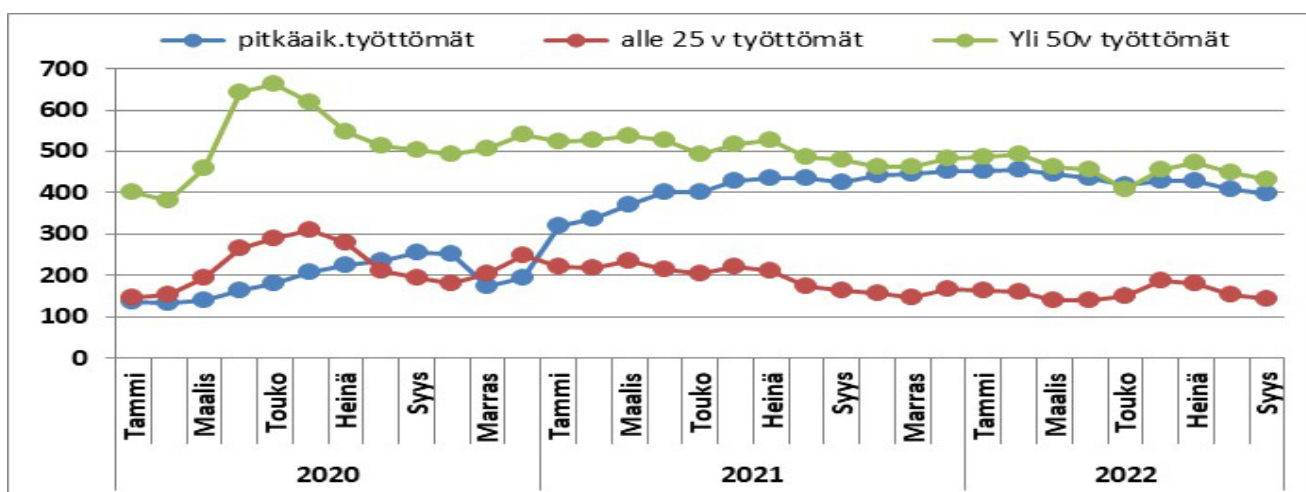
Vuonna 2020 työttömyyskehityksessä oli kasvupiikki koronavirusepidemian johdosta, joka aleni loppuvuonna 2021. Vuoden 2022 syyskuussa Riihimäellä oli työttömiä 1 164, mikä

oli 106 työtöntä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Hämeen Ely-keskuksen tilastojen mukaan Riihimäen työttömyysaste oli vuoden 2022 syyskuussa 8,6 %, kun se vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin oli 9,4 %. Työttömyyskehitys näyttää kuitenkin olevan alempa vuoden 2022 alussa. Riihimäen työttömyyskehitys on ollut koko maan työttömyyskehitystä alempi sekä vuonna 2021 että kuluvaan vuoden 2022 aikana.

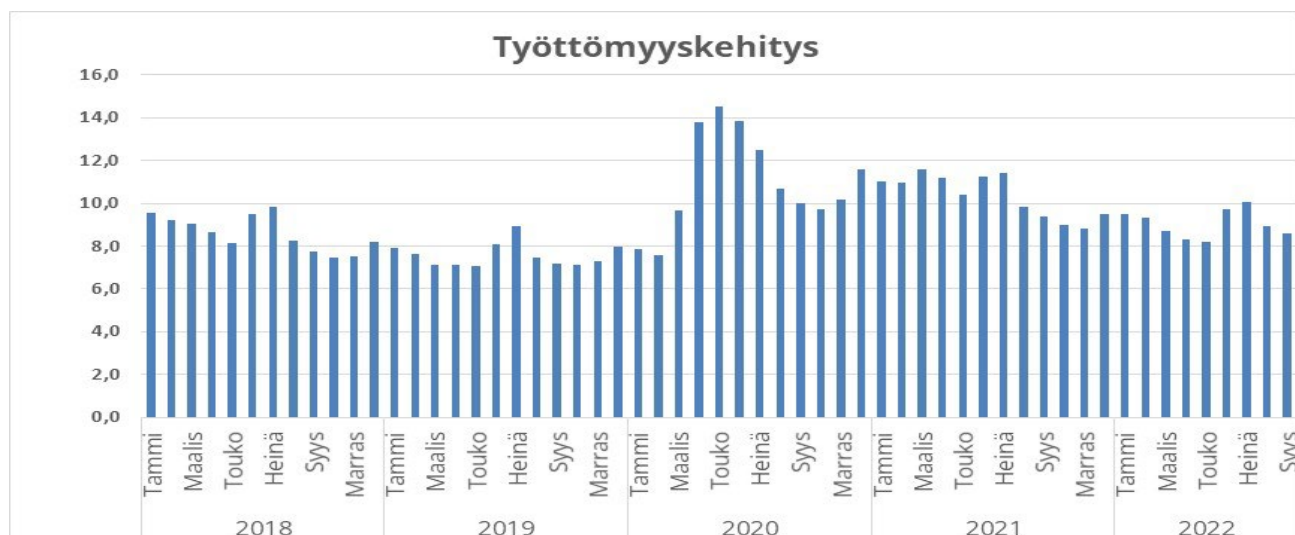
Kuva 1 Työttömyys koko maa ja Riihimäki vuosina 2021 ja 2022

Koko maan, Kanta-Hämeen ja Riihimäen työllisyystilanne heikentyi vuoden 2020 keväällä. Tilastojen mukaan työttömyyskehitys on kuitenkin alkuvuonna 2022 ollut vuoden 2021 tasoa alempi. Koronasta johtuen keväällä 2020 tuli piikki pitkäaikaistyöttömyydessä, joka näyttää jääneen aiempaa korkeammalle tasolle.

Kuva 2 Pitkäaikaistyöttömyyden kehitys Riihimäellä vuosina 2020-2022

Pitkäaikaistyöttömyys näkyy erityisesti yli 50-vuotiaiden työttömien trendissä. Yli 50-vuotiaiden työttömyys näyttää vielä olevan toistaiseksi korkeammalla tasolla kuin vuoden 2021 alussa. Alle 25-vuotiaiden työttömyys on alkuvuonna 2022 ollut vuoden 2021 lopun tasolla. Useamman vuoden tarkastelu osoittaa, että Riihimäen työttömyyskehitys näyttää kuitenkin olevan aleneva vuoden 2020 koronapiikin jälkeisenä aikana.

Kuva 3 Työttömyys Riihimäellä vuosina 2018-2022

Lähde: Tilastokeskus, Hämeen Ely keskus työllisyystilasto, TEM työllisyyskatsaukset 2022

Työmarkkinatuen kuntaosuus jää kunnan kannettavaksi hyvinvointialueen käynnistyessä. Aiemmin kunta pystyi vaikuttamaan asiaan kuntouttavan työtoiminnan keinoin, mutta toiminnan siirtyessä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle, kunnat eivät pysty omilla toimenpiteillään vaikuttamaan asiaan.

3.4 Valtion päätösten vaikutukset

Vuonna 2023 tulevia uusia ja laajentuvia tehtäviä ja velvoitteita ovat muun muassa perusopetuslakiin liittyen sitouttavaan kouluyhteisötyön, juomavesidirektiivin toimeenpanoon liittyvät valvontatehtävät ja asumisneuvonnan kehittäminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla kuntien valtionavustuksia kasvattavat Ukrainasta tulevien varhaiskasvatuksen, perusopetuksen valmistavan opetuksen ja kielikoulutukseen annettavat avustukset. Peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuu vähennys osana hallituksen päättämiä uudelleenkohdennuksia, mutta toisaalta lääkärihelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistaminen vahvistaa kuntataloutta.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2023 noin 2,7 mrd. euroa, josta varataan 10 miljoonaa euroa kuntien valtionosuuden harkinnanvaraiseen korottamiseen. Valtionosuus laskee vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 5,2 mrd. eurolla. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 voimaan tulevasta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta, josta johtuen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta siirretään noin 5,4 mrd. euroa hyvinvointialueiden rahoitukseen.

Valtionosuutta kasvattavat ennen kaikkea indeksikorotus, joka on 3,8 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 89 milj. euroa. Lisäksi valtionosuutta kasvattavat uudet ja laajenevat tehtävät, joista taloudellisesti merkittävimmät ovat varhaiskasvatuksen tukea koskevat toimenpiteet (8,75 milj. euroa) sekä sitouttava kouluyhteistyö (3,33 milj. euroa). Yhteensä tehtävämuutokset lisäävät valtionosuuksia vuonna 2023 noin 15 milj. euroa.

Valtionosuutta kasvattavat myös muun muassa valtionosuuteen aikaisemmin kohdistuneen lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistuminen sote-uudistuksen myötä (22,6 milj. euroa), perustoimeentulotuen kuntien maksuosuuden muutos (22,4 milj. euroa) sekä pitkäaikaistyöttömien eläketukeen liittyvän vähennyksen muutos (6,1 milj. euroa).

Valtionosuutta pienentää edellä mainitun hyvinvointialueiden rahoitukseen tehtävän 5,3 mrd. euron siirron lisäksi hallituksen päättämät uudelleenkohdennukset, joiden johdosta kuntien valtionosuuksien tasoa alennetaan pysyvästi 33 milj. eurolla. Vähennyksestä 9 milj. euroa toteutetaan pienentämällä kuntien yhdistymisavustuksiin valtionosuudesta tehtäviä siirtoja. Kuntien digitalisaation edistämiseen ei osoiteta vuonna 2023 enää rahoitusta siirtona kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta. Osana uudelleenkohdennuksia valtionosuuteen tehdään kuitenkin aikaisempaa digitalisaation kehittämiseen liittyvää siirtoa vastaava 10 milj. euron määräaikainen vähennys vuonna 2023. Yhteensä uudelleenkohdennukset vähentävät peruspalvelujen valtionosuutta 43 milj. euroa vuonna 2023.

Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei oteta huomioon vuonna 2023, sillä sote-uudistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuuslakiin tehdyn siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran vasta valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

Vuoden 2023 peruspalvelujen valtionosuuksien laskennalliset kustannukset ovat yhteensä 9,6 mrd. euroa. Tästä ikärakenteen osuus on 8,0 mrd. euroa. Kuntien omarahoitusosuus on 7,5 mrd. euroa eli noin 1 360 euroa/asukas. Omarahoitusosuuden vähentämisen jälkeen kuntien peruspalvelujen valtionosuus on noin 2,1 mrd. euroa. Valtionosuuden lisäosat ovat noin 270 milj. euroa ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus noin 818 milj. euroa. Verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen tasauslisäykset ovat 921 milj. euroa ja tasausvähennykset -102 milj. euroa.

3.5 Väestö- ja väestöskenaariot

Riihimäen kaupungin väestökehitys laski vuosina 2015 - 2018. Väestö väheni kaikkiaan 600 henkilöä kyseisenä ajanjaksona. Vuosina 2019 - 2021 väestökehitys on vaihdellut kasvun ja vähenemisen välillä. Vuonna 2021 väestö väheni kaikkiaan 189 henkilöä. Väestö oli 31.12.2021 tilanteessa 28 521. Elokuun lopussa väestön määrä oli 28 444 asukasta, jossa vähennystä vuoden 2021 lopun tilanteeseen on 77 henkilöä. Muutos on -0,3 %.

Riihimäen kaupunginvaltuuston hyväksymä väestön kasvutavoite on 0,2 % vuodessa. Seuraavan sivun taulukossa on esitetty väestökehitys kuluvaan vuoden 2022 ennusteteuman mukaisena. Ennusteesta on laskettu 0,2 % kasvutavoitteen mukainen kehitysnäkökulmä talousarviovuodelle 2023 sekä taloussuunnitelmavuosille 2024-2025.

Taulukko 3 Riihimäen asukasluvun kehitys vuodesta 2007 lähtien

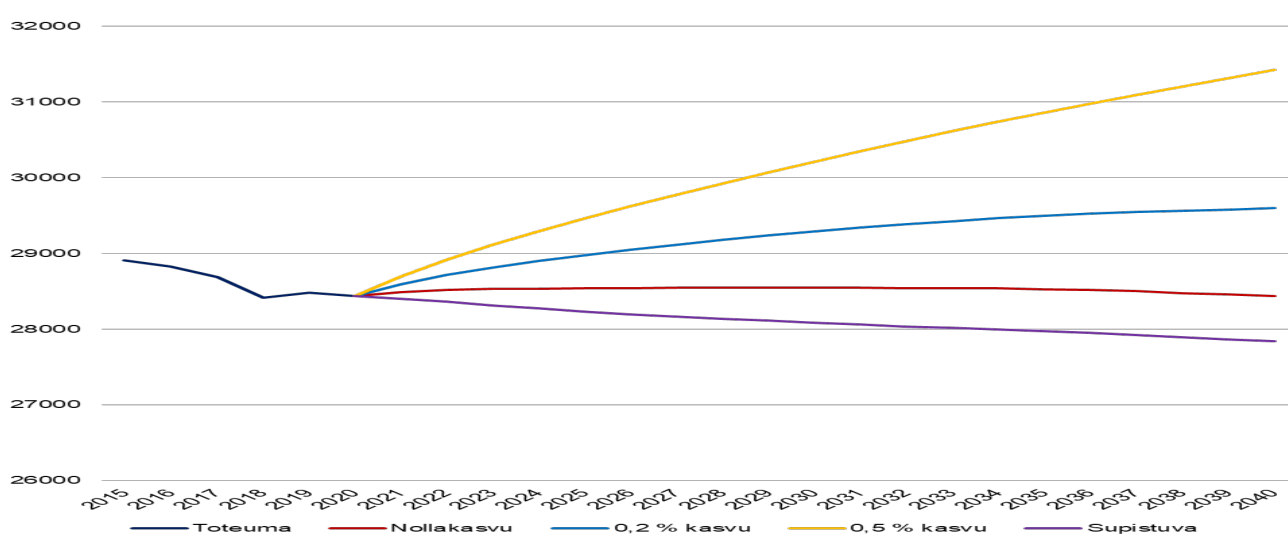
Vuosi	Asukasluku	Muutos %	Abs. Muutos
2007	28 023	1,9	520
2008	28 536	1,8	513
2009	28 587	0,2	51
2010	28 803	0,8	216
2011	29 018	0,7	215
2012	29 215	0,7	197
2013	29 318	0,4	103
2014	29 350	0,1	32
2015	29 269	-0,3	-81
2016	29 160	-0,4	-109
2017	29 021	-0,5	-139
2018	28 736	-1,0	-285
2019	28 793	0,2	57
2020	28 756	-0,1	-37
2021	28 521	-0,8	-235
2022 ennuste	28 531	0,0	10
2023	28 588	0,2	57
2024	28 645	0,2	57
2025	28 703	0,2	58

Syntyvyys on alentunut yleisen, koko maan kehitystrendin mukaisesti myös Riihimäellä. Vuonna 2014 Riihimäellä syntyi 309 lasta, kun vuonna 2021 lapsia syntyi 200. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan kaupungin väkiluvun kehityssuunta on laskeva mentäessä vuotta 2030 kohti. Erityisesti lasten määrän väheneminen on ennusteen mukaan merkittävä. Väestön ikärakenne muuttuu tilastokeskuksen ennusteiden mukaan merkittävästi 5-10 vuoden aikajänteellä.

Väestöskenaariot

Riihimäen kaupungille on laadittu väestöskenaariot vuosille 2020 - 2040 kaupungin kehittymisen näkökulmasta. Väestöskenaarioiden perustana ovat toteumat vuoden 2020 loppuun saakka, skenaariot perustuvat kasvuoletuksiin, jotka ovat nollakasvu, 0,2 % kasvu, 0,5 % kasvu sekä supistuva skenaario.

Nollakasvun skenaariossa oletettaman mukaisesti väestönkehitys on 0 henkilöä vuosien 2020 -2040 aikana. Toisen, 0,2 % -kasvuskenaarion mukaan vuosien 2020 - 2040 aikana väestö kasvaa 1 160 henkilöllä eli 4,1 %. Kolmannessa, 0,5 % -kasvuskenaariossa väestö kasvaisi vuosien 2020 - 2040 aikana yhteensä 2 983 henkilöllä eli 10,5 %. Tämän lisäksi on laadittu supistumisskenaario, jonka mukaan Riihimäen väestö vähenee 600 henkilöllä eli 2,1 %.

Kuva 4 Riihimäen väestöskenaariot vuosille 2020 - 2040.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden strategian huhtikuussa 2022. Tässä yhteydessä päätettiin kaupungin väestökehitystä koskeva kasvutavoite 0,2 %. Riihimäen väestökehitys sijoittuu elokuun 2022 tilanteessa nollakasvun ja supistuvan skenaarion väliin.

Lähde: Tilastokeskus väestötoteumat ja ennusteet, MDI-väestöprojektiot

3.6 Vuoden 2023 talousarvion lähtökohdat

Kaupungin talousarvion raami asetettiin toukokuussa tilanteessa, jossa kuntien palkkaratkaisua ei vielä ollut tiedossa. Tämän lisäksi soten-siirroista keskeiset asiat olivat tiedossa, mutta kaikkia heijastevaikutuksia ei ollut voitu ottaa huomioon. Pääperiaatteena raamin asettamisessa on ollut se, että lähtökohdan muodostaa kaupunkiin jäävä toiminta, josta hyvinvointialueelle siirtyvät toiminnot ja niiden eurovaikutukset on poistettu. Raamissa menojen kasvun tasoksi asetettiin enintään 2,5 %. Erillistarkastelu sovittiin tehtäväksi itäasioiden osalta sekä ympäristöterveydenhuollon osalta, joka siirtyi vastuukuntamallilla hoidettavaksi Riihimäen kaupungille.

Raamin asettamisen jälkeen valtuovarainministeriön ennusteet ovat keväästä syksyn kuntatalousohjelman sekä talouden osalta muuttuneet. Kuntatalouden menokehitys on VM:n syksyn ennusteen mukaan peruspalvelujen hintaindeksin kehitys on seuraavan kolmen vuoden aikana keskimäärin 3,6%, kun se vielä keväällä oli 2,5%. Vuoden 2023 peruspalvelujen hintaindeksi on VM ennusteen mukaan 3,8 %. Peruspalvelujen hintaindeksi kuvaa kuntatalouden menojen painorakennetta ja sen kehitystä. Valtiovarainministeriön ennusteissa on oletettu, että Venäjään kohdistetut pakotteet jäävät voimaan. Rajoitteita suurempia vaikutuksia ovat kuitenkin epäsuorat vaikutukset, joita ovat muun muassa energiamarkkinoiden laaja häiriö ja hintojen nousu. Koronavirus ei ennusteiden mukaan ole poistumassa ja tulevaisuudessa voi tapahtua tartuntamäärien nousua.

Eurovaikutusten tarkastelu on laadittu kaupunkiin jäävien toimintojen näkökulmasta suhteessa huhtikuun 2022 ennusteeseen. Menojen kasvu on 4,1 % kaupunkiin jäävien toimintojen osalta ilman ympäristöterveydenhuoltoa.

Riihimäen kaupungin vuoden 2023 käyttötalouden talousarvioon vaikuttaa merkittävästi hyvinvointialueelle siirtyvien toimintojen tulojen ja menojen poistuminen. Siirtyviä toimintoja ovat sosiaali- ja terveystoimen lisäksi oppilas- ja opiskelijahuolto, pelastustoiminta sekä ruokapalvelutuotanto Keittiö Kontion toiminta. Työmarkkinatuen kuntaosuus jää kuntaan. Siirtyvien toimintojen osalta vaikutuksia aiheutuu myös kaupungin muuhun toimintaan kuten työterveyshuoltoon, liikunta- ja kulttuuriseteleihin sekä it-palveluihin. Ympäristöterveydenhuolto siirtyy kuntien järjestettäväksi. Riihimäen kaupunki toimii isäntäkuntana yhdeksälle Kanta-Hämeen kunnalle. Ympäristöterveydenhuolto sijoittuu elinvoiman toimialueelle. Vuoden 2023 alusta lähtien kaupunki vuokraa sote-kiinteistöjä voimaanpanolain mukaisesti hyvinvointialueelle kolmen vuoden sopimuksella, jonka jälkeen hyvinvointialueella on mahdollisuus käyttää yhden vuoden optio. Tämän jälkeen vuokraustoimintaa koskee yhtiöittämisvelvoite, koska toimitaan markkinoilla.

Seuraavassa taulukossa on esitetty tiivistetysti keskeiset kokonaisvaikutukset. Tarkastelu on tehty kaupunginhallituksen toukokuussa asettamaan raamiin suhteessa huhtikuun 2022 ennusteeseen.

Taulukko 4. Huhtikuun 2022 ennuste ja muutokset vuoden 2023 talousarvioon

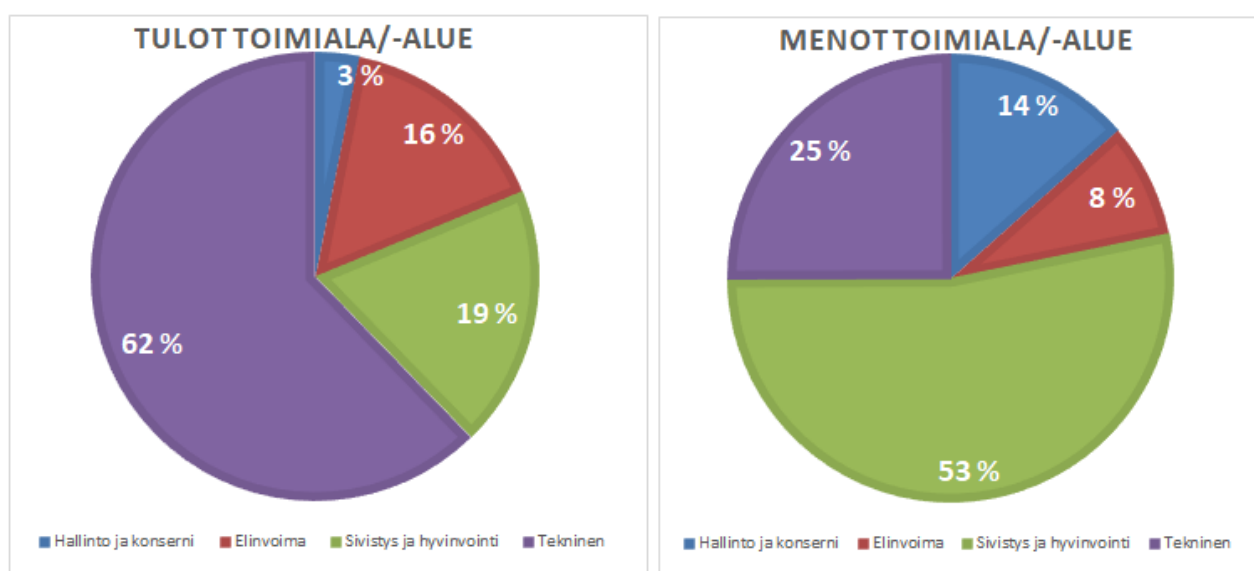
Tilin nimi	Ennuste huhtikuun 2022	Lähtötaso, siirtyvät poistettu, sis. Työmarkkinatuen kuntaosuus	TA 2023 (ei sis. Ympäristöterveydenhuoltoa)	Muutos %TA 23 syötetty kausi vs. lähtötaso	Muutos € vrt. lähtötaso	Ympäristöterveyden huolto	kj TA 2023	Muutos % TA 2023 vs. lähtötaso	Muutos € sis. ympäristöterveyden huolto
Riihimäen Kaupunki Ilman liikelaitosta									
TOIMINTATUOTOT	33 550 700	32 387 200	32 698 300	1,0 %	311 100	1 741 800	34 440 100	6,3 %	2 052 900
Myyntituotot	6 131 000	4 967 500	4 503 400	-9,3 %	-464 100	436 000	4 939 400	-0,6 %	-28 100
Maksutuotot	3 172 000	3 172 000	2 755 300	-13,1 %	-416 700		2 755 300	-13,1 %	-416 700
Tuet ja avustukset	2 580 600	2 580 600	3 489 400	35,2 %	908 800	1 305 800	4 795 200	85,8 %	2 214 600
Muut toimintatuotot	21 667 100	21 667 100	21 950 200	1,3 %	283 100		21 950 200	1,3 %	283 100
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	568 400	568 400	603 900	6,2 %	35 500		603 900	6,2 %	283 100
TOIMINTAKULUT	-99 862 500	-96 775 000	-100 751 400	4,1 %	-3 976 400	-2 110 300	-102 861 700	6,3 %	-6 086 700
Henkilöstökulut	-49 635 400	-47 950 500	-52 093 400	8,6 %	-4 142 900	-1 679 200	-53 772 600	12,1 %	-5 822 100
Palvelujen ostot	-23 502 700	-23 281 200	-19 747 100	-15,2 %	3 534 100	-273 200	-20 020 300	-14,0 %	3 260 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 320 300	-6 320 300	-7 506 800	18,8 %	-1 186 500	-26 100	-7 532 900	19,2 %	-1 212 600
Avustukset	-2 535 700	-3 673 100	-4 291 600	16,8 %	-618 500		-4 291 600	16,8 %	-618 500
Muut toimintakulut	-17 868 400	-15 549 900	-17 112 500	10,0 %	-1 562 600	-131 800	-17 244 300	10,9 %	-1 694 400
TOIMINTAKATE	-65 743 400	-63 819 400	-67 449 200	5,7 %	-3 629 800	-368 500	-67 817 700	6,3 %	-3 750 700

Kaupunkiin jäävien toimialueiden osalta hyvinvointialueelle siirtyvät toiminnot vähentävät menoja yhteensä 4 687 500 euroa ja tuloja 1 163 500 euroa. Kuntaan jäävän työmarkkinatuen kuntaosuuden vaikutus on 1 600 000 euroa. Oppilas- ja opiskelijahuolto on 670 000 euroa, siirtyvän henkilöstömäärän suhteessa työterveyshuolto sekä liikunta ja

kulttuurisetelit 320 000 euroa, kaupunkiyhteisiä it-infra ja tietoliikennekuluja 190 000 euroa. Ruokapalvelutuotanto keittiö Kontion osalta menoja poistuu 1 163 500 euroa sekä tuloja 1 163 500 euroa. Tämän lisäksi ympäristöterveydenhuollon järjestäminen isäntä-kuntamallilla lisää kaupungin tuloja 1 741 800 euroa ja menoja 2 110 300 euroa, nettovai-
kutuksen ollessa on 368 500 euroa. Poistuvien toimintojen euromäärät ja kaupunkiin jää-
vien toimintojen vaikutukset on otettu huomioon talousarvion lähtötasoa määriteltäessä.

Palkankorotuksen vaikutus kaupunkiin jäävien toimintojen osalta on laskettu huhtikuun 2022 henkilöstömäärän perusteella. Palkankorotusten vaikutus on yhteensä 1 328 000 euroa vuonna 2023.

Edellä esitetyssä on tuotu esille sitä, minkälainen muutos talousarviossa 2023 tapahtuu suhteessa huhtikuun 2022 ennusteeseen. Talousarvioesityksen euroissa noudatetaan muutoin linjaa, jossa muutoksia tarkastellaan vuoden 2022 talousarvioon nähden. Tarkas-
telu on tarkoituksenmukaista tehdä siksi, että nähdään hyvinvointialueelle siirtyvien toi-
mintojen eurovaikutus kaupungin talouteen. Tällä tavalla saadaan oikea ja riittävä kuva
kaupungin toiminnan muutoksista vuosien 2022 ja 2023 talousarvion välillä.

Kuva 5 Kaupunkiemon tulojen ja menojen osuudet toimialoittain

Taulukko 5. Toimialojen tulot ja menot euroina sekä % osuudet.

Toimialat	Tulot Osuudet		Menot Osuudet		Toimintakate
Hallinto ja konserni	1 109 700	3 %	13 910 000	14 %	-12 800 300
Elinvoima	5 474 100	16 %	8 510 600	8 %	-3 036 500
Sivistys ja hyvinvointi	6 640 000	19 %	54 691 000	53 %	-48 051 000
Tekninen	21 820 200	62 %	25 750 100	25 %	-3 929 900
Yhteensä	35 044 000	100 %	102 861 700	100 %	-67 817 700

4 Henkilöstösuunnitelma

Kaupungin RakasRiksu2035 -strategian ja henkilöstösuunnitelman mukaisten tavoitteiden läpiviemistä edistetään yhteisillä henkilöstöpoliittisilla linjauksilla, ohjeistuksilla sekä esi-henkilöiden ja henkilöstön osaamisen systemaattisella, tulevaisuuden tarpeisiin tähtäävällä kehittämisellä.

Henkilöstötyöllä vastaamme strategisista tavoitteista erityisesti henkilöstön tulevaisuudessa tarvittavien yksilöllisten ja yhteisöllisten taitojen kehittämiseen. Strategian mukaisesti painotamme myös johtamisen kehittämistä, luomme uusia keinoja tukea henkilöstön työssä viihtymistä ja huolehdimme kaupungin hyvästä työnantajamaineesta.

Strategisena tavoitteena henkilöstötyön osalta on, että kaupunki on hyvä ja houkutteleva työnantaja sekä nykyisille että uusille työntekijöille. Mittarina on työntekijöiden lähtöpalautekyselyssä sekä henkilöstökyselyssä oleva suositteluindeksi. Suositteluindeksinä tullaan vuoden 2023 alusta lukien käyttämään eNPS-lukua nykyisen 1-5 asteikon sijaan.

Henkilöstösuunnittelu on kiinteä osa toimialoilla ja toimialueilla tehtävää toiminnan suunnittelua, jossa ennakoidaan tulevaisuuden palvelu- ja resurssitarpeita. Täyttölupamenetel-lyssä käsitellään tarvittavat täyttöluvut täyttävän viranomaisen tekemän selvityksen perusteella.

Täyttölupaprosessi on liitetty osaksi KuntaRekry-järjestelmää. Vapautuvien vakanssien osalta tutkitaan aina myös toimenkuvien ja nimikkeiden muutostarve, jotta ne vastaavat tulevaisuuden tarpeita. Vuositasolla vapautuu vakansseja noin 70, josta osa jätetään vuosittain täyttämättä noin 15 % mm. tehtäviä uudelleen järjestelemällä, toimintoja tehostamalla tai sisäisiä siirtoja käyttämällä.

Kaupungin henkilöstömäärän kehitykseen vaikuttaa kuntalaisten palvelutarpeiden muutokset ja palvelujen tuotantotapa. Tavoitteena on tuottaa palvelut mahdollisimman kustannustehokkaasti, oikea-aikaisesti ja digitaalisia mahdollisuuksia hyödyntäen. Sosiaali- ja terveydenhuollon, oppilashuoltohenkilöstön ja keittiö Kontion henkilöstön siirtyminen hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023 lukien tarkoittaa lähes 500 työntekijän siirtymistä kaupungilta hyvinvointialueen palvelukseen.

Asukkaiden ikärakenteesta johtuvat palvelujen kysynnän muutokset vaikuttavat erityisesti opetustoimeen ja varhaiskasvatukseen. Eläköitymisen myötä vapautuvia vakansseja jätetään siellä tarvittaessa täyttämättä ja henkilökuntaa siirretään yksiköiden välillä tarpeen mukaan.

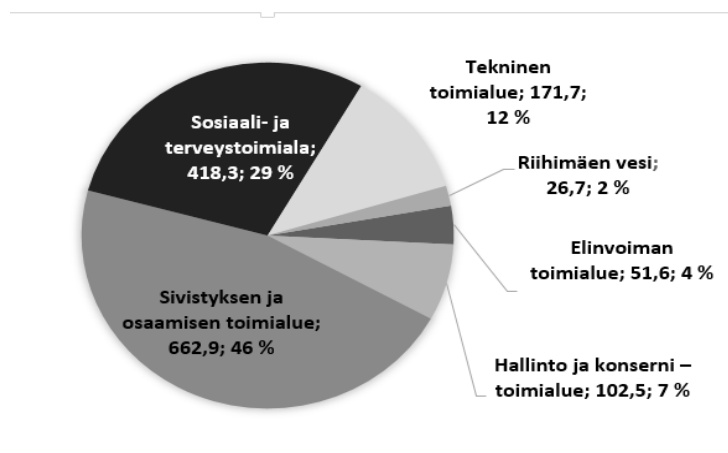
Teknisen toimialueen sekä hallinto ja konserni -toimialueen henkilökuntamäärän ja rakenteen ennakoidaan pysyvän lähes entisellään tulevina vuosina, koska näköpiirissä ei ole sellaisia muutoksia, joilla olisi merkittävää vaikutusta tuotettavien palvelujen kysyntään. Riihimäen kaupunki tulee toimimaan 1.1.2023 lukien isäntäkuntana Forssan ja Riihimäen seudun ympäristöterveydenhuollon henkilöstölle. Ympäristöterveydenhuolto ja sen noin 25 työntekijää sijoittuvat elinvoiman toimialueelle.

Riihimäen kaupungin eläkepoistuman arvioidaan kokonaisuudessaan olevan keskimäärin vuosittain 3,5 prosenttia vuoteen 2030 asti. Nykyisestä henkilökuntamäärästä tämä tarkoittaa noin 50–55 eläköityjää vuosittain. Työkyvyttömyys- tai osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyjien määrä tulee ennusteen mukaan olemaan noin yksi prosentti henkilöstöstä. Vuosina 2022–2030 eläköityminen tulee Kevan ennusteen mukaan olemaan suurinta lähihoidajilla, opettajilla, varhaiskasvatuksen hoitajilla ja lastentarhanopettajilla. Kaupungin henkilöstön kokonaismäärä vuosina 2018 - 2023 on koottu seuraavaan taulukkoon.

Taulukko 6 Henkilöstön määrä vuosina 2018 - 2023

Vuosi	2018	2019	2020	2021	1.10.2022	TA 2023
Henkilöstön määrä	1511	1496	1541	1582	1614	1100

Edellä olevassa taulukossa on esitetty vakituiset ja määräaikaiset työntekijät kunkin vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaisena. Lisäksi mukana on henkilöstön määrä loka-kuun alussa 2022. Talousarviossa 2023 henkilöstön määrä on 1100, kun hyvinvointialueelle siirtyvän henkilöstön määrä on otettu huomioon. Lukuihin sisältyvät myös työllistetyt henkilöt. Luvut sisältävät sekä kaupunki- että vesihuoltoliikelaitoksen luvut.

Kuva 6 Henkilötyövuosien jakauma vuonna 2021

Henkilöstökulut

Nykyiset työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Vuonna 2022 palkkakustannukset nousevat sopimusratkaisun johdosta keskimäärin 1,76 prosenttia. Vuonna 2023 nousua on vähintään keskimäärin 3,05 prosenttia ja vuonna 2024 vähintään keskimäärin 3,11 prosenttia. (KT, yleiskirje, 10/2022, 22.6.2022).

Taulukko 7 Henkilöstökulut

Henkilöstökulut (miljoonaa euroa)	TP 2021	TA + muut tos 2022	TA 2023	Muutos Euroa	Muutos %
Palkat ja palkkiot	57,1	58,9	44,7	-14,2	-24,1
Henkilösivukulut, josta	15,1	14,8	11,0	-3,8	-25,7
Eläkekulut	12,9	12,5	9,2	-3,3	-26,4
Muut henkilösivukulut	2,2	2,3	1,8	-0,5	-21,7
Yhteensä	72,2	73,7	55,7	-18,0	-24,4
muutos %		2,1	-24,4		

Henkilöstömenoja vähentävät sairausvakuutus ja muut korvaukset sisältyvät em. lukuihin.

Vuoden 2023 talousarviossa henkilöstömenot ovat 56,3 milj. euroa. Tämä on 23,6 % vähemmän kuin vuonna 2022. Kustannusten vähenemistä selittää henkilökuntamäärän merkittävä lasku, kun lähes 500 työntekijää siirtyy hyvinvointialueen palvelukseen.

Taulukko 8 Sosiaalivakuutusmaksut vuosina 2021 – 2023

Sosiaalivakuutusmaksut 2021 - 2023	TA 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos
KuEL Palkkaperusteinen maksu	17,54	18,24	17,48	- 0,76
Muut työeläkemaksut	0,7	0,7	0,7	-
Opettajien eläkemaksu (VaEL)	16,38	16,89	17,15	+0,26
Sairausvakuutusmaksu	1,54	1,42	1,34	-0,08
Työttömyysvakuutusmaksu	0,6	0,6	0,6	-
KuEL-perusteiset maksut yhteensä	22,27	22,86	22,11	-0,75
Opettajien maksut yhteensä	22,11	21,51	21,78	+0,27

Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja työhyvinvoinnin tukeminen

Henkilöstön osaamisen kehittämisen sekä koulutuksen suunnittelun lähtökohtana on RakasRiksu 2035- strategia ja sen edellyttämät osaamistarpeet. Osaamisen kehittämisessä huomioidaan toimialueiden osaamisvaatimukset ja tulevaisuuden tarpeet, kuten osaamisen ylläpito, osaamisen siirtäminen sekä uuden osaamisen ennakointi ja hankkiminen. Tulevat koko kaupungin henkilöstölle keskeiset osaamistarpeet ja osaamisen kehittämisen painopistealueet ovat:

- yhteisölliset työskentely- ja digitaidot
- itsensä johtaminen (uudistuminen ja oman työn kehittäminen), empatia ja tunneälyvuorovaikutus- ja viestintäosaaminen (asiakaslähtöinen palveluosaaminen)
- luovuus, ongelmanratkaisukyky ja yhteistyötaidot
- johtaminen- ja esihenkilöosaaminen (valmentava johtaminen, muutosjohtaminen ja tiedolla johtaminen) sekä
- toimiala- ja toimialuekohtainen ja tiimi- ja tehtäväkohtainen ammatillinen osaaminen.

Näihin osaamistarpeisiin vastataan perehdyttämällä, kaupungin omalla henkilöstö- ja esihenkilökoulutuksella sekä erilaisilla kehittämishankkeilla ja kampanjoilla.

Työyhteisöjä kannustetaan uudistumaan ja ottamaan käyttöön uusia moderneja työtapoja ja hyödyntämään digitalisaation mahdollisuuksia. Digitaalisten työkalujen avulla pystytään luomaan läpinäkyvyyttä sekä helpottamaan henkilöstön ja esihenkilöiden arkea. Henkilöstön digiosaamisen osoittamisessa ja kehittämisessä käytetään menetelmänä syksyllä 2022 käyttöön otettuja digiosaamismerkkejä.

Tiedolla johtamisen tarkoituksena on paremman johtamisen edistäminen ajantasaisen ja analysoidun tiedon ja välineiden avulla, ja sitä kautta henkilöstön arjen edistäminen. Sarastia365 BI ratkaisun avulla esihenkilöt pystyvät seuraamaan talouteen ja henkilöstöön liittyviä avainmittareita kootusti. Vuoden 2023 aikana kehitetään myös osaamismerkkijärjestelmää esihenkilöosaamisen osoittamiseen ja kehittämiseen.

Hyvinvoinnin ja työkyvyn tukeminen

Työkyvyn hallinnassa korostetaan ennaltaehkäisevien toimenpiteiden, henkilöstön omaehtoisten toimien ja esihenkilötyön merkitystä. Talousarvioon sisältyy määrärahavaroja kunnan koko henkilöstön työhyvinvointiin. Määrärahaa kohdennetaan liikunnan tukemiseen, työhyvinvointitoimintaan sekä kattaviin työterveyshuoltopalveluihin. Vuonna 2023 otetaan käyttöön uutena henkilöstön liikunnan tuen keinona verovapaa polkupyöräetu.

Henkilöstön työkykyä ja työhyvinvointia edistetään osaavalla esihenkilötyöllä ja laadukkaalla työterveysyhteistyöllä. Työkykyä tuetaan ja ylläpidetään muun muassa huolehtimalla asianmukaisista työolosuhteista ja ergonomisista ratkaisuista. Painopiste on työkykyongelmien ennaltaehkäisyssä. Työntekijöiden kokemaa työhyvinvointia mitataan vuosittain tehtävillä henkilöstökyselyillä, joiden tuloksia hyödynnetään henkilöstötyön kehittämisessä koko kaupungin sekä työyhteisöjen tasolla. Henkilöstökyselyn toteuttamistapa tullessaan uudistamaan vuonna 2023. Uudistuksen tavoitteena on kytkeä henkilöstökysely jatkossa yhä tiiviimmäksi osaksi johdon ja esihenkilöiden tiedolla johtamisen prosessia. Turvallisuusjohtamisessa hyödynnetään WPro -työturvallisuusjärjestelmää.

Varhaisella ja tehostetulla tuella, korvaavan työn käytöllä ja oikein kohdennetuilla työterveyshuollon toimilla vaikutetaan henkilöstön työssä jaksamiseen ja jatkamiseen. Työkyvykoordinaattorin työpanosta hyödynnetään esihenkilöiden perehdyttämisessä varhaisen tuen käytäntöihin sekä henkilöstön uudelleensijoitustoiminnassa. Pyrkimyksenä on edistää työurien jatkumista ja vähentää ennenaikaista eläköitymistä vaihtoehtoisilla ja oikea-aikaisilla ratkaisuilla sekä etuisuuksien tavoitteellisella hyödyntämisellä. Esimerkiksi osa-aikaisen työn mahdollistaminen tuo merkittäviä säästöjä työnantajan eläkekustannuksiin.

Kaupungilla on käytössä työterveyshuoltopalvelujen tuottaja Terveystalon toimittama Siirius-työkykyjohtamisjärjestelmä työkyvyn hallinnan ja seurannan edistämiseksi sekä tuen toteuttamiseksi työpaikan ja työterveyden yhteistyönä. Järjestelmään siirtyvät kaikki henkilöstö- ja poissaolotiedot automaattisesti ja ajantasaisesti hr-järjestelmä Populuksesta. Järjestelmä muun muassa hälyttää sairauspoissaoloista Varhaisen tuen toimintamallin mukaisesti tukien näin esihenkilöä työkykyongelmien ennakkoinnissa, puheeksi ottamisessa ja seurannassa.

Mielenterveyssyistä johtuvat poissaolot ovat lisääntyneet viime vuosina koko kunta-alalla ja myös meillä. Vuoden 2023 alusta lukien otetaan käyttöön osana työterveyspalveluja matalan kynnyksen tukena erilaisiin jaksamisen pulmiin Mielen Chat ja Mielen Sparri palvelut.

Terveystalon tuottaman työterveydenhuoltopalvelun hinta nousee vuoden 2023 alusta alkaen 8 % kustannusten nousun johdosta.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelut järjestävät työtä noin sadalle kuntalaiselle kaupungin toimialueilla yhteistyössä esihenkilöiden kanssa. Työllistettävien työsuhteet ovat työehtosopimuksen mukaisia ja niistä sovitaan yksilöllisesti työyksiköiden tarpeet ja työllistettävien osaaminen huomioiden. Yksilöllisellä räätälöinnillä helpotetaan esimerkiksi osatyökykyisten, nuorten ja ikääntyneiden työllistymistä kunnan tehtäviin. Määräaikaisesti työllistettävältä henkilöltä ei välttämättä edellytetä alan koulutusta tai kokemusta, vaan uutta alaa on mahdollista kokeilla sovitussa tehtävissä ja myös alalle kouluttautuminen on työn ohessa mahdollista. Työllistyjälle ja työnantajalle voidaan tarjota jakson aikana työvalmennusta, jolla pyritään tukemaan työsuhteen onnistumista.

Työllistämisen tavoitteena on vahvistaa kaupungin työnantajamielikuvaa ja helpottaa työvoiman saatavuutta toimialueille. Nuorten kiinnostusta kuntatyöhön lisätään tarjoamalla kesätyöpaikkoja toimialueilta noin sadalle riihimäkeläiselle nuorelle. Osaavan työvoiman saatavuutta vahvistetaan myös oppilaitos- ja työelämäyhteistyön keinoin.

Kevään 2022 työmarkkinaennusteen mukaan työllisyys valtakunnassa jatkaa kasvuaan ikääntyneiden työssäkäynnin kasvaessa ja pitkäaikaistyöttömyyden laskiessa, väestön vähenemisen rajoittaessa kuitenkin työvoiman määrää. Riihimäellä työvoiman määrän (noin

13 400 hlöä/2020) laskun ennustetaan jatkuvan (12 500 hlöä/2030), mutta aiempaa hitaammin. Laajan työvoimapulan haasteisiin pyritään vastaamaan samanaikaisesti sekä työnhakijoiden, että työpaikkojen ja työnantajien palvelutarjontaa kehittämällä.

Työ- ja elinkeinopalvelut muodostavat tulevaisuuden kunnissa merkittävän tehtäväalueen kun TE-palvelut siirtyvät kuntien järjestämisvastuulle 1.1.2025. TE-toimistojen henkilöstö siirtyy kuntiin virkamieslain mukaisesti liikkeenluovutuksella tehtäviensä mukana ja pääsääntöisesti voimassa olevilla tehtäväkuvilla. Riihimäen seutujohtoryhmä on asettanut uudistuksen valmistelutyöryhmän valmistelevaan uudistusta. Valmistelutyöryhmä on käynnistänyt keskustelut sekä Hyvinkään kaupungin, että Kanta-Hämeen kuntien kanssa palveluiden järjestämisen mahdollisuuksista alueella. Riihimäellä uudistuksen etenemistä seuraa virkamiestyöryhmä, jossa edustettuina ovat kaupungin hallinto-, talous-, työllisyys-, henkilöstö- ja elinkeinopalvelut. TE-palvelujen siirtoa koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2022.

5 Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

Talousarvio ja taloussuunnitelma sisältää tuloslaskelmaosan, rahoitusosan, käyttötalousosan ja investointiosan sekä yleisperustelut ja tarvittavat liitteet. Kokonaistaloutta kuvataan tuloslaskelmaosassa ja rahoitusosassa. Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan menot ja tulot, verotulot, valtionosuudet sekä suunnitelman mukaiset poistot. Tilikauden tuloksen käsittelyerät (poistoero, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset) eivät ole määrärahoja tai tuloarvioita, koska ne eivät ole rahoitusvaikutteisia eriä. Valtuusto kuitenkin hyväksyy niitä koskevat suunnitelmat talousarvion tuloslaskelmaosan hyväksymisen yhteydessä.

Kuntalaki ei edellytä muodollista tulojen ja menojen tasapainottamista eli pyrkimystä nol-latulokseen vuositasona. Talousarviossa ja -suunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä on kuitenkin päätettävä toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä ja talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu alijäämä katetaan suunnittelukaudella (alijäämän kattamisvelvollisuus).

Rahoitusosassa osoitetaan kuinka menot rahoitetaan. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus ja pää-omarahoitus sekä investointien hankintamenot ja pääomamenot yhteen laskelmaan. Kunnan toiminnan häiriötön jatkuminen edellyttää, että rahan lähteiden on katettava rahan käyttö. Jos tulo-rahoitus ei riitä menoihin, on rahoitusosassa osoitettava tarvittava

pääomarahoitus. Pää-omarahoitusta on lainanotto. Rahoitustarpeen voi kattaa myös toimintapääomaa vähentämällä, mikä voi merkitä rahoitus- tai vaihto-omaisuuteen sitoutuneen pääoman vapauttamista taikka korottoman lyhytaikaisen vieraan pääoman lisäystä.

Kunnan toiminnan ohjausta kuvataan käyttötalousosassa ja investointiosassa. Käyttötalousosassa valtuusto asettaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot toimielimelle tehtävien hoitamiseen. Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot sisältävät myös ne sisäiset erät, joihin toimielin tai muu toiminnasta vastaava yksikkö voi vaikuttaa.

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Investointiosassa käsitellään vain aktivoitavat hankintamenot. Tuloarviona esitetään valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet investointimenoihin. Käyttöomaisuuden myynnit esitetään investointiosassa luovutusarvon määräisinä. Investointivarausten tai rahaston käyttö hankkeen rahoitukseen esitetään erikseen sitovana perusteluna. Investointiosaan varataan määrärahat hyödykkeen hankintaan, mikäli hyödykkeen tai hyödykkeen eri komponenttien veroton hankintahinta on vähintään 10 000 euroa.

Käyttötalousosa

Taloussuunnitelma on laadittu kaikkien suunnitelmavuosien osalta vuoden 2020 rahanarvossa. Inflaation vaikutusta suunnitelmavuosille 2022 ja 2023 ei ole otettu huomioon, vaan vuosittainen menojen kasvuarvio sisältää toiminnassa tapahtuvat muutokset. Käyttötalousosan osalta talousarvio on nettositova toimialatasolla.

Käyttötalousosa on nettositova ja sitovuustasot ovat seuraavat:

- Hallinto ja konserni -toimiala
- Elinvoiman toimiala
- Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala
- Tekninen toimiala

Investointiosa

Investointiosan määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia hankeryhmittäin lukuun ottamatta rakennusinvestointeja, joiden osalta sitovuustaso on hanketaso.

Tuloslaskelmaosa

Valtuustoon nähden bruttositovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat

- verotulot
- valtionosuudet
- korkotulot
- muut rahoitustulot
- korkomenot
- muut rahoitusmenot
- satunnaiset tulot
- satunnaiset menot

Rahoitusosa

Valtuustoon nähden sitovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat

- antolainan lisäys
- antolainan vähennys
- vieraan pääoman netto (=pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen lisäyksen ja vähennyksen erotus)

Raportointi

Kaupunginvaltuustolle, kaupunginhallitukselle ja toimielinlautakunnille raportoidaan kumulatiiviset kvartaalikatsoukset ajanjaksoilta 1.1.- 31.3.2023, 1.1.- 30.6.2023, 1.1.- 30.9.2023. Näissä raporteissa arvioidaan tavoitteiden toteutuminen sekä esitetään poikkeamia koskevat analyysit.

Tämän lisäksi kaupunginhallitukselle ja toimitelinlautakunnille raportoidaan talousarvion toteutuminen euroina kuukausiraporteilla. Valtuustolle kuukausiraportti toimitetaan kaksi kertaa vuodessa, helmikuun talouden sekä elokuun talouden eurototeumat. Toimitelinlautakuntien raportoinnista vastaavat asianomaiset toimialat ja toimialueet.

Tavoitteiden toteutuminen sekä mahdolliset poikkeamat esitetään kvartaalikatsauksissa ja tilinpäätöksessä toiminnallisten tavoitteiden kokonaisuutena. Valtuuston hyväksymän strategian toteutumisen seurantaan koskevat mittaritiedot raportoidaan tilinpäätöksessä. Kaikkiin raportteihin sisältyy ennuste talousarvion toteutumiseksi.

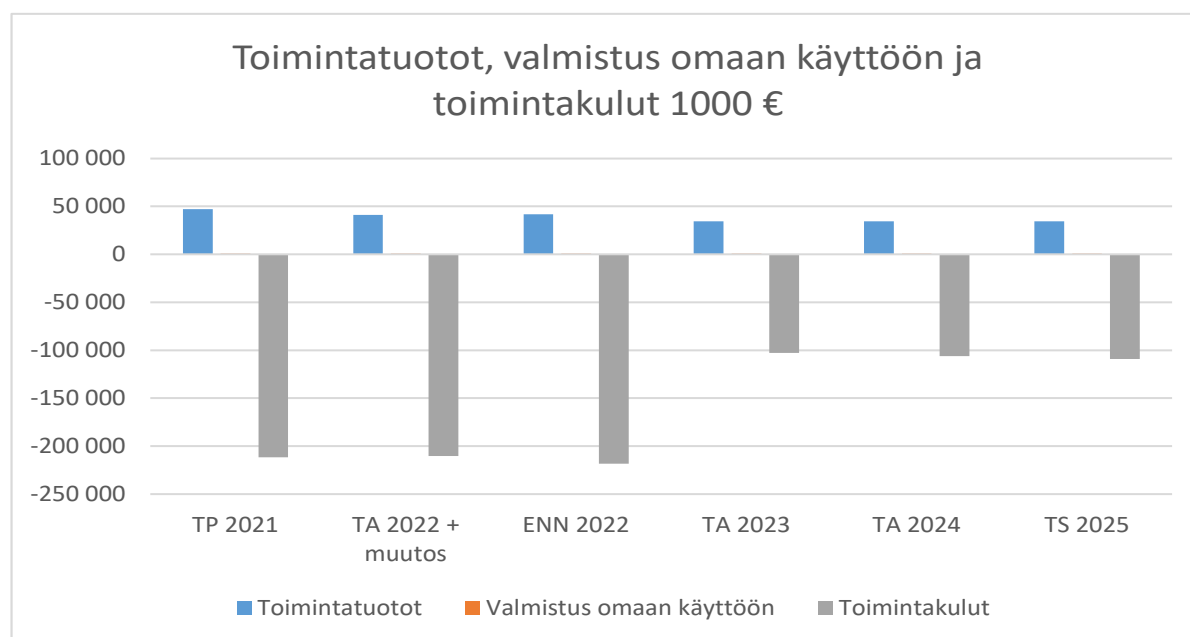
6 Tulos- ja rahoituslaskelman perustelut (kaupunkiemo)

6.1 Tuloslaskelman välitulokset

Tuloslaskelma osoittaa rahoituksen riittävyyden palvelujen järjestämisestä aiheutuviin jaksoitettuihin menoihin. Tuloslaskelman välituloksia ovat toimintakate, vuosikate ja tilikauden tulos. Toimintakate kertoo käyttötalouden tulojen ja menojen erotuksen, joka jää verorahoituksella ja rahoitustuotoilla katettavaksi. Vuosikate kertoo juoksevien menojen jälkeen investointeihin sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin käytettävissä olevan euromäärän.

Toimintatulot ja toimintamenot

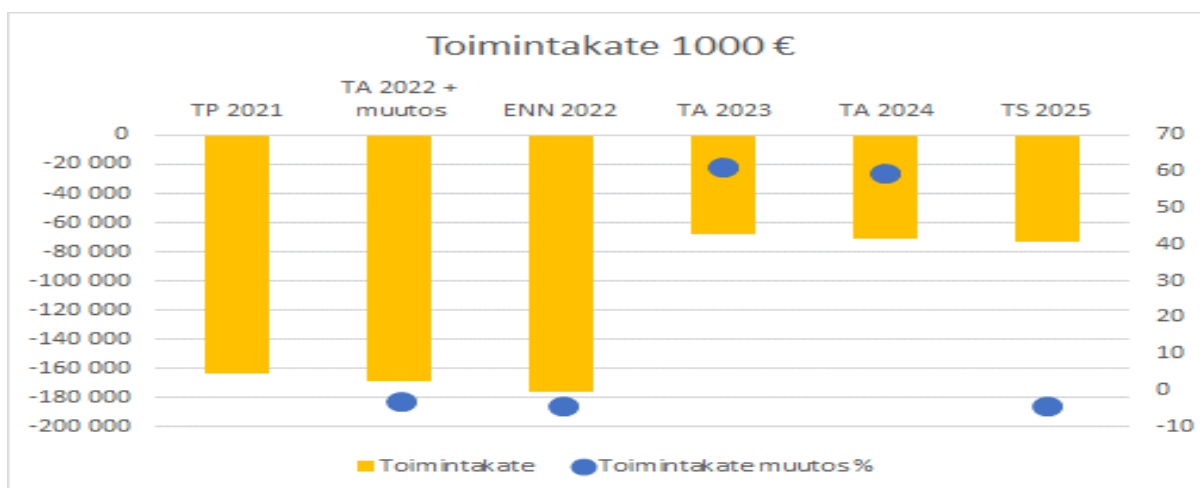
Vuoden 2023 talousarvion toimintamenot ovat talousarvioesityksessä 102,8 milj. euroa. Vuoden 2022 muutettuun talousarvioon verrattuna toimintamenot vähenevät 107,6 milj. euroa. Talousarvion toimintakate paranee 59,8 % vuoden 2022 muutetusta talousarviosta. Toimintatulot ovat 34,4 milj. euroa, vuoden 2022 muutettuun talousarvioon verrattuna toimintatulot vähenevät 16,4 %. Toimintatulot eivät sisällä valmistus omaan käyttöön tuloja. Valmistus omaan käyttöön on kirjanpidossa oma eränsä. Omaisuuden myyntitulot ovat aiempia vuosia suuremmat vuonna 2023. Toimintatulot ilman omaisuuden myyntituloja ovat 32,2 milj. euroa ja omaisuuden myyntituloiksi on arvioitu 2,0 milj. euroa. Toimintatulojen ja toimintamenojen muutosprosentit vuonna 2023 verrattuna vuoden 2022 muutettuun talousarvioon ovat huomattavat johtuen hyvinvointialueen muutoksista.

Kuva 7 Tulot ja menot (1000€)

Toimintakate

Talousarvioon määrärahat ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Toimintakate kuvaa talousarvion nettomääräisyyttä. Toimintakate (toimintatulojen ja toimintame-
nojen erotus) ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verorahoituksella
(=veroilla ja valtionosuuksilla).

Kuva 8 Toimintakate (1000€) ja toimintakatteen muutos %

Riihimäen kaupungin talousarvio on nettomääräinen. Nettomääräisyys mahdollistaa sen, että toimialat voivat tehdä myös ratkaisuja, jotka voivat tuottaa tulovirtaa toiminnasta, kustannus-kehityksen hillitsemisen ohella.

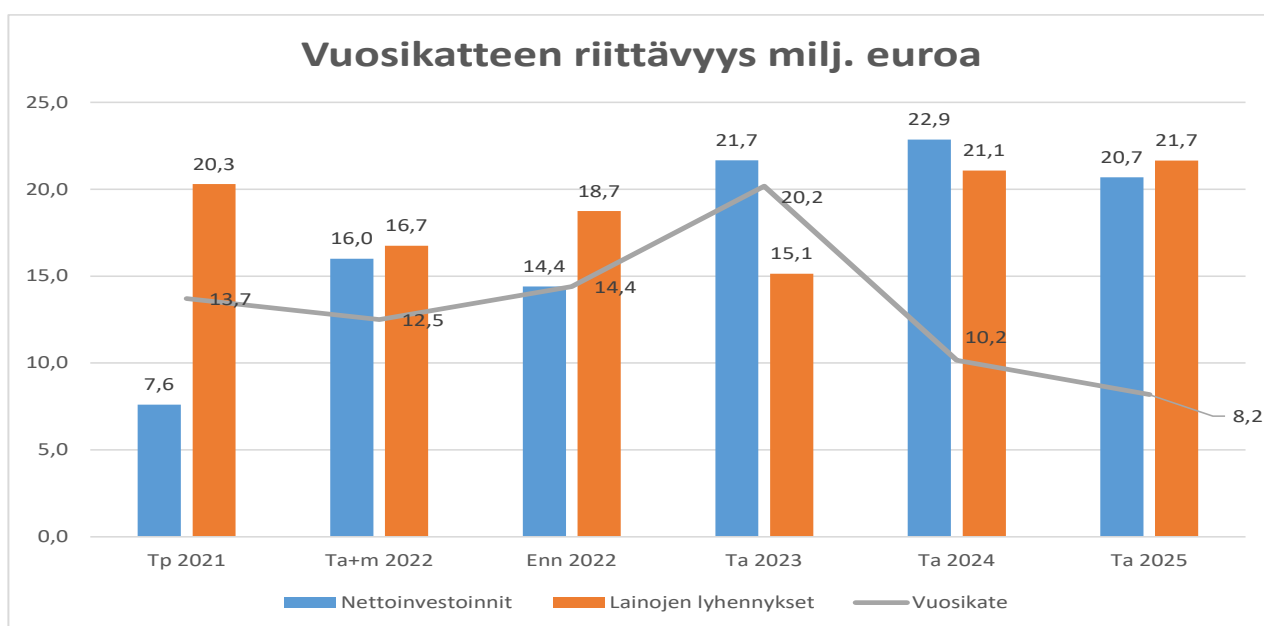
Vuosikate

Vuosikate kuvaa kokonaistaloutta. Vuosikate ilmoittaa, riittääkö tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet jaksotetut kulut eli poistot. Jos vuosikate on suurempi kuin poistot, on tilikauden tulos ylijäämäinen.

Taulukko 9 Vuosikate

Vuosikatteen riittävyys						
	Tp 2021	Ta+m 2022	Enn 2022	Ta 2023	Ta 2024	Ta 2025
Nettoinvestoinnit	7,6	16,0	14,4	21,7	22,9	20,7
Lainojen lyhennykset	20,3	16,7	18,7	15,1	21,1	21,7
Vuosikate	13,7	12,5	14,4	20,2	10,2	8,2
Vuosikate euroa/asukas	482	435	503	706	354	285

Vuosikatteen riittävyyttä arvioidaan myös sen riittävyytenä nettoinvestointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Kaupunki pääsääntöisesti velkaantuu, jos vuosikate ei riitä nettoinvestointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Alla olevassa kuvassa on esitetty vuosikatteen riittävyys viivalla. Kuvan viiva osoittaa sen, että vuonna 2023 vuosikate riittää nettoinvestointien kattamiseen, mutta kattaa vain osittain nettoinvestoinnit vuosina 2024 - 2025. Vuosikate ei riitä myöskään lainojen lyhennyksiin. Lainan lyhennykseen investointien jälkeen jäävä summa on vuosikatteen ja nettoinvestoinnin erotus.

Kuva 9 Vuosikatteen riittävyys

Kaupungin investointitaso on ollut varsin matala viimeisten vuosien aikana. Investointien euromääräinen taso kasvaa vuoden 2023 talousarviossa sekä taloussuunnitelmakausien 2024 -2025 aikana.

Vuosikatteen kehitys talousarviovuonna 2023 ja sen jälkeisinä taloussuunnitelmakauden vuosina 2024 ja 2025 perustuu asetettuihin toimintatulo-odotuksiin, tuottavuuskehitykseen, toiminnan menojen hillintään sekä verotulojen kasvuennusteisiin.

Tilikauden tulos ja tilikauden yli-/alijäämä

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata pääomaa. Kaupungin taseen ylijäämäkehitys on ollut viime vuosina positiivinen.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään tuloksen käsittelyerät eli vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset. Kaupungilla on rahasto osallistuvaa budjetointia varten.

Taulukko 10 Taseen yli-/alijäämän kehitys

Taseen yli-/alijäämän kehitys	Tp 2021	Ta+m2022	Enn 2022	Ta 2023	Ta 2024	Ta 2025
Riihimäen kaupunki						
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	59,3	67,2	67,2	74,0	88,1	91,6
Tilikauden yli-/alijäämä	7,9	6,8	8,6	14,1	3,5	1,8
Yhteensä	67,2	74,0	75,8	88,1	91,6	93,4
Vesihuoltoliikelaitos						
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	35,1	36,8	36,8	37,9	38,7	40,0
Tilikauden yli-/alijäämä	1,7	0,6	1,1	0,8	1,3	1,6
Yhteensä	36,8	37,5	37,9	38,7	40,0	41,6
Kertyneet yli-/alijäämät yhteensä						
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	94,4	94,4	94,4	104,1	119,1	123,9
Tilikauden yli-/alijäämä	9,6	7,4	9,7	14,9	4,8	3,4
Yhteensä	104,0	101,8	104,1	119,1	123,9	127,3
euroa/asukas	3 646	3 553	3 650	4 165	4 324	4 435

6.2 Verorahoitus – verotulot ja valtionosuudet

Verotulot ja valtionosuudet muuttuvat, kun hyvinvointialueiden toiminta käynnistyy 1.1.2023 alusta, tällöin verotulot ja valtionosuudet muuttuvat uuden kunnan talouden mukaiseksi. Nämä muutokset on otettu talousarvio ja -suunnitelmavuosina huomioon. Muutosten vaikutus perustuu valtion kuntia ja hyvinvointialueita koskeviin päätöksiin, jotka näkyvät verorahoituksen kunta-valtio suhteessa.

Verotulot

Vuoden 2023 verotulot on arvioitu Suomen kuntaliiton koko maata koskevien ennusteiden sekä kaupungin verotulojen toteutumatietojen perusteella. Kuntaliiton verotulokehityssennuste on laadittu tilastokeskuksen viimeisimmän väestöennusteen mukaan. Verotulojen muutos vuonna 2023 on negatiivinen vuoteen 2022 verrattuna, johtuen sote muutoksesta ja hyvinvointialueen käynnistymisestä. Verotulojen kasvuennuste on negatiivinen myös vuonna 2024, mutta niiden ennakoitua kasvavan vuonna 2025. Vuoden 2023 ve-

roprosentin lopullinen leikkaus kaikilta kunnilta oli -12,64 % -yksikköä vuoden 2022 vastaavasta. Verotulojen kertymät verolajeittain on arvioitu seuraavaan taulukkoon. Taulukossa verotulojen muutosprosentti, kertoo muutoksen edellisen vuoden verokertymään.

Taulukko 11 Verotulot 1000 euroa

Verolaji	TP 2021	TA 2022	Ennuste 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnallisvero	108 858	113 600	114 750	53 800	50 240	51 460
muutos %	-0,4		4,2			
Yhteisövero	12 747	8 200	14 900	11 150	10 190	10 570
muutos %	57,2		4,6			
Kiinteistövero	9 540	9 500	9 950	9 850	9 870	9 870
muutos %	6,0		0,3			
Verotuloksi kirjattava	131 145	131 300	139 600	74 800	70 300	71 900
muutos %	3,7		3,9			

Kaupungin tuloveroprosentti on arvioitu koko vuodelle 2023 lopullisen kuntien tuloveroja koskevan leikkauksen jälkeen. Kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2023 on 7,86 %. Talouden isoon kuvaan aiheutuu edelleen suurta epävarmuutta talouskasvun hidastumisesta, Venäjän hyökkäyssodan mahdollisesta eskaloitumisesta, covid-19 epidemian jälki-vaikutuksista, inflaatiosta sekä sähkö- ja energiamarkkinoiden tilanteesta.

Kiinteistöverotuksen Valtiovarainministeriön kehittämishankkeessa on selvitetty kiinteistöverotuksen nykyjärjestelmän kehittämis- ja uudistamistarvetta. Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei anneta eduskunnalle tällä hallituskaudella. Hallitus on arvioinut, ottaen huomioon myös asumisen kustannusten yleisen nousun, että nykyisessä tilanteessa ei ole syytä antaa eduskunnalle uudistusesitystä, joka saattaisi lisätä taloudellista epävarmuutta.

Kuntien osuus yhteisveron tuotosta vuonna 2023 on 22,48 % ja valtion osuus on 77,52 %. Sote-uudistuksessa kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta alennetaan, joka vaikuttaa täysimääräisesti vasta vuonna 2024. Vuonna 2023 kunnille tilitetään yhteisöverotuloja vielä aiempien vuosien mukaisilla osuuksilla.

Taulukko 12 Veroprosentit ja yhteisöverokanta

Veroprosentit ja yhteisöverokanta	Prosenttien vaihteluväli 2022	2022	Prosenttien vaihteluväli 2023	2023
Kunnan tuloveroprosentti		20,50		7,86
Kiinteistöveroprosentit				
yleinen kiinteistövero	0,93 - 2,00	1,45	0,93 - 2,00	1,45
vakituiset asunnot	0,41 - 1,00	0,50	0,41 - 1,00	0,50
muut asuinrakennukset	0,93 - 2,00	1,50	0,93 - 2,00	1,50
rakentamattomat rakennuspaikat	2,00 - 6,00	6,00	2,00 - 6,00	6,00
yleishyödylliset yhteisöt	0,00 - 2,00	0,00	0,00 - 2,00	0,00
voimalaitosten rakennukset ja rakennelmat	0,93 - 3,10	3,10	0,93 - 3,10	3,10
yhteisöverokanta		20,00		20,00
kuntien osuus yhteisöverotuotoista		34,25		22,48

Valtionosuudet

Talousarvio- ja suunnitelmavuosina 2023 - 2025 kaupungin valtionosuudet putoavat sote-muutoksen johdosta. Riihimäen kaupungin valtionosuudet muuttuvat vuoden 2022 tasosta. Vuoden 2022 ennuste on 48,8 milj. euroa. Valtionosuudet on arvioitu vuodelle 2023 viimeisimmän Valtionvarainministeriön syyskuussa 2022 laaditun laskelman mukaisesti. Valtionosuutta vähentävänä tekijänä on otettu huomioon sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2022 ylitysennusteen mukainen kahden vuoden keskiarvo, joka on 3,1 miljoonaa euroa. Muutosrajoittimella 0,6 kerrottu vaikutus edellä olevasta ylityksestä on 1,85 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 kaupungin valtionosuudet ovat edellä esitetty huomiotuna arviolta 11,8 milj. euroa.

Valtionosuusarviossa on otettu huomioon sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2022 ylitysennusteesta aiheutuva valtionosuuksien leikkaus. Valtionosuusjärjestelmään on lisätty toistaiseksi pysyvä, sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuvan muutoksen rajoitin. Rajoittimessa huomioidaan pelkästään puhtaasti sote-tehtävien siirrosta aiheutuvat taloudelliset muutokset. Rajoitin määritetään niin kutsutulla ”poikkileikkaushetkellä”, kun järjestämisvastuu siirtyy vuodenvaihteessa 2022–2023. Rajoittimen suuruus on symmetrisesti

60 prosenttia eli kunnan vastuulle jää sekä positiivisesta että negatiivisesta muutoksesta 40 prosenttia, jonka perusteella valtionosuuksiin aiheutuu tarkistustilanteessa leikkaus vuonna 2023. Valtiovarainministeriön päätös vuoden 2023 valtionosuuksista saadaan joulukuussa 2022. Tämän lisäksi on syytä ottaa huomioon vuoden 2022 tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen tehtävä valtionosuuksien tarkistus. Koska kunnallisveron leikkausprosentti on jo kiinnitetty eikä sitä enää voi muuttaa, toimii tasapainotuseränä valtionosuus.

6.3 Rahoitustuotot ja rahoituskulut

Korkotuotot ovat pääosin korkotuottoja vesihuoltoliikelaitokselle annetuista antolainoista. Muissa rahoitustuotoissa suurimmat erät ovat osinkotulot. Arvio Riihimäen Kaukolämpö Oy:ltä saatavaksi osinkotuloksi on arvioitu 1,53 milj. euroa. Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy vastaa Yritysvoimala Oy:n kaupungin rahoitusosuudesta. Tästä syystä säännöllisistä osingonmaksuista on luovuttu. Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy käyttää tuottojaan myös muihin kaupunkikehityshankkeisiin. Vesihuoltoliikelaitokselta vuosittain perittävä korvaus peruspääoman tuotosta on 10 % eli 0,75 milj. euroa. Korkokulut ovat talousarviolainojen korjat.

Taulukko 13 Rahoitustuotos ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut	Tp 2021	Ta+m 2022	Enn 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Korkotuotot						
Korkotuotot antolainoista						
* Vesihuoltoliikelaitos	99 454	90 000	90 000	76 700	66 900	58 400
Muut korkotuotot	91 035	35 000	35 000	1 900	2 000	2 000
Yhteensä	190 489	125 000	125 000	78 600	68 900	60 400
Muut rahoitustuotot						
Osingot ja osuuspääomien korot						
* Riihimäen Kaukolämpö Oy	1 606 500	1 550 000	1 550 000	1 530 000	1 530 000	1 530 000
* Muut	18 145					
Korvaus vesihuoltoliikelaitoksen peruspääomasta	750 150	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000
Viivästyskorot+ muut tuotot	49 210					
Yhteensä	2 424 006	2 300 000	2 300 000	2 280 000	2 280 000	2 280 000
Korkokulut						
Talousarviolainojen korot	-283 485	-213 700	-250 000	-889 100	-1 238 000	-1 501 800
Muut rahoituskulut	-80 243	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	2 250 766	2 181 300	2 145 000	1 439 500	1 080 900	808 600

6.4 Satunnaiset erät ja tulo-rahoituksen korjauserät

Vuoden 2023 talousarvioon ei sisälly satunnaisia eriä. Tulorahoituksen korjauserissä esitetään pakollisten varausten muutos mukaan lukien terveydenhuollon kuntayhtymistä alijäämien kattamisesta tehdyt varaukset. Muiden pakollisten varausten purkamisella kate-taan kaupungin omien eläkkeiden menot. Korjauserissä vuosikatteesta eliminoidaan käytötalousosan toimintatuottoihin tuloksi merkityt pysyvien vastaavien myyntivoitot. Jotta investointien kassavirroista saataisiin rahoituslaskelmassa kokonaisvaltainen kuva, rahoituslaskelman kohdassa "Investointien rahavirta" esitetään myyntivoitot hankintamenoa vastaavan osuuden (tasearvo) lisäksi.

6.5 Antolainat

Antolainojen lisäksi sisältyy yksityisille asuntojen hankintaan myönnettävät lainat. Antolainojen vähennykset ovat kaupungin vesihuoltoliikelaitokselle myöntämien lainojen lyhennyksiä.

Taulukko 14 Antolainat

Antolainat	Tp 2021	Ta + m 2022	Enn 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Antolainojen lisäykset						
* Vesihuoltoliikelaitokselle						
* Muut		40 000	80 000			
Yhteensä		40 000	80 000			
Antolainojen vähennykset						
* Vesihuoltoliikelaitokselta	650 000	650 000	650 000	650 000	650 000	650 000
* Muut						
Yhteensä	650 000	650 000	650 000	650 000	650 000	650 000

6.6 Lainat

Kaupungin lainakanta kasvaa hieman vuoden 2022 tasosta vuoden 2023 talousarviossa.

Taulukko 15 Kaupungin lainat

Lainat	TP 2021	Ta + m 2022	Enn 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Lainojen lisäys	10 000 000	21 043 900	17 587 000	15 144 300	21 077 600	21 655 900
Lainojen vähennys	- 20 272 406	- 16 747 500	- 16 747 500	- 12 409 900	- 7 053 300	- 7 681 500
Lyhytaikaisten lainojen muuto	5 000 000			-	-	-
Lainojen muutos	- 5 272 406	4 296 400	839 500	2 734 400	14 024 300	13 974 400
Lainakanta 31.12.	64 115 748	71 710 154	64 955 248	67 689 648	81 713 948	95 688 348
Euroa/asukas	2 231	2 486	2 277	2 368	2 853	3 334
Lainat Riihimäen kaupunki	55 540 748	63 785 154	57 030 248	60 414 648	75 088 948	89 713 348
Euroa/asukas	1 947	2 226	1 999	2 113	2 621	3 126
Lainat/Vesihuoltoliikelaitos	8 575 000	7 925 000	7 925 000	7 275 000	6 625 000	5 975 000
Euroa/asukas	301	277	278	254	231	208

6.7 Muut maksuvalmiuden muutokset

Muissa maksuvalmiuden muutoksissa esitetään pitkäaikaisten saamisten ja velkojen muutokset. Pitkäaikaisia saamisia ovat jälkirahoitteiset valtionosuudet sekä muiden kuin antolainoiksi kirjattavien lainojen vähennykset. Jälkirahoitteiset valtionosuudet saadaan pääsääntöisesti seitsemän vuoden aikana rakennuksen valmistumisesta. Kaupungin talousarviossavuonna 2023 ja taloussuunnitelmassa vuosina 2024 - 2025 ei ole tällaisia maksuvalmiusmuutoksia.

7 Käyttötaloulosan yleisperustelut

Käyttötaloulosan perustelut on esitetty toimialoittain alkaen sivulta 53.

8 Investointiosan yleisperustelut

Kaupungin taloussuunnitelmakauden investoinnit (2023 – 2025 ja 2023 - 2032) on laadittu yhteistyössä toimialueiden ja toimijoiden kanssa siten, että investoinnit tukevat kaupungin strategisia tavoitteita ja päämääriä – Vastustamaton vartin kaupunki, Tulevaisuuden tekijöiden koti sekä Kestävän kasvun yhteisö. Investoinneilla pidetään huolta omaisuuden arvon säilymisestä sekä rakennetaan kaupungin tulevaisuutta.

Investointitarpeita on noussut investointisuunnitelmaan erilaisten päätöksenteon linjausten myötä. Kaupunkiemon investoinnit on esitetty osa-alueittain: 1) maa- ja vesialueiden investoinnit, 2) osakkeet ja osuudet, 3) tilainvestoinnit, 4) kunnallistekniikan investoinnit ja 5) kalustoinvestoinnit.

Kaupungin nettoinvestoinnit seuraavan kolmen vuoden aikana eli taloussuunnitelmakaudella 2023 - 2025 ovat arviolta noin 65,2 miljoonaa euroa investointisuunnitelman mukaisesti. Tästä tilainvestointien osuus on noin 36,9 miljoonaa euroa eli noin 56,5 %. Kunnallisteknisten investointien osuus on noin 27,9 miljoonaa euroa eli noin 42,7 %. Loppu jakautuu maanhankintaan (n. -1,7 milj. euroa) ja kalustoinvestointeihin (n. 2,2 milj. euroa).

Taloussuunnitelmakaudelle 2023 – 2025 ei ole suunnitteilla osakkeiden ja osakkeiden hankintoja. Mikäli tällaisia aktivoituu, nämä ratkaistaan erilliskysymyksinä. Jos Asuntomessut päätetään järjestää Riihimäellä, on asialla vaikutus investointisuunnitelmaan.

Talousarviovuodelle 2023 ajoittuvien nettoinvestointien suuruus on noin 21,7 miljoonaa euroa.

Talousarvion 2023 hyväksymisen yhteydessä valtuusto hyväksyy investointisuunnitelman 2023 - 2025, mutta vuosien 2026 – 2032 investointisuunnitelmavuodet valtuusto merkitsee tiedoksi. Kaupungin 10-vuotinen investointisuunnitelma 2023 – 2032 on talousarvion kirjan 2023 liitteenä.

Kaupungin investointeja on käsitelty kaupunginhallituksen alaisuudessa toimivissa lautakunnissa talousarvion käsittelyn yhteydessä: Tekninen lautakunta (13.9.2022 § 93), sivistyksen ja osaamisen lautakunta (22.9.2022 § 119) ja elinvoimalautakunta (29.9.2022 § 138). Teknisen lautakunnan päätöksen 13.9.2022 § 93 mukaisesti investointisuunnitelman jatkovalmistelussa on kunnallistekniikan investoinneista poistettu alikulku/silta Veturitalleilta Peltosaareen ja tähän osoitettu 8 milj. euron budjettivaraus.”

Teknisen lautakunnan tahtotila oli nostaa tilainvestointi osa-alueen kohdan Toimitilaohjelma vuosille 2024-2026 varattua summaa 3 miljoonalla eurolla per vuosi (yht. 9 milj. euroa). Jatkovalmistelussa kyseinen 9 miljoonan euron budjetin lisäys on jaettu vuosille 2024-2028. Lisäksi elinvoiman toimialueen pyynnöstä kunnallistekniikan investoinneista on poistettu Eteläinen varuskunta-alue ja lisätty Asuntomessut aiheena ilman budjettivarausta. Hallinto ja konserni -toimialueen näkemyksestä osaamiskeskusinvestoinnit on poistettu investointisuunnitelmasta.

RakasRiksu2035 -strategia

Investointisuunnitelma perustuu asetettuihin tavoitteisiin kaupungin kehittymisestä ja kasvusta. Suunnitelma noudattaa strategisia päämääriä Vastustamaton vartin kaupunki, Tulevaisuuden tekijöiden koti ja Kestävän kasvun yhteisö.

Vastustamaton vartin kaupunki tavoitteessa investointinäkökulmasta kehitämme Riihimäkeä ihmisenkokoisena, lapsiystävällisenä ja tiiviinä asemakaupunkina. Arkemme on sujuvaa ja palvelumme ovat lyhyen kävely- tai pyöräilymatkan päässä. Tarjoamme monipuolisia ja laadukkaita asumisen mahdollisuuksia ja palveluita niin nykyisille kuin uusille kaupunkilaisille. Rakennamme viihtyisää, esteetöntä ja turvallista kaupunkiympäristöä, jossa asukkaat voivat nauttia puistoista sekä viher- ja ulkoilualueista. Huomioimme kestävät liikukumimuodot. Tarjoamme runsaat ja laadukkaat kulttuuri- ja liikuntamahdollisuudet asukkaita ja matkailijoita varten.

Vastustamaton vartin kaupunki tavoitetta edistetään investointien osalta mm. toteuttamalla erilaisia liikkumista palvelevia ja liikkumisen edellytyksiä parantavia tila-, katu-, puisto- ja liikuntapaikkainvestointeja. Liikkumista tukee esimerkiksi esteettömyyden erityistason kaupunkitilan, jalankulun ja pyöräilyn sekä liikuntapaikkojen investointien toteutus. Kaupungin viihtyisyyttä lisätään toteuttamalla investointisuunnitelman tila-, katu- ja puistohankkeet. Perusparannushankkeiden toteutus varmistaa kaupunkiympäristön ja tilojen turvallisuuden sekä omaisuuden arvon säilymisen sekä osaltaan viihtyisän kaupunkikuvan.

Tulevaisuuden tekijöiden koti tavoitteessa investointinäkökulmasta luomme hyvinvointia riihimäkeläisille laadukkaan kasvatuksen ja kulttuurin sekä monipuolisen sivistyksen avulla. Huolehdimme laadukkaasta opetuksesta. Kehitämme asukkaiden ja kaupungin henkilöstön tulevaisuuden taitoja. Tulevaisuuden osaaminen edellyttää luovuutta ja ongelmanratkaisukykyä, yhteisöllisiä työskentely- ja digitaitoja, unohtamatta empatiaa ja tunteälyä. Riihimäki on kansainvälisesti tunnettu Suomen robotiikan pääkaupunki. Soveltavan robotiikan tutkimuksen ja tuotekehityksen osaamiskeskittymä luo uusia korkean osaamisen opiskelu- ja työpaikkoja sekä yrityksiä. Olemme tunnettu myös teatterin tulevaisuuden tekijöiden kasvattajina.

Tulevaisuuden tekijöiden koti tavoitetta edistetään investointien osalta mm. parantamalla kasvatuksen, opetuksen, henkilöstön ja kulttuurin toimitiloja. Tiloja parannetaan tilojen suunnitelmien käynnistämällä sekä laadinnalla ja toteuttamalla suunnitellut tilainvestoin-

nit. Tilojen ja alueiden suunnittelussa otetaan huomioon myös digitaalisuuden mahdollisuudet. Tavoitetta edistetään kalustohankintojen avulla, joita ovat esimerkiksi robotiikan kalustohankinnat sekä ohjelmistohankinnat.

Kestävän kasvun yhteisö tavoite pyrkii investointinäkökulmasta mm. edistämään pysyvää väestönkasvua kasvattamalla asunto- ja yritystonttitarjontaa. Kehitämme asemanseutua ja monipuolisen asumisen mahdollisuuksia koko Riihimäen alueella. Autamme riihimäkeläisiä yrityksiä menestymään ja teemme aktiivista työtä saadaksemme uusia yrityksiä kaupunkiin. Olemme hiilineutraali kaupunki. Tavoittelemme päästöttömyyttä, jätteettömyyttä sekä luonnonvarojen kestävää kulutusta. Käytämme uusiutuvaa energiaa. Kiertotalous on merkittävä osa yritystoimintaa. Monimuotoinen luonto on lähellä ja helposti saavutettavissa. Kannamme vastuuta ympäristöstä omalla toiminnallamme. Hoidamme kaupungin taloutta ja omaisuutta suunnitelmallisesti, vastuullisesti ja tasapainoisesti. Huomioimme väestörakenteen muutokset.

Kestävän kasvun yhteisö tavoitetta edistetään investointien osalta mm. toteuttamalla investointisuunnitelman mukaiset maahankinnat, lisäämällä pientaloaluetarjontaa toteuttamalla investointiohjelman tonttituotantokohteet, parantamalla yritysten liikenneyhteyksiä toteuttamalla investointiohjelman mukaiset elinkeinoinvestoinnit, tehostamalla energiatehokkuutta toteuttamalla investointiohjelman mukaiset energiahankkeet. Rakennusinvestointien suunnitteluvaiheessa arvioidaan mahdollisuus uusiomateriaalien käyttöön ja minimoidaan kohteista syntyvän jätteen sekä etenkin sekajätteen määrä. Tila-, katu-, puisto- ja liikuntapaikkainvestointien suunnittelussa edistetään luonnon monimuotoisuutta suunnittelemalla monipuolista sini-viherympäristöä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä on oltava monipuolisesti puita, pensaita ja kasvistoa. Tavoitetta edistetään huomioimalla hankintojen vähähiilisyystavoitteet.

Maa- ja vesialueet

Maa- ja vesialueiden nettoinvestointitarve talousarviovuodelle 2023 on 270 000 euroa (positiivinen), taloussuunnitelmavuotena 2024 320 000 euroa (positiivinen) ja 2025 1 120 000 euroa (positiivinen). Maanhankinnan investointimenot talousarviovuonna 2023 ovat 1 930 000 euroa ja tulot 2 200 000 euroa. Maanhankinnan investoinnit ovat päämäärän Kestävän kasvun yhteisö mukaisia.

Talousarviovuodelle 2023 kohdistuvat menot koostuvat suunnitellusti pääosaltaan käynnissä olevan lunastushankkeen lunastuskorvauksista. On mahdollista, että lunastushanke pitkittyy vuodelle 2024 saakka johtuen kuluvana vuonna 2022 saadun lunastuspäätöksen valituksesta.

Talousarviovuoden 2023 tulot koostuvat kaupungin väestönkasvuodotukseen sidotun tontinluovutustavoitteen toteuttamisesta. Tontinluovutustavoite on kaupungin strategian mukainen ja käynnissä olevat neuvottelut sekä varaussopimukset huomioiden realistinen.

Käynnissä oleva maankäytön toteutusohjelman päivitys vuosille 2023 - 2033 sisältää maanhankinnan osalta uudistuksia maanhankintaperusteisiin ja priorisointiin, jonka johdosta maanhankinnan investointisuunnitelma vuodesta 2024 eteenpäin tarkentuu toteutamisohjelman hyväksymisen yhteydessä.

Tilainvestoinnit

Valtuusto hyväksyy tilainvestoinnit hanketasolla talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Teknisessä lautakunnassa hyväksytään tilahankkeiden tarkempi vuosittainen peruseronohjelma.

Tilojen nettoinvestointitarve on taloussuunnitelmakaudelle 2023 - 2025 yhteensä 36 850 000 euroa. Tilainvestointien määrä vuonna 2023 on nettotasolla 11 050 000 euroa.

Kaupungin valtuusto hyväksyi 29.8.2022 palveluverkkouudistuksen. Valtuusto päätti käynnistää Itäisen koulun ja opistorakennuksen tarveselvitykset ja tarvittavat toimenpiteet niiden toteuttamiseksi. Opistotalon tarveselvityksen yhteydessä selvitetään opistotalon toimintojen sijoittamista Voimala-kiinteistöön osana kiinteistön kehittämistä. Samalla käynnistyi toimitilaohjelman päivittäminen huomioiden kaupungin vallitsevan tilanteen mukainen investointikyky.

Pääosin tilainvestoinnit vuodelle 2023 ovat peruseroninvestointeja, joilla säilytetään tilaomaisuuden arvoa ja pienennetään korjausvelkaa (Vastustamaton vartin kaupunki ja Kestävän kasvun yhteisö).

Vuoden 2023 tärkein hanke on uimahallin peruskorjaus, joka alkaa vuonna 2022 ja laajemmin 2023 sekä valmistuu 2024. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on päivitetty. Kustannukset ovat nousseet, koska uudessa arviossa on huomioitu yleinen rakentamisen kustannuskehitys sekä uimahallin lisätarpeet (Khall. 17.1.2022 § 14), joita alkuperäinen kustannusarvio ei sisältänyt. Näitä ovat lämminvesiallas ja opetusaltaan nostopohja. Lisäksi teknistä tilaa on ollut tarpeen laajentaa alkuperäisestä. Uusi kustannusarvio on 15 900 000 euroa, nettona kustannusarvio on 15 100 000 euroa. Nettokustannusarvio huomioi hankkeelle myönnetyn valtionavustuksen (800 000 euroa). Vuoteen 2023 kohdistuva nettoinvestointi on 8 500 000 euroa.

Maauimalan peruseron -hankkeelle varataan vuodelle 2023 määrärahasi 300 000 euroa, joka kohdistuu suunnitteluvaiheeseen.

Kesäteatteri-hanke on käynnistynyt vuonna 2022 ja valmistumisajankohta siirtyy vuoden 2023 puolelle. Tämän vuoksi on varattu 150 000 euron määräraha vuodelle 2023.

Palveluverkkouudistuspäätöksen mukaisesti uuden Itäisen koulun suunnittelu aloitetaan ja tähän varataan 700 000 euron määräraha vuodelle 2023. Uuden Itäisen koulun arvioitu kokonaisbudjetti on 18 500 000 euroa. Opistotoimintojen tarveselvitys jatkuu vuodelta 2022 kaupungin oma työnä ja tarvittavat selvitystyöt rahoitetaan käyttötaloudesta.

Tilakeskuksen pienet perusparannushankkeet toteutetaan niille varatulla määrärahalla. Kaupungin hallintosäännön mukaan Tekninen lautakunta päättää investointien työohjelmista. Vuosittaisella perusparannushankkeiden määrärahalla toteutetaan välttämättömiä pieniä perusparannuksia. Rahoitustaso on nostettu 1 000 000 eurosta 1 500 000 euroon, jotta voidaan käynnistää tarvittavia energiahankkeita (Kestävän kasvun yhteisö) ja tilojen viilennyshankkeita. Perusparannuksessa myös digitaalisuus otetaan huomioon (Tulevaisuuden tekijöiden koti).

Kunnallistekniikan investoinnit

Kunnallistekniikan nettoinvestointitarve on taloussuunnitelmakaudelle 2023 - 2025 yhteensä 27 850 000 euroa.

Riihimäen kaupungin hallintosäännön mukaan tekninen lautakunta hyväksyy investointien työohjelman. Työohjelma on hyväksytty toukokuussa 2022 (Tekla 18.5.2022 § 56) ja työohjelmamuutokset lokakuussa 2022 (Tekla 11.10.2022 § 102). Kyseinen työohjelma on suunnitelma, jonka pohjalta laaditaan rakentamisen vaatimat suunnitelmat ja edelleen talous- ja toimintasuunnitelmaesitys valtuustokäsittelyyn. Kaupunginvaltuusto hyväksyy osana talous- ja toimintasuunnitelmaa rahoituksen kunnallistekniikan investoinneille. Kunnallistekniikan investointien sitovuustaso on kunnallistekniikan kokonaismääräraha.

Teknisen lautakunnan hyväksymän investointien työohjelman 2023 nettoinvestoinnit olivat toukokuussa 9 655 000 euroa. Tämän jälkeen ulkoliikuntapaikkainvestoinnit on liitetty osaksi kunnallistekniikan investointiohjelmää, joka on tarkoittanut määrärahalisäystä 300 000 eurolla (Vastustamaton vartin kaupunki). Tämän vuoksi kunnallistekniikan investointien taso on 9 955 000 euroa netto. Hyväksytty työohjelma noudattaa RakasRiksu2035 – strategiaa ja painottuu strategiaan päämääriin Vastustamaton vartin kaupunki ja Kestävän kasvun yhteisö.

Talous- ja toimintasuunnitelman vahvistuttua, tekninen lautakunta käsittelee tarvittaessa uudelleen kunnallistekniikan investointien työohjelman, jossa esitetään kunnallistekniikan investointikohteet.

Vuonna 2023 kaupungin kunnallistekniikan nettoinvestoinnit ovat 9 955 000 euroa, joka varmistaa seuraavat toimenpiteet:

1. Katujen ja puistojen välttämättömät perusparantamistyöt. Vuoden 2023 merkittävimmät kohteet ovat Vasikkahaan aluesaneerauksen jatkaminen, Temppeilikadun peruskorjaus sekä leikkipaikkojen parannustyöt. Kohdistettu rahoitus nettotasolla on 1 600 000 euroa. Erityisen tärkeä on huolehtia olevasta infrasta, ehkäistä Riihimäen yleisten alueiden korjausvelan kasvu sekä varmistaa alueiden turvallisuus (Vastustamaton vartin kaupunki ja Kestävän kasvun yhteisö).
2. Katuvaloverkoston perusparantamistyöt yhteistyössä sähkö- ja teleoperaattoreiden kanssa. Kohdistettu rahoitus on nettotasolla 300 000 euroa. Perusparantaminen varmistaa myös katuvaloverkoston energiatehokkuuden (Kestävän kasvun yhteisö).
3. Hulevesien viemärointimaksulla kaupunki osallistuu vesihuoltolain ja sen pohjalta tehdyn sopimuksen mukaisesti vesihuoltolaitoksen hulevesijärjestelmän rakentamiseen arviolta 250 000 eurolla (Kestävän kasvun yhteisö).
4. Kaupunkikeskustan ja Asemanpuiston kehittymisen keskustan ja asemanseudun vision mukaisesti. Tämä tarkoittaa vuonna 2023 merkittävimpänä kohteena Hämeenaukion uudistuksen toteutus. Asemanpuistossa on varattu rahoitusta Jokikylän rakennussuunnitteluun sekä ensimmäisen vaiheen rakentamistöihin. Asemanseudun pyöräpysäköintiä kehitetään yhteistyössä sopimuksella Väyläviraston kanssa ja investointisuunnitelmaan on merkitty sopimuksen mukainen tulorahoitus (60 000 euroa). Keskustan ja Asemanpuiston kehittämiseen kohdistuva rahoitus on 4 365 000 euroa. Nämä toimenpiteet tähtäävät etenkin strategiseen päämäärään Vastustamaton vartin kaupunki.
5. Kunnallistekniikan rakentaminen sisältää mm. tonttituotannon ja liikenteen investointeja. Lisäksi rahoitusta kohdistetaan mm. ELY:n kanssa yhteistyössä tehtäviin hankkeisiin. Tonttituotannon merkittävimmät kohteet ovat Korttionmäen uuden liisäalueen rakentaminen loppuun, joka on alkanut v. 2022 ja uusi Hevosenkänkiminen katu Juppalaan. Liikenneinvestoinneista merkittävin on Länsitien uuden jalankulku- ja pyöräilyväylän toteutuksen jatkaminen. Putkisilta rakennetaan Väinö Sinisalon kadulle yhteistyössä ELY:n kanssa, ja tähän arvioitu ELY:n tulorahoitus

425 000 euron mukaan. Kunnallistekniikan rakentamiseen kohdistettu rahoitus on nettotasolla 2 265 000 euroa. Kunnallistekniikan rakentamisen kohteet ovat strategisten päämäärien Vastustamaton vartin kaupunki ja Kestävän kasvun yhteisö mukaisia.

6. Elinkeinohankkeista on huomioitu budjettitarpeena Arolammintien - Teollisuuskauden kiertoliittymän rakentaminen, joka tulee sopimuksen mukaan rakentaa määräajassa (VR terminaalialueen kaava) sekä saman kaava-alueen yleisen Arolammintien katualueen parantamistyöt. Lisäksi elinkeinorahoituksella jatketaan Retkiojantien rakentamista ja toteutetaan pienimuotoiset Lepistöntien jatkeen viimeistelytyöt. Näiden elinkeinoalueiden rakentamiseen kohdistuva rahoitus on 875 000 euroa. Muita elinkeinohankkeita ei ole huomioitu 9 955 000 euron kokonaistarvebudjetissa. Mikäli elinkeinohankkeita aktivoituu, jokaiselle tulee hakea erillinen rahoitus (lisämääräraha). Elinkeinohankkeet tähtäävät strategiseen päämäärään Kestävän kasvun yhteisö.
7. Ulkoliikuntapaikkojen rahoituksella kehitetään Riuttan aluetta mm. uusimalla valaistusta energiatehokkaammaksi ja parantamalla hiihto-olosuhteita. Lisäksi Keskusurheilukentän tenniskentät muutetaan tekonurmelle. Kohdistettu rahoitus on 300 000 euroa. Strategiassa on asetettu tavoitteeksi runsas ja laadukas liikuntamahdollisuuksien tarjonta asukkaita ja matkailijoita varten (Vastustamaton vartin kaupunki).

Kunnallistekniikan investoinnit ovat toteutettavissa esitetyn sitovan investointi- ja toimintamenoraamin puitteissa siten, että kustannustason kehitys on valmisteluvaiheessa arvioitu annetun talousarvion laadintaohjeen mukaan.

Talousarvion 2022 hyväksymisen yhteydessä (kv 15.11.2021, § 126) on hyväksytty kunnallistekniikan investointisuunnitelma vuodelle 2023, jonka mukaan vuoden 2023 kunnallistekniikan investointien rahoitus on 8 780 000 euroa (netto). Talousarviokirjaan 2022 on kirjattu, ettei elinkeinohanketarpeita ole investointisuunnitelmaan kirjattu vuodelle 2023 ja mikäli elinkeinohankkeita aktivoituu, jokaiselle tulee hakea erillinen rahoitus. Edellä esitettyjen elinkeinoalueiden rahoituksen ollessa 875 000 euroa (netto) ja ulkoliikuntapaikkojen tarkennetun sijainnin vuoksi 300 000 euroa (netto), voidaan todeta tämän kunnallistekniikan investointiosion 9 955 000 euroa olevan raamin mukainen.

Vuosille 2023 - 2032 kunnallistekniikan investointien nettorahoitustarve on keskimäärin noin 8,0 milj. euroa vuodessa. Tässä tarpeessa ei ole huomioitu elinkeinohankkeita pois lukien edellä luetellut eräät vuoden 2023 kohteet. Rahoitustarve on suurempi, jos infran laatutasoa nostetaan aiottua enemmän tai jos kärkihankkeita päätetään aktivoida toteutukseen useampia samanaikaisesti tai käynnistää uusia (esimerkiksi Asuntomessut Riihimäelle). Investointisuunnitelmassa ei ole huomioitu maankäytön suunnitelmissa esitettyä alikulkua/siltaa Veturitalleilta Peltosaareen (v. 2027 -2028), jonka kustannukseksi on arvioitu aiemmin 8 000 000 euroa.

Kalustoinvestoinnit

Kalustohankintojen nettoinvestoinnit ovat vuosien 2023 - 2025 aikana yhteensä 2 227 000 euroa. Vuodelle 2023 ajoittuvien investointien kokonaismäärä on yhteensä 927 000 euroa, joka kohdentuu seuraavasti:

Elinvoiman toimialueen kalustoinvestointitarve on taloussuunnitelmakaudella 2023 - 2025 yhteensä 267 000 euroa, josta kalustohankintojen investointitarve vuodelle 2023 on 167 000 euroa. Rahoitus kohdistuu merkittävimpana kesäteatterin esitystekniikkaan, joka on välttämätön esitysten pitämiseksi (Vastustamaton vartin kaupunki ja Tulevaisuuden tekijöiden koti). Lisäksi rahoituksella uudistetaan mittapalveluiden kalustoa (Tulevaisuuden tekijöiden koti).

Teknisen toimen kalustoinvestointitarve on taloussuunnitelmakaudella 2023 - 2025 yhteensä 1 630 000 euroa. Vuonna 2023 kalustoinvestointitarve on 580 000 euroa, jolla uudistetaan mm. kunnossapito- ja autokalustoa. Merkittävimmät hankinnat on suunniteltu olevan traktori ja pyöräkuormaaja, joista traktori hankitaan erityisesti liikuntapaikkojen kunnossapitoa varten. Talousarvion 2022 hyväksymisen yhteydessä hyväksyttiin teknisen toimialueen kalustohankintoihin suunnitelmavuodelle 2023 rahoitus 580 000 euroa (netto). Kaluston tulee olla toimivaa ja kalustohankinnat tähtää ajoneuvojen ympäristöystävällisyyteen ja energiatehokkuuteen (Kestävän kasvun yhteisö). Vuosina 2023 - 2032 teknisen toimen kalustoinvestointien rahoitustarve arvioidaan olevan noin 530 000 euron vuositasa. Sivistyksen- ja osaamisen toimialueen kalustoinvestointitarve on taloussuunnitelmakaudella 2023 - 2025 yhteensä 330 000 euroa, josta kalustohankintojen investointitarve vuodelle 2023 on 180 000 euroa. Rahoituksella hankitaan merkittävämpänä luokahuoneiden pulpetteja ja varhaiskasvatukseen uusi hallintajärjestelmä. Hallinto- ja konsernipalveluilla ei ole kalustohankintatarpeita taloussuunnitelmakaudella 2023 - 2025. Kotaniemen pienet perusparannustyöt 2023 esitetään tilainvestointien perusparannusohjelmaan.

9 Talousarviolaskelmat

9.1 Tulos- ja rahoituslaskelma

TULOSLASKELMA	TP 2021	MTA 2022	ENN 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Laskenta/tulos- ja rahoituslaskenta						
Toimintatuotot						
Myyntituotot	9 571 811	8 200 700	8 948 300	4 939 400	4 964 100	4 988 900
Maksutuotot	6 920 378	7 364 600	7 226 900	2 755 300	2 769 100	2 782 900
Tuet ja avustukset	8 943 223	2 904 100	3 044 300	4 795 200	4 819 200	4 843 300
Muut toimintatuotot	21 757 387	22 724 400	22 680 700	21 950 200	22 060 000	22 170 300
Toimintatuotot yhteensä	47 192 799	41 193 800	41 900 200	34 440 100	34 612 400	34 785 400
Muutos-%	17,5	12,7	1,7	16,4	0,5	0,5
Valmistus omaan käyttöön	635 959	568 400	568 400	603 900	568 400	568 400
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	- 70 648 236	- 71 918 400	- 71 738 400	- 53 772 600	- 55 332 000	- 56 936 600
Palveluiden ostot	- 107 279 371	- 103 799 600	- 111 607 500	- 20 020 300	- 20 600 900	- 21 198 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 6 959 233	- 6 791 300	- 6 958 100	- 7 532 900	- 7 751 400	- 7 976 200
Avustukset	- 7 347 263	- 7 437 400	- 7 230 800	- 4 291 600	- 4 416 100	- 4 544 200
Muut toimintakulut	- 19 323 264	- 20 444 200	- 20 778 900	- 17 244 300	- 17 744 400	- 18 259 000
Toimintakulut yhteensä	- 211 557 368	- 210 390 900	- 218 313 700	- 102 861 700	- 105 844 800	- 108 914 300
Muutos-%	7,9	0,6	-	51,1	2,9	2,9
TOIMINTAKATE	- 163 728 610	- 168 628 700	- 175 845 100	- 67 817 700	- 70 664 000	- 73 560 500
Muutos-%	5,0	3,0	-	-61,4	4,2	4,1
Verotulot	131 145 192	131 300 000	139 600 000	74 800 000	70 300 000	71 900 000
Muutos-%	5,3	0,1	-	-46,4	-6,0	2,3
Valtionosuudet	44 080 036	47 614 600	48 456 200	11 755 700	9 437 000	9 034 000
Muutos-%	- 1,4	8,0	-	-75,7	-19,7	-4,3
Rahoitustuotot ja -kulut	2 250 767	2 181 300	2 145 000	1 439 500	1 080 900	808 600
Korkotuotot	190 489	125 000	125 000	78 600	68 900	60 400
Muut rahoitustuotot	2 424 006	2 300 000	2 300 000	2 280 000	2 280 000	2 280 000
Korkokulut	- 283 485	- 213 700	- 250 000	- 889 100	- 1 238 000	- 1 501 800
Muut rahoituskulut	- 80 243	- 30 000	- 30 000	- 30 000	- 30 000	- 30 000
VUOSIKATE	13 747 384	12 467 200	14 356 100	20 177 500	10 153 900	8 182 100
Muutos-%	-	-	-	-	-	-
Poistot ja arvonalentumiset	- 5 981 262	- 5 759 700	- 5 759 700	- 6 199 500	- 6 815 700	- 6 498 400
Satunnaiset erät	-	-	-	-	-	-
Satunnaiset tuotot	-	-	-	-	-	-
Satunnaiset kulut	-	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	7 766 122	6 707 500	8 596 400	13 978 000	3 338 200	1 683 700
Poistoeron lisäys- tai vähennys+	46 875	47 000	47 000	47 000	47 000	47 000
Varausten lisäys- tai vähennys+	-	-	-	-	-	-
Rahastojen lisäys- tai vähennys+	80 000	-	-	100 000	100 000	100 000
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	7 892 997	6 754 500	8 643 400	14 125 000	3 485 200	1 830 700
RAHOITUSLASKELMA	TA 2021	MTA 2022	ENN 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	13 747 384	12 467 200	14 356 100	20 177 500	10 153 900	8 182 100
Satunnaiset erät netto	-	-	-	-	-	-
Tulorahoituksen korjauserät	- 1 582 078	- 1 450 000	- 1 450 000	- 1 980 000	- 2 070 000	- 2 250 000
	12 165 306	11 017 200	12 906 100	18 197 500	8 083 900	5 932 100
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-8 921 601	- 17 763 000	- 17 069 000	- 24 847 000	- 25 615 000	- 23 240 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	437 500	400 000	400 000	985 000	450 000	50 000
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	877 985	1 400 000	2 300 000	2 200 000	2 300 000	2 500 000
	- 7 606 116	- 15 963 000	- 14 369 000	- 21 662 000	- 22 865 000	- 20 690 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	4 559 190	- 4 945 800	- 1 462 900	- 3 464 500	- 14 781 100	- 14 757 900
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	-	-	-	-	-	-
Antolainasaamisten lisäykset	-	40 000	80 000	-	-	-
Antolainasaamisten vähennykset	650 000	650 000	650 000	650 000	650 000	650 000
	650 000	610 000	570 000	650 000	650 000	650 000
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000	21 043 900	17 587 000	15 144 300	21 077 600	21 655 900
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 20 272 406	- 16 747 500	- 16 747 500	- 12 409 900	- 7 053 300	- 7 681 500
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 000 000	-	-	-	-	-
	- 5 272 406	4 296 400	839 500	2 734 400	14 024 300	13 974 400
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset	806 020	26 700	53 400	80 100	106 800	133 500
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	- 3 816 386	4 933 100	1 462 900	3 464 500	14 781 100	14 757 900
RAHAVAROJEN MUUTOS	742 804	- 12 700	-	-	-	-
ERITTELYT	TP 2021	MTA 2022	ENN 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
LAINAKANTA						
Lainakanta 1.1.	69 388 154	67 413 754	64 115 748	64 955 248	67 689 648	81 713 948
Nettomuutos	- 5 272 406	4 296 400	839 500	2 734 400	14 024 300	13 974 400
Lainakanta 31.12.	64 115 748	71 710 154	64 955 248	67 689 648	81 713 948	95 688 348
Asukasluvu	28 521	28 650	28 531	28 588	28 645	28 703
Lainat euroa/asukas	2 248	2 503	2 277	2 368	2 853	3 334
Lainakannan erittely						
Riihimäen kaupunki	55 540 748	63 785 154	57 030 248	60 414 648	75 088 948	89 713 348
* euroa/asukas	1 947	2 226	1 999	2 113	2 621	3 126
Vesihuoltoliikelaitos	8 575 000	7 925 000	7 925 000	7 275 000	6 625 000	5 975 000
* euroa/asukas	301	277	278	254	231	208

9.2 Käyttötalousosan yhteenveto

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Käyttötalousosan yhteenveto					
Riihimäen Kaupunki Ilman liikelaitosta					
TOIMINTATUOTOT	47 192 799	41 193 800	41 193 800	34 440 100	-16,39%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	635 959	568 400	568 400	603 900	6,25%
TOIMINTAKULUT	-211 557 368	-209 760 700	-210 390 900	-102 861 700	-51,11%
TOIMINTAKATE	-163 728 611	-167 998 500	-168 628 700	-67 817 700	-59,78%
HALLINTO JA KONSERNI					
TOIMINTATUOTOT	2 170 826	1 221 600	1 221 600	1 109 700	-9,16%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	24				
TOIMINTAKULUT	-12 056 264	-12 101 800	-12 264 100	-13 910 000	14,94%
TOIMINTAKATE	-9 885 413	-10 880 200	-11 042 500	-12 800 300	17,65%
ELINVOIMA					
TOIMINTATUOTOT	2 774 307	2 936 700	2 936 700	5 474 100	86,40%
TOIMINTAKULUT	-5 225 251	-5 887 400	-5 887 400	-8 510 600	44,56%
TOIMINTAKATE	-2 450 944	-2 950 700	-2 950 700	-3 036 500	2,91%
SIVISTYS JA OSAAMINEN					
TOIMINTATUOTOT	5 990 376	5 758 700	5 758 700	6 640 000	15,30%
TOIMINTAKULUT	-52 788 302	-52 113 500	-52 127 500	-54 691 000	4,92%
TOIMINTAKATE	-46 797 926	-46 354 800	-46 368 800	-48 051 000	3,63%
TEKNINEN					
TOIMINTATUOTOT	22 402 510	23 492 500	23 492 500	21 216 300	-9,69%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	635 935	568 400	568 400	603 900	6,25%
TOIMINTAKULUT	-26 965 293	-29 114 600	-28 952 300	-25 750 100	-11,56%
TOIMINTAKATE	-3 926 848	-5 053 700	-4 891 400	-3 929 900	-22,24%
SOSIAALI JA TERVEYS					
TOIMINTATUOTOT	13 854 779	7 784 300	7 784 300	0	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	
TOIMINTAKULUT	-114 522 259	-110 543 400	-111 159 600	0	
TOIMINTAKATE	-100 667 480	-102 759 100	-103 375 300	0	
RIIHIMÄEN VESIHUOLTOLIIKELAITOS					
TOIMINTATUOTOT	9 140 106	8 697 500	8 697 500	9 394 600	8,01%
TOIMINTAKULUT	-3 849 138	-4 391 700	-4 391 700	-4 847 000	10,37%
TOIMINTAKATE	5 290 968	4 305 800	4 305 800	4 547 600	5,62%

9.3 Investointisuunnitelma

Taulukoissa on esitetty kaupunkiemon investoinnit.

	2023	2024	2025
1. MAA- JA VESIALUEIDEN INVESTOINNIT			
Menot	1 930 000	1 980 000	1 380 000
Tulot, myynnit	-2 200 000	-2 300 000	-2 500 000
Maa- ja vesialueiden investoinnit yhteensä (netto):	-270 000	-320 000	-1 120 000
2. OSAKKEET JA OSUUDET			
Menot			
Tulot			
Osakkeet ja osuudet yhteensä (netto):			
3. TILAINVESTOINNIT			
Kirjasto			
(Toteutus alkanut v. 2021, kokonaiskustannusarvio 2 200 000 €)			
Kesäteatteri	150 000		
Uimahallin perusparannus (netto)	8 500 000	5 800 000	
Menot	8 900 000	6 200 000	
Tulot / Valtionavustus, rahoitusosuus	-400 000	-400 000	
Maauimalan perusparannus	300 000		1 500 000
Lasten ja nuorten talo (Peltosaari) - myöhemmin Itäinen koulu ja Opistotalo esitetty erillisinä			
Itäinen koulu (n. 6 600 m ² , alakoulu ja päiväkoti, 2 800 €/m ²)	700 000	4 800 000	8 000 000
Jukolan väestönsuoja		400 000	
Toimitilaohjelma / Hankkeiden kustannukset ja aikataulu tarkentuvat selvitysten myötä		1 000 000	1 000 000
kaupungin investointikykyyn tasolle			
Opistotalo / Voimala			
Kaupungintalo			
Kalevantalo			
Koulujen peruskorjaushankeet			
Liikuntatilat			
Peltosaaren urheilukentän pukuhuonerakennus		400 000	
Perusparannukset / tekninen lautakunta	1 500 000	1 500 000	1 500 000
- sisältää energia- ja viilennyshankkeet			
Perusparannus (tulot), rahoitusosuus	-100 000	-50 000	-50 000
Tilainvestoinnit yhteensä:			
Menot	11 550 000	14 300 000	12 000 000
Rahoitusosuudet (tulot)	-500 000	-450 000	-50 000
Tilainvestoinnit yhteensä (netto):	11 050 000	13 850 000	11 950 000

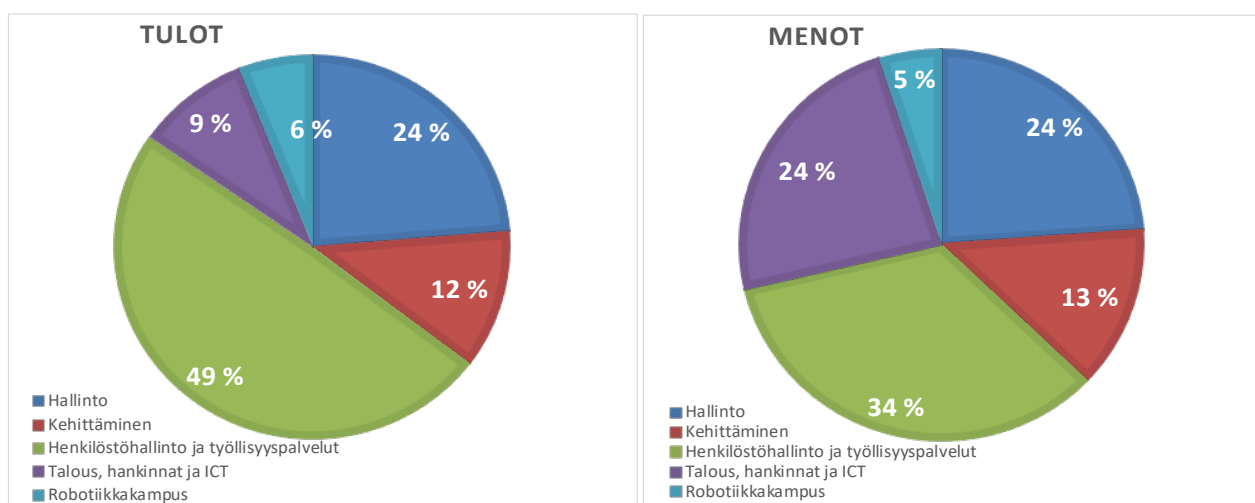
4. KUNNALLISTEKNIIKAN INVESTOINNIT			
Kunnallistekniikan rakentaminen (netto)	2 265 000	1 925 000	2 070 000
Menot	2 690 000		
Rahoitusosuudet, tulot	-425 000		
Katujen ja puistojen perusparantaminen	1 600 000	1 600 000	1 600 000
Keskustan ja Asemanpuiston kehittäminen (netto)	4 365 000	4 320 000	4 280 000
Menot	4 425 000		
Rahoitusosuudet, tulot	-60 000		
Elinkeinoalueiden rakentaminen	875 000		
Arolammin eritasoliittymän rakentaminen			
Katuvalaistuksen saneeraus	300 000	300 000	300 000
Hulevesien viemärointi	250 000	250 000	250 000
Ulkoliikuntapaikat	300 000	300 000	700 000
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä:			
Menot	10 440 000	8 695 000	9 200 000
Rahoitusosuudet (tulot)	-485 000		
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä (netto):	9 955 000	8 695 000	9 200 000
5. KALUSTOHANKINNAT			
Elinvoiman toimialueen kalustohankinnat	167 000	50 000	50 000
Teknisen toimialueen kalustohankinnat	580 000	500 000	550 000
Sosiaali- ja terveystoimialan kalustohankinnat			
Sivistyksen ja osaamisen toimialueen kalustohankinnat	180 000	90 000	60 000
Hallinto ja konserni -toimialueen kalustohankinnat			
Kalustohankinnat yhteensä (netto):			
Menot	927 000	640 000	660 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ:			
Menot	24 847 000	25 615 000	23 240 000
Tulot, myynnit	-2 200 000	-2 300 000	-2 500 000
Rahoitusosuudet (tulot)	-985 000	-450 000	-50 000
Netto	21 662 000	22 865 000	20 690 000

10 Käyttötalousosa

Toimialat ovat omissa teksteissään perustelleet toimintaympäristöstään syntyvien vaikutusten edellyttämät muutokset sekä palvelutoiminnan ja -tuotannon kannalta keskeiset resurssien lisäykset.

10.1 Hallinto ja konserni - toimiala

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Hallinto ja konserni					
TOIMINTATUOTOT	2 170 826	1 221 600	1 221 600	1 109 700	-9,16%
Myyntituotot	392 028	295 900	295 900	304 300	2,84%
Maksutuotot	5 186	500	500		-100,00%
Tuet ja avustukset	1 357 957	595 200	595 200	530 400	-10,89%
Muut toimintatuotot	415 656	330 000	330 000	275 000	-16,67%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	24				
TOIMINTAKULUT	-12 056 264	-12 101 800	-12 264 100	-13 910 000	14,94%
Henkilöstökulut	-5 262 423	-5 707 100	-5 819 300	-6 269 900	9,86%
Palvelujen ostot	-5 827 018	-5 232 000	-5 280 400	-4 775 700	-8,72%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-175 395	-149 200	-149 200	-186 100	24,73%
Avustukset	-52 590	-95 000	-95 000	-1 702 500	1 692,11%
Muut toimintakulut	-738 837	-918 500	-920 200	-975 800	6,24%
TOIMINTAKATE	-9 885 413	-10 880 200	-11 042 500	-12 800 300	17,65%
VUOSIKATE	-9 885 413	-10 880 200	-11 042 500	-12 800 300	17,65%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-49 928	-17 300	-17 300		-100,00%
Suunnitelman mukaiset poistot	-49 928	-17 300	-17 300		-100,00%
TILIKAUDEN TULOS	-9 935 341	-10 897 500	-11 059 800	-12 800 300	17,46%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-9 935 341	-10 897 500	-11 059 800	-12 800 300	17,46%

Kuva 10 Hallinto ja konserni toimialan tulot ja menot vastuualueittain

Taulukko 16 Hallinto ja konserni toimialan vastuualueiden tulot ja menot euroina sekä % osuudet.

Vastuualueet	Tulot Osuudet		Menot Osuudet		Toimintakate
Hallinto	263 200	24 %	3 315 800	24 %	-3 052 600
Kehittäminen	129 000	12 %	1 854 900	13 %	-1 725 900
Henkilöstöhallinto ja työllisyyspalvelut	547 700	49 %	4 753 200	34 %	-4 205 500
Talous, hankinnat ja ICT	103 400	9 %	3 294 100	24 %	-3 190 700
Robottiikkakampus	66 400	6 %	692 000	5 %	-625 600
Yhteensä	1 109 700	100 %	13 910 000	100 %	-12 800 300

Toiminnan kuvaus

Hallinto- ja konsernitoimialueen tehtävänä on tuottaa kaupungin yhteiset hallinto-, talous-, hankinta-, ICT- ja henkilöstöpalvelut. Lisäksi toimialue tuottaa kaupungin työllisyys-, kotouttamis- ja paikkatietopalvelut. Toimialueella toimii myös kaupungin kehittämissyksikkö, robotiikkakampus sekä pysäköinninvalvonta.

Toimialueella 2022 tapahtuneen organisaatiouudistuksen toteuttamista jatketaan. Eri-tyistä huomiota kiinnitetään muiden toimialueiden kanssa tapahtuvaan yhteistyöhön ja yhdyspintoihin.

Toimintaympäristön muutos

Hyvinvointialueiden aloittaminen 1.1.2023 vaikuttaa merkittävästi toimialueen toimintaympäristöön. Vaikka sosiaali- ja terveystoimialalla on oma eriytetty hallintopalvelunsa, on mm. esimiesten neuvonta ja koulutus sekä koko kaupungin henkilöstöä koskevat asiat hoidettu toimialueella. Kunnallinen taloudellinen toimintaympäristö tulee muuttumaan tulevaisuudessa rahoituspohjan uudistuessa viimeistään vuoden 2024 aikana.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä maahanmuuttajien kotouttamistyö tulee jäämään kuntaan, myös siltä osin, mitä sitä on hoidettu sosiaalityössä. Kotoutumista on suunniteltu laajennettavan merkittävästi siten, että painopiste tulisi suuntautumaan työllistymistä ja opiskelua tukeviin toimintoihin. Työllisyyspalvelu-uudistus aiheuttaa todennäköisesti tarpeita muuttaa toiminnan rakenteita viimeistään 2025 alussa.

Ukrainan sota vaikuttaa osaltaan edellisen kohdan resursointivaatimukseen Riihimäelle saapuvien pakolaisten kautta. Toinen merkittävä asia on sodan aiheuttama muutos erityi-

sesti energian hinnassa ja saatavuudessa. Johdon ja päätöksenteon turvaaminen ja tehokkuus edellyttää yhä toimivampaa, tietoturvalisempaa, energiatehokasta ja paikkariippumattomampaa järjestelmäkokonaisuutta. Erityinen huomio on ICT:n ja tietoturvallisuuden toimivuudessa.

Yleinen kustannuskehitys ja sen myötä inflaatio tuo haasteensa taloudelle. Rahoituksen muuttuminen tulevaisuudessa on tällä hetkellä osittain epävarmaa sen suhteen, minkä suuuruisia vaikutukset ovat kuntatalouteen.

Toimialueen strategiset tavoitteet

Taulukko 17 Hallinto ja konserni toimialan valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Uuden kaupunkistrategian toteuttamisen johtaminen	Strategian jalkauttamiseksi käynnistetään ja toteutetaan kaupunginjohtajan kehitysohjelma Kaupungin strateginen edunvalvonta Riihimäen positiivisen näkyvyyden kasvattaminen	Kehittämisohjelma on laadittu kyllä / ei Edunvalvontasuunnitelma laadittu kyllä / ei Myönteisesti sävyttyneiden sähköisen uutismedian artikkelien ja sosiaalisen median päivitysten määrä	kehittämisohjelmaa ei ole / on laadittu edunvalvontasuunnitelmaa ei ole / on laadittu määrä kasvaa kahdella prosentilla vuoden 2021 tasosta
Vahvistuva tai ylijäämäinen talous	Huolehditaan tulorahoituksen riittävydestä (myynti ja maksutulot, verorahoitus, hankeavustukset)	Vuosikate, joka kattaa pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja korvausinvestoinnit	v. 2021 taso 18,2 milj. euroa v. 2023 vähintään 10 milj. euroa
Sähköisen toimintaympäristön kehittäminen	Otetaan käyttöön ulkoisia ja sisäisiä sähköisiä palveluja	otettu käyttöön yksi uusi sähköinen palvelu niin ulkoisesti kuin sisäisesti	

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
	ICT-infran toiminta varmistetaan ja sitä kehitetään (Palmu)		
Kaupunki on hyvä ja houkutteleva työnantaja sekä nykyisille että uusille työntekijöille	Yksilöllisten ja yhteisöllisten taitojen kehittäminen Työhyvinvointisatsaukset – hyvinvointisetelit, verovapaa polkupyöräetu, työhyvinvointitoiminta	lähtöpalaute- ja henkilöstökyselyjen suositeluindeksi eNPS tasot 40+ erinomainen 20-39 hyvä 0-19 tyydyttävä Alle 0 heikko tulos	aikaisempi mittaritaso hyvä 4 uusi mittaristotasoa hyvä 20-39
Robotiikan ekosysteemi	Autenttisten elinkeinoelämän toimintaympäristöjen lisääminen koulutuksen tueksi.	Kaksinkertaistetaan strategisten yrityskumppanien määrä	Nyt 2 Tavoite 4

Taulukko 18 Hallinto ja konserni toimialan henkilöstön kokonaismäärän kehitys

	2020	2021	8.11.2022	2023	2024	2025
Henkilöstö	57	61	64	64	64	64

Hallinto vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Hallinto					
TOIMINTATUOTOT	443 348	299 400	299 400	263 200	-12,09%
Myyntituotot	118 821	53 900	53 900	42 600	-20,96%
Maksutuotot		500	500		-100,00%
Tuet ja avustukset	115 216	35 000	35 000	65 600	87,43%
Muut toimintatuotot	209 311	210 000	210 000	155 000	-26,19%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	24				
TOIMINTAKULUT	-3 072 086	-3 222 700	-3 222 700	-3 315 800	2,89%
Henkilöstökulut	-2 069 073	-2 086 300	-2 086 300	-2 032 500	-2,58%
Palvelujen ostot	-680 279	-781 100	-781 100	-952 200	21,91%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-67 135	-73 800	-73 800	-51 700	-29,95%
Avustukset		-20 000	-20 000	-20 000	0,00%
Muut toimintakulut	-255 598	-261 500	-261 500	-259 400	-0,80%
TOIMINTAKATE	-2 628 714	-2 923 300	-2 923 300	-3 052 600	4,42%
VUOSIKATE	-2 628 714	-2 923 300	-2 923 300	-3 052 600	4,42%
TILIKAUDEN TULOS	-2 628 714	-2 923 300	-2 923 300	-3 052 600	4,42%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 628 714	-2 923 300	-2 923 300	-3 052 600	4,42%

Toiminnan kuvaus

Hallinnon vastuualueen tehtävänä on tuottaa ja koordinoita koko kaupungin yhteisiin valmisteluprosesseihin liittyviä hallintoa koskevia tukipalveluita. Tavoitteena on tukea kaupungin johtoa, toimialoja ja luottamushenkilöitä tulevaisuuden, hallinnollisesti sujuvan ja taloudellisesti kestävä Riihimäen kaupungin toiminnan rakentamisessa. Vastuualue vastaa kaupunginvaltuuston ja -hallituksen sekä lautakuntien kokouksista, yleisten vaalien järjestämisestä, kaupungin asiakirjahallinnosta sekä kaupungin yhteisistä lakiasioista ja ohjauksesta. Maahanmuuttajien tukipalvelut/kotouttamistyö sekä viestintä kuuluvat hallinnon vastuualueelle.

Hallinto ja konserni –toimialueella tehtiin vuonna 2022 organisaatiomuutos, jonka yhteydessä hallinnon vastuualueen rakennetta muutettiin. Vastuualueen uutta kokonaisuutta on muokattu toimivuuden vaatimusten mukaisesti vuoden 2022 aikana ja tätä työtä jatketaan myös vuonna 2023. Erityinen huomio kiinnitetään muiden toimialueiden kanssa tapahtuvaan yhteistyöhön ja yhdyspintoihin, jolloin sisäisten asiakkaiden palvelusta saadaan kokonaisuuden ja resurssien hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen kokonaisuus.

Toiminnan tavoitteet ja painopisteet

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta tuli voimaan 1.1.2020 ja lain soveltaminen jatkuu vaihteittain. Vuoden 2023 alusta sovellettavat tietoturvasuositukset edellyttävät kaupungilta suunnitelmallisia toimenpiteitä. Arkistolain ja Kansallisarkistosta annetun lain ajantasaistaminen vastaamaan julkishallinnon digitaalisen toimintaympäristön vaatimuksia on käynnissä. Hyvinvointialue käynnistyy 1.1.2023, josta johtuen Hyvinvointialueen siirtymän täytäntöönpano jatkuu vuonna 2023.

Vuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit. Asianhallinnassa jatketaan digitalisaation edellyttämiä perustehtäviä, joista tärkeimpänä on sähköinen pysyvässäilytys koko kaupungin osalta sekä tiedonhallinta ja paperisten arkistojen saattaminen asianmukaisiksi. Hyvinvointialueisiin siirtyminen tarkoittaa hallinnon vastuualueella sähköisen ja manuaalisen arkistomateriaalin selvittelyä ja sopimusasiakirjoihin liittyvää läpikäyntiä sekä niiden siirtämistä hyvinvointialueen järjestelmiin.

Uusien toimintatapojen ja digitalisaation edistämisen onnistuminen kaupunkitasoisesti edellyttää asianhallinnan näkökulmasta kaupungin tiedonohjaussuunnitelman ja arkistonmuodostussuunnitelman päivittämistä (TOS, EAMS), kirjauskäytänteiden ja prosessien tarkentamista, asianhallinnan ohjeistuksen suunnittelua ja kouluttamista, arkistoinnin ja arkistojen hallintaa, sähköiseen arkistointiin siirtymistä sekä palvelutietovarannon tietojen täydentämistä ja hyödyntämistä. Työ on alkanut vuonna 2021 ja sitä jatketaan vuonna 2023. Suomi.fi palveluiden aktiivinen käyttöönotto sekä saavutettavuuden varmistaminen palvelutoiminnassa nivoutuu lainsäädännöllisiin muutoksiin ja niitä jatketaan.

Päätöksenteon tuen osalta uudistetaan kokoushallintaa ja kehitetään asioiden ja päätösten valmistelua. Tavoitteena olisi saada uusi kaupunkistrategia näkyväksi valtuuston päätöksentekoon siten, että valtuuston päätöksissä, muissa kuin vakiopykälissä, näkyisi perusteluissa, miten päätös tukee kaupunkistrategian toteutumista. Kokoushallinnan ja valmistelun kehittämisellä pyritään entistä laadukkaampaan valmisteluun, joka nopeuttaa ja tehostaa päätöksentekoa.

Maahanmuuttajien tukipalveluissa varaudutaan kotoutumistyön siirtymiselle pois sosiaalityön vastuulta. Kotoutumistyön kokonaisuudistuksen valmistelua seurataan ja varaudutaan sen aiheuttamiin muutoksiin. Kotoutumistyön siirtyminen kokonaisuudessaan toimialueen vastuulle, tulee aiheuttamaan mahdollisia henkilöstöresurssilisästarpeita.

Kehittäminen vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Kehittäminen					
TOIMINTATUOTOT	125 077	113 000	113 000	129 000	14,16%
Myyntituotot	119 794	113 000	113 000	128 300	13,54%
Maksutuotot	4 706				
Tuet ja avustukset	277			700	
Muut toimintatuotot	300				
TOIMINTAKULUT	-1 739 566	-1 858 500	-1 928 000	-1 854 900	-0,19%
Henkilöstökulut	-144 331	-153 800	-205 100	-436 700	183,94%
Palvelujen ostot	-1 245 659	-1 196 500	-1 213 000	-927 200	-22,51%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-28 676	-1 000	-1 000	-7 700	670,00%
Avustukset	-3 664	-10 000	-10 000	-10 000	0,00%
Muut toimintakulut	-317 236	-497 200	-498 900	-473 300	-4,81%
TOIMINTAKATE	-1 614 489	-1 745 500	-1 815 000	-1 725 900	-1,12%
VUOSIKATE	-1 614 489	-1 745 500	-1 815 000	-1 725 900	-1,12%
TILIKAUDEN TULOS	-1 614 489	-1 745 500	-1 815 000	-1 725 900	-1,12%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 614 489	-1 745 500	-1 815 000	-1 725 900	-1,12%

Toiminnan kuvaus

Kehittämisen vastuualue huolehtii kaupunkistrategian valmistelusta, jalkauttamisesta ja strategisen ohjauksen tuesta, kaupungin strategisten kehittämishankkeiden kokonaiskoordinaatiosta, hankkeiden ja rahoituksen hakemisen asiantuntijatuesta.

Toiminnan tavoitteet ja painopisteet

Hallinto ja konserni –toimialueella tehtiin vuonna 2022 organisaatiomuutos, johon liittyi uuden kehittämisen vastuualueen perustaminen. Vastuualueen on uusi kokonaisuus ja toiminta on vasta muotoutumassa tulevaisuuden tarpeiden mukaiseksi.

Paikkatiedon ohjelmistojen pitäminen ajan tasalla on kehittämisen vastuualueen keskeistä ja jatkuvaa toimintaa. Paikkatiedon ohjelmistot ovat viranomaistoiminnan työvälineitä kaupungin eri toimialoilla ja etenkin teknisissä ja elinvoiman palveluissa. Maankäyttö- ja rakennuslakiin on tulossa muutoksia ja muutos tulee vaikuttamaan rakennus- ja ympäristövalvonnan, kaavoituksen ja kiinteistönmuodostuksen toimintaan. Uusien lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024.

Saavutettavuuden huomioiminen sähköisissä palveluissa, tietosuojaan liittyvät asiat sekä digi- ja väestötietoviraston muutostietopalvelu ovat paikkatiedon tulevan vuoden kehittämisen kohteita. Rajapintojen käytön lisäämisessä tavoitteena on tiedon parempi hyödyntäminen ja siirto myös kaupungin omista järjestelmistä valtion järjestelmiin.

Riihimäen projektimalli ja portfolion käyttöönotto vakiinnuttavat kaupungin hankkeiden hallinnointia vuonna 2023. Kehittämisen vastuualue koordinoi hankkeita ja avustaa kaupungin hankerahoituksiin ja -hakemiseen liittyvissä asioissa. Koulutusmalli vakiintuu kaupungissa ja kaikki hanketyötä omassa työssään tekevät osallistuvat uusille projektiosajille räätälöityyn koulutukseen.

Kaupungin strategiaprosessiin liittyvä jalkauttaminen toimintaan, seurannan kehittäminen ja koulutukset jatkuvat vuonna 2023. Strategiaan liittyvää viestintää vahvistetaan ja toteutetaan suunnitelmallisesti. Lisäksi viestinnällä, sidosryhmäyhteistyöllä ja yhteisillä foorumeilla tuetaan strategista johtamista ja strategian konkretisoitumista toiminnaksi. Strategian tavoitteet jalkautetaan osaksi johtamis- ja henkilöstöviestintää sekä ihmisten arkeen

osana palvelu- ja markkinointiviestintää. Vastuualue kokoaa tilastotietoa toiminnan strategisen johtamisen tueksi. Myös kaupungin sähköinen palautepalvelu ja sen kehittäminen sekä saadun palautteen analysointi on kehittämisen vastuualueen tehtävänä.

Ei korruptiolle -työryhmän työskentelyn tuloksena syntyneet eettiset ohjeet otetaan kaupungissa käyttöön ja tarpeen mukaan osallistutaan koulutusten järjestämiseen aiheen tiimoilta.

Henkilöstöhallinto ja työllisyyspalvelut vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Henkilöstöhallinto ja työllisyyspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	761 546	545 500	545 500	547 700	0,40%
Myyntituotot	133 045	123 000	123 000	131 000	6,50%
Maksutuotot	480				
Tuet ja avustukset	518 320	302 500	302 500	296 700	-1,92%
Muut toimintatuotot	109 701	120 000	120 000	120 000	0,00%
TOIMINTAKULUT	-2 749 192	-2 949 000	-2 949 000	-4 753 200	61,18%
Henkilöstökulut	-2 090 731	-2 243 700	-2 243 700	-2 433 200	8,45%
Palvelujen ostot	-424 929	-457 400	-457 400	-446 900	-2,30%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-41 674	-39 000	-39 000	-42 100	7,95%
Avustukset	-48 926	-65 000	-65 000	-1 672 500	2 473,08%
Muut toimintakulut	-142 931	-143 900	-143 900	-158 500	10,15%
TOIMINTAKATE	-1 987 646	-2 403 500	-2 403 500	-4 205 500	74,97%
VOUSIKATE	-1 987 646	-2 403 500	-2 403 500	-4 205 500	74,97%
TILIKAUDEN TULOS	-1 987 646	-2 403 500	-2 403 500	-4 205 500	74,97%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 987 646	-2 403 500	-2 403 500	-4 205 500	74,97%

Toiminnan tavoitteet ja painopisteet

Vastuualue suunnittelee, toteuttaa ja koordinoi kaupungin henkilöstöpolitiikkaa sekä henkilöstösuunnittelua ja huolehtii lisäksi kaupungin työllistämistoiminnan toteutuksesta.

Työllisyyspalvelujen painopistealueina ovat valmistautuminen TE2024- uudistukseen ja työllistämiskäytäntöjen kehittäminen toimialueilla ja yrityksissä. Tavoitteena on edistää työttömyysetuuksien piirissä olevien työttömien kuntalaisten työllistymistä, vahvistaa kaupungin työnantajakuva ja helpottaa työnantajien rekrytointihaasteita.

Kaupungin RakasRiksu2030 -strategian ja henkilöstöohjelmaan sisällyttävien tavoitteiden läpiviemistä edistetään yhteisillä henkilöstöpoliittisilla linjauksilla, ohjeistuksilla sekä esi-henkilöiden ja henkilöstön osaamisen systemaattisella, tulevaisuuden tarpeisiin tähtäävällä kehittämisellä.

Henkilöstötyöllä vastaamme strategisista tavoitteista erityisesti henkilöstön tulevaisuudessa tarvittavien yksilöllisten ja yhteisöllisten taitojen kehittämiseen. Strategian mukaisesti painotamme myös johtamisen kehittämistä, luomme uusia keinoja tukea henkilöstön työssä viihtymistä ja huolehdimme kaupungin hyvästä työnantajamaineesta.

Strategisena tavoitteena henkilöstötyön osalta on, että kaupunki on hyvä ja houkutteleva työnantaja sekä nykyisille että uusille työntekijöille. Mittarina on työntekijöiden lähtöpalautekyselyssä sekä henkilöstökyselyssä oleva suositteluindeksi. Suositteluindeksinä tullaan vuoden 2023 alusta lukien käyttämään eNPS -arvoa.

Talousarvioon sisältyy määrärahavaroja kunnan koko henkilöstön työhyvinvointiin. Määrärahaa kohdennetaan liikunnan tukemiseen, työhyvinvointitoimintaan sekä kattaviin työterveyshuoltopalveluihin. Vuonna 2023 otetaan käyttöön uutena henkilöstön liikunnan tuen keinona verovapaa polkupyöräetu, johon varataan 20 000 euroa.

Työkykyjohtamisen kehittämistä jatketaan tiiviissä yhteistyössä työterveyshuollon kanssa hyödyntäen Sirius-työkykyjohtamisen järjestelmää. Tavoitteena on työssä jatkamisen tukeminen sekä ennenaikaisten eläköitymisten ehkäisy. Perehdyttämisen kehittämisessä hyödynnetään Intro-perehdytysohjelmaa ja työnantajakuvaa kehitetään yhteistyössä kaupungin viestinnän ja markkinoinnin kanssa. Henkilöstön digiosaamista kehitetään esimerkiksi digiosaamismerkkien suorittamisella.

Riihimäen kaupunki tulee toimimaan 1.1.2023 lukien isäntäkuntana Forssan ja Riihimäen seudun ympäristöterveydenhuollon henkilöstölle. Uuden henkilöstön vastaanottoon ja integroitumiseen kuntaan tullaan panostamaan tiedotuksella sekä erillisillä perehdyttämistoimilla.

Uutena vastuualueen talousarviossa on varattu 1 600 000 euron määräraha työmarkkina-
tuen kuntaosuusmaksuihin. Aiempina vuosina kustannus on huomioitu aikuissosiaalityön
talousarviossa, josta se siirretään henkilöstöhallinto ja työllisyyspalvelut- vastuualueelle
sosiaalitoimialan siirtyessä Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Riihimäen kaupungin toimialueille määräaikaisiin työsuhteisiin työllistetään noin 80–100
palkkatukeen oikeutettua työtöntä kuntalaista. Työllistämistä (ml. oppisopimus, velvoite-
työllistäminen, nuorten työllistäminen) varten varataan 1 005 500 euroa /netto 715 100
euroa.

Työllistettyjen työelämätaitoja ja jatkotyöllistymistä edistetään työvalmennuksen keinoin.
Työvalmennusta ja rekrytointipalvelua tarjotaan myös työllistettyjen esimiehille sekä kau-
pungin toimialueilla, että riihimäkeläisissä yrityksissä. Myös yhteistyötä alueen työllisyyden
ja elinvoiman edistämiseksi jatketaan. Työllisyyspalvelujen 2021 kokoon kutsumassa Elin-
voima- ja työllisyystyöryhmässä mukana ovat seutukuntien lisäksi Riihimäen Tilat ja Kehi-
tys Oy, Hämeen TE-toimisto, HAMK, Hyria, Riihimäen Yrittäjät ja Yritysvoimala.

Kierrätyskeskus tarjoaa yhtäaikaaisesti 30 työttömälle kuntalaiselle työllistämistä edistäviä
palveluita, kuten palkkatuettua työtä, työkokeilua, opintoihin liittyviä harjoitteluita sekä val-
mennusta työtehtävissä ja työelämätaidoissa. Työllistyjille on rakennettavissa yksilöllinen,
tuettu polku kierrätyskeskuksesta kohti avoimia työmarkkinoita.

Kierrätyskeskuksessa edistetään myös kiertotaloutta ja lisätään kuntalaisten kierrätystie-
tosuutta. Siellä vastaanotetaan, puhdistetaan, testataan ja kunnostetaan riihimäkeläisten
lahjoittamaa kodinirtainta myytäväksi kierrätysmyymälässä ja neuvotaan kierrätysasioissa.

Kierrätyskeskuksessa työskentelee viisi vakituista työntekijää. Toimintaa varten varataan
360 800e/netto 226 700 euroa määräraha (2022: 344 800 euroa /netto 221 800 euroa).

Kesätyötä tarjotaan yli sadalle 16–19- vuotiaalle riihimäkeläisnuorelle kaupungin toimi-
aloilta ja varataan määrärahat 35 perhepalveluiden asiakasnuoren tuettuun kesätyöllistä-
miseen. Määrärahaa varataan yhteensä 168 400 euroa.

Jatkavia työllisyyspoliittisia hankkeita tuetaan edellisvuosien tapaan. Hämeen Setlementin
TyöPolku- hanke tarjoaa maahanmuuttajille ja romaneille koulutusta, työkokeilua, palkka-

tukityötä ja yksilöohjausta. Hankeavustus 17 500 euroa. Hämeen Kylät ry:n Tripla- hanke välittää yhdistyksille ja yrityksille palkkatuki- ja oppisopimuspaikkoja Kanta-Hämeen alueella. Hankeavustus 6 000 euroa.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset muutokset 1.1.2023 alkaen

Kuntaan työllistäminen

Työllisyyspalveluiden palkkamäärärahat kohdennetaan riihimäkeläisten, palkkatukeen oikeutettujen, työttömien työnhakijoiden työllistämiseen. Työllistämiskampanian kesto kaupungin toimialueilla voi olla 1-12kk, palkkatukimyönnön mukaisesti. Työssäoloehdon täyttyminen ja maksettujen työmarkkinatukipäivien määrä eivät ole enää työllistämisehtoja, koska kunnalla ei tietosuojauslainsäädännöstä ole mahdollisuutta niiden seuraamiseen.

Työnantajille myönnettävä työllistämislisä

Riihimäkeläisen, palkkatukeen oikeutetun työttömän henkilön työllistäville yrityksille ja yhdistyksille voidaan maksaa työllistämislisää myönnettylle palkkatukiajalle/oppisopimusajalle 1-12 kk, enintään 400 euroa/kk. Työssäoloehdon täyttyminen, maksettujen työmarkkinatukipäivien määrä ja tuen korotus työssäoloehdon täyttymiseksi eivät ole enää työllistämislisän ehtoja, koska kunnalla ei ole mahdollisuutta niiden toteutumisen seurantaan. 30 000 euron määrärahalta voidaan tukea noin 13 henkilön työllistämistä (30 000 euroa vuonna 2022).

Työnantajille myönnettävä kesätyötuki

Riihimäkeläisille yrityksille ja yhdistyksille voidaan myöntää kesätyötukea 15–19- vuotiaiden riihimäkeläisten kesätyöllistämisen tukemiseksi. Kasvavan työntekijäpulan myötä nuorten kesätyömahdollisuudet avoimilla työmarkkinoilla ovat lisääntyneet mutta edelleen alle 16-vuotiaille kesätyöpaikan löytäminen on haasteellista. Kesätyötuen ikäraja alennetaan koskemaan vuoden aikana 15 vuotta täyttäviä. Kesätyöjakson pituus voi olla 4 viikon (tuki 400 euroa) sijaan myös 2 viikkoa (tuki 200 euroa). 14 000 euron määrärahalta voidaan tukea noin 50 nuoren kesätyöllistymistä (14 000 euroa vuonna 2022).

Hyria Koulutus Oy:n LOGIS- hankkeen (ESR) avustaminen 1.11.2022–30.4.2025

Hanke pyrkii saamaan logistiikan alalle työvoimaa ja vahvistamaan entisen työvoiman pysyvyyttä, yhteistyössä alueen keskeisten oppilaitosten ja yritysten kanssa. Hanke pyrkii löytämään keinoja mm. alueen logistiikkakeskuksiin liikkumisen sekä alueelle asettautumisen (ml. työperäinen maahanmuutto) haasteisiin. Riihimäen kaupungilta haettu avustus koko hankeajalle on 12 500 euroa. Muita rahoittajia samalla rahoitusosuudella ovat Hyvinkään, Mäntsälän, Nurmijärven ja Tuusulan kunnat. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat noin 300 000 euroa. Hanke on uusi.

TE2024- siirtymän valmistelua varten varataan 20 000 euron määräraha.

Taulukko 19 Työllisyyspalvelut tunnusluvut

Kohde	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kaupungille työllisyysvaroin työllistetyt	48	74	55	65
Toimialojen varoin työllistetyt	17	15		...
Velvoitetyöllistetyt	9	12	13	13
Oppisopimusopiskelijat	2	3	4	4
Kaupungin kesätyöntekijät	75	100	100	106
Perhepalveluiden tukemat kesätyöntekijät		24	34	34
Kesätuella työllistetyt nuoret		19	58	50
Työllistämistuella työllistetyt henkilöt		15	10	13

Talous, hankinnat ja ICT vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Talous, hankinnat ja ICT					
TOIMINTATUOTOT	609 314	200 000	200 000	103 400	-48,30%
Myyntituotot	16 144				
Tuet ja avustukset	513 678	200 000	200 000	103 400	-48,30%
Muut toimintatuotot	79 492				
TOIMINTAKULUT	-3 975 489	-3 326 900	-3 419 700	-3 294 100	-0,99%
Henkilöstökulut	-617 595	-807 300	-868 200	-877 400	8,68%
Palvelujen ostot	-3 323 202	-2 513 100	-2 545 000	-2 336 100	-7,04%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 280			-18 300	
Avustukset	0				
Muut toimintakulut	-9 413	-6 500	-6 500	-62 300	858,46%
TOIMINTAKATE	-3 366 175	-3 126 900	-3 219 700	-3 190 700	2,04%
VUOSIKATE	-3 366 175	-3 126 900	-3 219 700	-3 190 700	2,04%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-49 928	-17 300	-17 300		-100,00%
Suunnitelman mukaiset poistot	-49 928	-17 300	-17 300		-100,00%
TILIKAUDEN TULOS	-3 416 104	-3 144 200	-3 237 000	-3 190 700	1,48%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-3 416 104	-3 144 200	-3 237 000	-3 190 700	1,48%

Toiminnan kuvaus

Taloustulosityksikkö vastaa talouden prosesseista: talousarvio, tilinpäätös, kirjanpito, kirjaa-missuunnitelma, maksuliikenne, raportointi ja rahoitus sekä yhteistyöstä näihin liittyvien toimijoiden kanssa.

Hankinnat-tulosityksikkö vastaa kaupungin hankintatoimen järjestämisestä. Tehtäviin kuu-luvat keskitettyjen hankintapalveluiden järjestäminen kaupungin toimialueille, hankintojen kokonaiskoordinaatio, sopimus- ja toimittajahallinta sekä hankintojen strateginen johtami-nen ja kehittäminen.

Kaupungin tietohallinto ja ICT kehittäminen vastaa kaupunkiyhteisten toimintatapojen ja ratkaisujen koordinaatiosta, ohjauksesta ja toimittajayhteistyöstä. Toiminta on ryhmitelty ICT-infrapalveluihin, johon kuuluvat toimisto ja tietotyön työkalut, työasemat ja mobiililait-teet, konesali, kapasiteetti, tietoliikenne ja puhepalvelut, identiteetinhallinta ja tekninen tietoturva. ICT-perusjärjestelmäpalvelut kokonaisuus sisältää toimialojen järjestelmien konsultoinnin sekä kaupunkiyhteiset järjestelmät. Uudet ICT-palvelut ja kokeilut digikehi-

tyksen tukena kokonaisuuteen kuuluu ketterä sovelluskehitys, sovellusrobotiikka, analytiikka ja tekoälykokeilut, digitaalisten kokeilujen tukeminen, ICT-arkkitehtuurin ja ydintietojen hallinta.

Toimintaympäristön muutos

Maailmantalouden tapahtumat, inflatiokehitys ja korkomarkkinoiden muutos luovat haasteita kaupungin taloudelliseen toimintaan. Tämän lisäksi hyvinvointialueen käynnistyminen muuttaa talouden rakenteita verotulojen ja valtionosuuksien osalta. Kunnan talousarvion laatimisen ohjeistukseen ja kuntien talousraportointivelvoitteisiin on tullut muutoksia ja tarkennuksia. Toimintaympäristön muutokset ja muuttuneet ohjeistukset huomioidaan toiminnassa.

Kansallisen julkisten hankintojen strategian kehittämisen kärrinä ovat strateginen johtaminen sekä hankintataitojen edistäminen, jotka ohjaavat kaupungin hankintatoimen kehittämistä. Strategiassa huomioidaan myös hankintojen ympäristövaikutuksia ja hankintalain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä korostetaan ympäristönäkökulmien huomioimista ja laadun merkitystä julkisissa hankinnoissa. Hankintayksiköiden rooli alueellisen hyvinvoinnin ja markkinoiden edistäjänä on vahvistunut entisestään.

Hyvinvointialueen käynnistyminen on keskeinen muutos, joka vähentää siirtyvän toiminnan osalta kaupungin infrapalveluiden sekä järjestelmien määrää ja palvelutarvetta. Muutoksessa korostuu hyvinvointialueen tukeminen toiminnan käynnistymisessä. Hyvinvointialueen käynnistyminen soten siirtymisen johdosta vähentää it-infrapuolen kaupunkitasoisia menoja noin 190 000 euroa vuonna 2023. Kokonaistarkastelussa ICT -menot eivät merkittävästi vähene hallinto ja konserni toimialalla johtuen ICT -kehittämishankkeista, ja uusien vastuiden mm. tilavaraus/verkkokauppa/verkkomaksaminen koordinoimisesta johtuen.

Toimintaympäristön suhteen varaudutaan suunnitelmissa valmistelutyöhön koskien TE-palvelujen siirtymistä kuntiin. Siirtyminen ajoittuu taloussuunnitelmakaudelle ja vuoden 2025 alkuun. Digitalisaatiokehitystä tapahtuu vauhdilla eri osa-alueilla; alustat, järjestelmät ja sovellukset. Tiedonhallinnan osalta toiminta jakautuu hallinto- ja konserni toi-

mialalla eri vastuualueisiin. ICT kehittämisen näkökulmasta lainsäädännön asettamat velvoitteet ja kaupungin ICT-ratkaisujen vastaaminen lainsäädännön vaatimuksiin arvioidaan vuoden 2023 aikana.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Taloushallinnon strategiset painopisteet ovat rahoituksen riittävyys, maksuvalmius, lainasalkun suojaamistoimet sekä sijoitustoiminta. Keskeistä on investointikyvyn tarkastelu kestävän talouskehityksen näkökulmasta. Tämän lisäksi kuntakonsernin velkaantumiskehityksen seuranta korostuu kestävän kasvun yhteisön näkökulmasta. Konsernin talouskehitystä tarkastellaan suhteessa kriisikuntakriteereihin.

Kaupungin talous- ja palkanlaskentapalveluiden ratkaisuja ja järjestämisvaihtoehtoja arvioidaan vuoden 2023 aikana tulevaisuuden tarpeiden kannalta. Toiminnan tavoitteena on talous- ja raportointiosaamisen ja ymmärryksen lisääminen taloustyöpajojen avulla toimialojen eri vastuuhenkilöille.

Talouden näkökulmasta, hallinto ja konserni toimialan kokonaistavoite tarkoittaa sitä, että kaupungin palvelutuotanto ja investointikyky ovat oikeassa suhteessa palveluja tarvitsevaan väestöön.

Talouden keskeinen mittari on vuosikate. Tavoitteena on, että vuosikate kattaa vähintään poistot ja nettoinvestoinnit.

Kaupungin hankintatoimen kehittämissuunnitelma on laadittu vuosille 2021 – 2024. Suunnitelmaan on kirjattu kehityskohteet, vuosittaiset tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden toiminnallistamiseen. Kehittämissuunnitelman vuosikohtaisten tavoitteiden toteutuminen arvioidaan ja raportoidaan jokaisen vuoden lopussa. Loppuraportti hankintatoimen kehittämissuunnitelman 2021 – 2024 tuloksista ja saavutetuista tavoitteista laaditaan vuoden 2024 lopussa.

Hankintatoimen strategiset painopisteet ovat hankintojen strateginen johtaminen, vaikuttavuuden lisääminen ja hankintaosaamisen tason nostaminen sekä kaupungin strategian mukaisten tavoitteiden tukeminen. Tavoitteena on selkeästi organisoitu ja strategisesti

johdettu vaikuttavuusperusteinen hankintatoimi, joka ohjaa kaupunkikonsernin toimintaa sekä hankintojen hyödyntämistä kaupungin strategian toteutuksessa.

Hankintaohjelman ja mittariston suunnittelu sekä toteuttaminen ajoittuvat vuosille 2022 – 2023. Hankintaohjelmassa asetetaan tavoitteita muun muassa kestävään kehitykseen, sosiaalisiin näkökohtiin ja ympäristönäkökohtiin. Mittaristolla on tarkoitus mitata esimerkiksi sitä, miten kaupunkistrategian hiilineutraaliustavoitetta on edistetty kaupungin hankinnoissa.

Hankintoja koskevien tavoitteiden edistämiseksi rekrytoidaan ympäristö- ja sosiaalisiin näkökohtiin erikoistunut hankinta-asiantuntija. Hankintatoimen ohjaamisen, hankintasopimusten hallintaan ja prosessien tehokkuuden parantamiseen hankitaan sopimushallintajärjestelmä.

Tietohallinnon tavoitteena on ratkaista kaupungin oman tietohallinnon ja toimittajien hoitamien osioiden suhde kaupungin tulevaisuuden näkökulmasta. Tämä toteutetaan ke-sään 2023 mennessä ja sen perusteella toteutetaan tarvittavat kilpailutukset. Ulkopuolisia rahoituksia haetaan ja uusia kokeiluja toteutetaan aktiivisesti.

Tiedonhallintamalli on tietohallinnon kokonaisuuden keskeinen instrumentti. Järjestelmä ja sovelluskokonaisuuden osalta varmistetaan yhteentoimivuus, avoimien rajapintojen vaatimus sekä päällekkäisyyksien poistaminen. Vuonna 2023 käynnistetään ICT -infran suunnittelu, kun hyvinvointialueen käynnistymiseen liittyvät siirron tukiasiat on hoidettu. Pilvipalveluiden käyttöönotolla ja koulutuksella tavoitellaan työn tuottavuuden parannusta. Sähköisiä palveluita pyritään lisäämään ja automatiikkaa hyödyntämään omassa toiminnassa entistä enemmän.

Robottiikkakampus vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Robottiikkakampus					
TOIMINTATUOTOT	231 542	63 700	63 700	66 400	4,24%
Myyntituotot	4 224	6 000	6 000	2 400	-60,00%
Tuet ja avustukset	210 466	57 700	57 700	64 000	10,92%
Muut toimintatuotot	16 852				
TOIMINTAKULUT	-519 931	-631 700	-631 700	-692 000	9,55%
Henkilöstökulut	-340 694	-416 000	-416 000	-490 100	17,81%
Palvelujen ostot	-152 948	-178 900	-178 900	-113 300	-36,67%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 630	-27 400	-27 400	-66 300	141,97%
Avustukset					
Muut toimintakulut	-13 658	-9 400	-9 400	-22 300	137,23%
TOIMINTAKATE	-288 388	-568 000	-568 000	-625 600	10,14%
VUOSIKATE	-288 388	-568 000	-568 000	-625 600	10,14%
TILIKAUDEN TULOS	-288 388	-568 000	-568 000	-625 600	10,14%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-288 388	-568 000	-568 000	-625 600	10,14%

Toiminnan kuvaus

Robottiikkakampus vastuualue huolehtii omalta osaltaan Tulevaisuuden tekijöiden koti ta-voitteiden toimeenpanosta. Pitkän aikavälin tavoitteena on luoda Riihimäestä kansainväli-sesti tunnettu Suomen robotiikan pääkaupunki, jossa korkeatasoinen robotiikkakoulutus jatkuu varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle. Soveltavan robotiikan tutkimuksen ja tuote-kehityksen osaamiskeskittymä luo uusia korkean osaamisen opiskelu- ja työpaikkoja sekä yrityksiä.

Käytännössä kehitämme elinkeinoelämän, muiden koulutuksen järjestäjien sekä kansallis-ten ja kansainvälisten sidosryhmien kanssa robotiikkaopetuksen ekosysteemiä, tunnisi-tamme tulevaisuuden osaamis- ja työelämätarpeita sekä lisäämme Riihimäen alueen ja oppilaitosten vetovoimaa ja tunnettuutta.

Toimintaympäristön muutos

COVID 19 pandemian vuoksi toimintaa aiemmat rajoitukset poistuvat, jolloin opetusta, elinkeinoelämälähtöisiä oppimisprojekteja, tapahtumia sekä kansallisia että kansainvälistä yhteistyötä voidaan kehittää normaaliolosuhteissa kahden vuoden tauon jälkeen.

Väestön ikääntyminen ja hoitajapula haastavat hoivatyövoiman saatavuuden ja käytän-teet. Hoivatyössä joudutaan tulevaisuudessa väistämättä hyödyntämään automaatiota,

IoT:ä ja robotiikkaa. Näiden alueiden sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön perus- ja täydennyskoulutuksen järjestämistä hidastavat ennakkoluulot automaatiota ja robotiikkaa kohtaan sekä autenttisten Riihikodissa sijaitsevan hoituhuoneen tyyppisten oppimisympäristöjen puute. Vetovastuu oppimisympäristöjen kehittämisestä jäsentyy hyvinvointialueen toiminnan käynnistymisen jälkeen.

Yrityselämän viimeaikaisten viestien perusteella aiemmin Venäjällä ja Kiinassa toimineet yritykset ovat kotiuttamassa tuotantoaan Suomeen. Tässä yhteydessä yrityksillä on kasvanut tarve automatisoida tuotantoprosessejaan, jolloin robotiikan koulutuksen, asiantuntijoiden ja tuotekehittäjien tarpeiden ennustetaan kasvavan. Avoin RoboLab -hankkeella selvitetään ratkaisumalleja tähän mahdollisuuteen.

Peruskoulun päättävän ikäluokan koko pienenee vuoden 2024 jälkeen yhdellä kolmasosalla. Tämän jälkeen toisen asteen opiskelijoita riittää varmuudella vain suurten kaupunkien ja jollain tavalla profiloituneisiin oppilaitoksiin. Ammattikorkeakoulussa vastaava pudotuspeli alkaa vuosikymmenen lopulla.

Meneillään olevan EU -ohjelmakaudella 2021 - 2027 Kanta-Hämeen saamat rahoitusosuudet ovat aikaisempaan ohjelmakauteen verrattuna merkittävästi suuremmat.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Toiminnan painopisteitä on kolme. Ensimmäinen on keskipitkällä aikavälillä luoda robotiikkakoulutuksen ekosysteemin. Ekosysteemi muodostuu robotiikkaopetuksen koulutuksellisesta jatkumosta, elinkeinoelämän autenttisista toimintaympäristöistä, korkea-asteen oppilaitoksien kanssa tehtävästä TKI-työstä, opettajien koulutuksesta ja opetuksen tiedeperusteisesta kehittämisestä. Olennainen osa ekosysteemiä ovat robotiikkaa opiskelleet nuoret, joita palkataan eri koulutuksen asteille robotiikkaopetukseen opettajien tueksi sekä erilaisten robotiikkaleirien ja -tapahtumien erityisosaamista vaatimiin tehtäviin.

Toinen painopiste on lisätä Riihimäen kaupungin toisen ja korkea-asteen koulutuksen vetovoimaa robotiikkaopetuksen, elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin yhteistyöllä. Kehittämistyössä haetaan ja hyödynnetään aktiivisesti ulkopuolisia kansallisia ja kansainvälisiä rahoituslähteitä. Tunnettuuden ja vetovoiman lisäämiseksi hyödynnetään kaupungin oppilaitoksien saamia Erasmus -akreditoitteja ja lisätään robotiikkaopetuksessa EU-alueen toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä.

Esitykset kriteereiksi ja mittareiksi

Elinkeinoelämän robotiikkaosaamistarpeiden tunnistaminen ja ratkaisujen kehittäminen.

Pilotoidaan osaamiskartoituksiin perustuvaa työelämälähtöistä robotiikkakoulutusta Avoin RoboLab hankkeen toimenä.

Kriteeri / mittari: Avoin RoboLab-hankkeen järjestämään täydennyskoulutukseen osallistuu 15 opettajaa

Koulutuksellinen jatkumo ja osaamisen vahvistaminen

Laajennetaan ja vakiinnutetaan roboagentti-/tutortoiminta nuorten työllistämisessä ja robotiikan opetuksen ekosysteemin luomisessa.

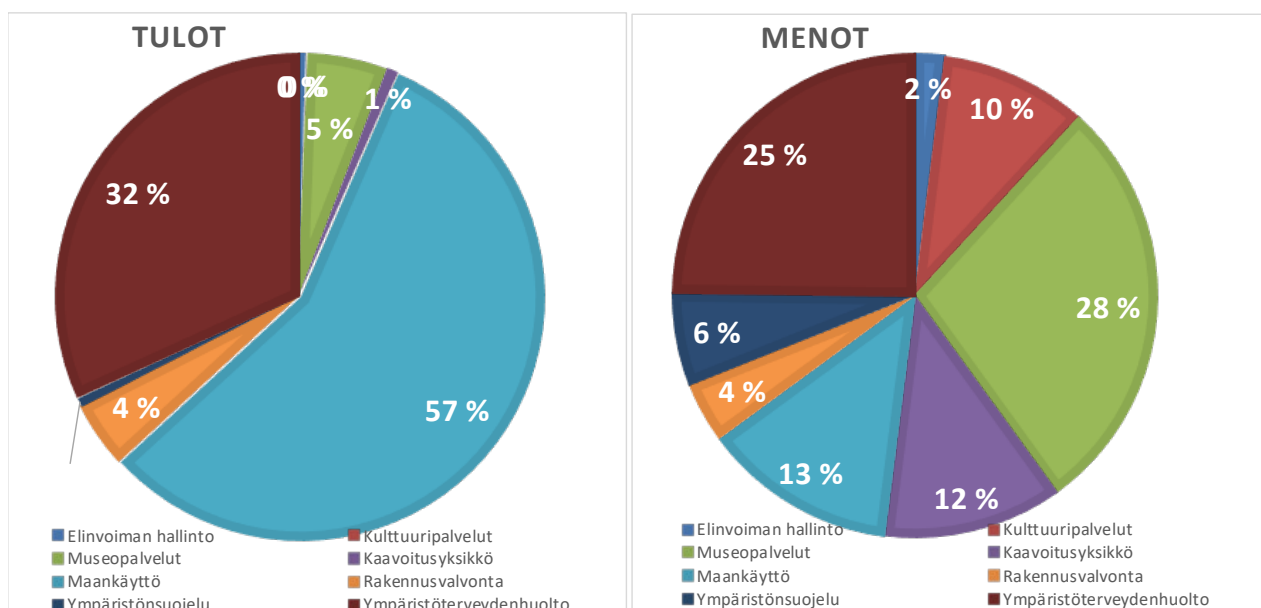
Kriteeri/mittari: jokaisella peruskoululla on roboagenttitoimintaa.

Koulutuksen vetovoiman ja tunnettuuden lisääminen

Robotiikkakampus käynnistää robotiikkakesälukio toiminnan yhteistyössä Kesälukioseuran ja Riihimäen lukion kanssa.

10.2 Elinvoiman toimiala

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Elinvoima					
TOIMINTATUOTOT	2 774 307	2 936 700	2 936 700	5 474 100	86,40%
Myyntituotot	137 558	130 200	130 200	556 500	327,42%
Maksutuotot	762 891	494 700	494 700	557 400	12,67%
Tuet ja avustukset	101 831	44 300	44 300	1 347 500	2 941,76%
Muut toimintatuotot	1 772 027	2 267 500	2 267 500	3 012 700	32,86%
TOIMINTAKULUT	-5 225 251	-5 887 400	-5 887 400	-8 510 600	44,56%
Henkilöstökulut	-2 820 622	-3 162 900	-3 162 900	-5 141 200	62,55%
Palvelujen ostot	-705 514	-1 104 400	-1 104 400	-1 444 400	30,79%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-120 060	-112 300	-112 300	-159 000	41,59%
Avustukset	-457 839	-411 100	-411 100	-409 500	-0,39%
Muut toimintakulut	-1 121 216	-1 096 700	-1 096 700	-1 356 500	23,69%
TOIMINTAKATE	-2 450 944	-2 950 700	-2 950 700	-3 036 500	2,91%
VUOSIKATE	-2 450 944	-2 950 700	-2 950 700	-3 036 500	2,91%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-71 520	-46 300	-46 300	-20 000	-56,80%
Suunnitelman mukaiset poistot	-71 520	-46 300	-46 300	-20 000	-56,80%
TILIKAUDEN TULOS	-2 522 464	-2 997 000	-2 997 000	-3 056 500	1,99%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 522 464	-2 997 000	-2 997 000	-3 056 500	1,99%

Kuva 11 Elinvoiman toimialan tulojen ja menojen osuudet vastuualueittain

Taulukko 20 Elinvoiman toimialan vastuualueiden tulot ja menot sekä % osuudet

Vastuualueet	Tulot Osuudet		Menot Osuudet		Toimintakate
Elinvoiman hallinto	22 500	0 %	166 900	2 %	-144 400
Kulttuuripalvelut	10 700	0 %	835 700	10 %	-825 000
Museopalvelut	285 200	5 %	2 408 000	28 %	-2 122 800
Kaavoitusyksikkö	40 700	1 %	1 016 800	12 %	-976 100
Maankäyttö	3 098 900	57 %	1 099 600	13 %	1 999 300
Rakennusvalvonta	241 200	4 %	346 600	4 %	-105 400
Ympäristönsuojelu	33 100	1 %	526 700	6 %	-493 600
Ympäristöterveydenhuolto	1 741 800	32 %	2 110 300	25 %	-368 500
Yhteensä	5 474 100	100 %	8 510 600	100 %	-3 036 500

Toiminnan kuvaus

Elinvoiman toimialan päätehtävänä on kaupungin elinvoimaisuuden lisääminen. Toimiala vastaa kaupungin kehittämisestä ja sen luovan vetovoimaisuuden lisäämisestä. Toimiala huolehtii kaupungin maankäytön suunnittelusta, kaupunkikuvasta, rakennetun ympäristön ja kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan seurannasta ja hoidosta, kaupungin maaomaisuuden hallinnasta, ympäristönsuojelun strategisesta suunnittelusta ja kehittämisestä sekä kaupungille kuuluvien ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaistehtävien järjestämisestä. Toimiala huolehtii myös kulttuuri- ja tapahtumapalveluista sekä museo- palveluista, joihin kuuluvat Suomen lasimuseo, Riihimäen kaupunginmuseo ja Riihimäen taidemuseo.

Toimiala koostuu kaavoituksen, maankäytön, rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun, museopalveluiden ja kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden vastuualueista. Uutena vastuualueena elinvoiman toimialaan kuuluu 1.1.2023 alkaen ympäristöterveydenhuollon vastuualue, joka huolehtii omalla toiminta-alueellaan (Riihimäen ja Forssan seudut ja Janakkala) eläinlääkintähuollosta ja terveystalvonnasta. Toimialan johtajana toimiva elinvoima-johtaja toimii myös kaupungin elinkeinoyhtiön Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy :n toimitusjohtajana.

Toimialan panos on keskeinen erityisesti strategisen tavoitteen Kestävän kasvun yhteisö toteuttamisessa, ja monelta osin (esim. kaavoitus sekä kulttuuri- ja tapahtumapalvelut sekä museopalvelut) myös Vastustamattoman vartin kaupungin toteuttamisessa.

Toimintaympäristön muutos

Elinvoiman palveluiden asiakkaat ovat etupäässä työikäisiä, joiden määrässä eikä palveluiden kysynnässä ole odotettavissa merkittävää muutosta Riihimäellä. Elinvoiman työssä laajasti näkyviä toimintaympäristön muutosilmiöitä ovat mm. Venäjän-Ukrainan-sota, ilmastonmuutos, digitalisaatio, covid19-pandemia ja osin siihen liittyvät asumisen ja työn-teen muutostrendit sekä väestörakenteen muutos. Sosiaalisen median merkityksen kasvu ja kuntalaisaktiivisuuden ja yhteisöllisyyden lisääntyminen vaikuttavat myös työhömmme. Hyvinvointialueen käynnistyminen vaikuttaa työhömmme erityisesti ympäristöterveydenhuollon siirtyessä osaksi organisaatiotamme.

Taloudelliset suhdanteet vaikuttavat merkittävästi toimialan tulokseen maanmyyntivoittojen määrän muodossa. Vuonna 2022 maanmyyntivoitot ovat kasvaneet merkittävästi ja myös vuonna 2023 arvioidaan maanmyyntivoittojen pysyvän tällä korkeammalla tasolla. Etenkin pientalotonttien kysyntä on vahvistunut, ja tonttitarjonta on paranemassa. Merkittäviä muutoksia toimialan toimintaan on odotettavissa maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksesta, mutta nämä eivät todennäköisesti realisoitu vielä talousarviovuoden aikana. Tämä aiheuttaa mm. lisääntyviä koulutustarpeita.

Ympäristönsuojelulainsäädännön vuosia jatkunut kokonaisuudistus sekä viranomaisen palveluiden sähköistämismvelvoite on aiheuttanut kasvavaa työkuormaa ja osaamisen haasteita. Ympäristönsuojelun henkilöresurssit ovat jälkeenjääneet, eivät enää vastaa tehtäviä. Lisäresursseja tarvitaan lupa- ja valvontatehtäviin sekä kehittämis- ja edistämistehtäviin.

Esityksenä on, että vuoden 2023 alusta ympäristönsuojeluun perustetaan kaksi uutta vakanssia, ympäristötarkastajan virka ja ympäristösuunnittelijan toimi. Määräaikaisen työntekijän palkkauskuluista voidaan luopua. Kaupungille on myös tulossa uutena velvoitteena laatia ilmastosuunnitelma ja luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen tähtäävä ohjelma.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Elinvoiman toimialan kannalta keskeisiä valtuustotason strategisia tavoitteita ovat väestönkehitys (+0,2%), kasvihuonekaasujen päästökehitys (-10%/v / 44ktCO₂-ekv/2030) ja maan keskiarvoa parempi työllisyyskehitys sekä kuluttajahintaindeksiä parempi yritys- ja tuloverokehitys.

Elinvoimalautakuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2023 ovat elinvoiman hanketoiminnan osalta Voimalan kehittämishankkeen käynnistäminen, ja omistajien yhteisen tahtotilan löytäminen Veturitallien korttelin kehittämiseksi.

Taulukko 21 Elinvoiman toimialan lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Asemanseudun kärkihankkeiden edistäminen	Voimalan kehittämishankkeen käynnistäminen ja New European Bauhaus Initiative -hankkeen läpivienti	Toteutui / ei toteutunut	Hanke ei ole käynnistynyt / on käynnistynyt
	Yhteisen tahtotilan hakeminen veturitallien kehittämiseksi, ml. asemakaavamuutoksen käynnistäminen.	Asemakaava käynnistynyt / ei käynnistynyt	Yhteistä tahtotilaa ei ole / yhteinen tahtotila saavutettu
Maanhankinta, kaavoitus ja tonttimyynti etenevät 0,2% väestökasvutavoitteen mukaisesti	Maanhankinnan toteutus (neuvottelut maanomistajien kanssa, lunastukset) Asemakaavojen laatiminen	Hankittujen maa-alueiden volyymit	maa-alueet pinta-ala yhteensä x m ² / x m ²
	Yleiskaavan laatiminen	Jokikylän ja Herajoen keskustan asemakaavat hyväksytty / ei hyv.	ei hyväksytty / hyväksytty

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso /tavoitetaso
	Asuntomessuhakemus Tonttien myynti	Yleiskaavan luonnos nähtäville Varaussopimus tehty/ ei tehty Tontinluovutukset (asuminen ja elin- keino)	ei nähtävillä / nähtävillä ei messuhan- ketta / messu- hanke AO 7, AR 0, AK 1, Yritystontit 234 t€ (2020) /AO 7, AR 1, AK 4, Yritys- tontit 650t€
Kiinnostavan kulttuuri- ja tapahtumatarjonnan lisääminen	Tapahtumien järjestäminen	Tapahtumien luku- määrä ja kävijämäärät (kulttuuri, museot)	18 (2021) / 35 Tapahtumien kä- vijämäärä 10134 (2021) /22000 Museoiden kävi- jämäärä 29400 (2021) /60000
Hyvä asiakastyytyväisyys (rakennusvalvonta, ympä- ristönsuojelu, museo- , kulttuuri- ja tapahtu- mapalvelut)	Säännölliset asiakastyyty- väisyysmittaukset Asiakaslähtöiset toimintata- vat	Asiakastyytyväisyys mitattu / ei mitattu Rakennuslupien käsit- telyaika	4-5 (osin toteu- tettu 2022) / 4- 5 max 5 viikkoa / max 5 viikkoa

Taulukko 22 Elinvoiman toimialan henkilöstön kokonaismäärän kehitys

	2020	2021	8.11.2022	2023	2024	2025
	80	57	54	78	78	78

Toimialan muut sitovat tavoitteet ovat:

Ympäristönsuojelun luvat ja valvonta

Tavoitteena on toteuttaa asiakastyytyväisyyskysely lupa- ja valvontapalveluista.

Ympäristönsuojelun edistäminen ja kehittäminen

Tavoitteena on tarkentaa kasvihuonekaasupäästöjen laskentaa vuoden 2023 aikana Riihimäen erityispiirteet huomioiden (päästölaskenta + kehitysehdotukset ja vähennyspolun tarkennukset).

Ympäristöterveydenhuolto

Tavoitteena on integroida vuoden 2023 ympäristöterveydenhuollon FSHKY:n ja RSTKY:n aiemmin erillisinä toimineet toimintayksiköt yhteen osaksi elinvoiman toimialaan ja luoda yhteinen organisaatio ja toimintamalli.

Kaavoitus

Kaavoituksen tavoitteena on Jokikylän asuinalueen ja puiston asemakaavan muutoksen hyväksymiskäsittely viimeistään kesäkuussa 2023 ja Herajoen keskustan asemakaava ja asemakaavan muutoksen valmistuminen hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2023 aikana.

Riihimäellä on sitouduttu jatkuvan suunnittelun periaatteen yleiskaavoitukseen. Kun kaupunginvaltuusto hyväksyi voimassa olevan yleiskaavan 2035, teki se samalla kaavoituspäätöksen seuraavan yleiskaavan laadinnasta. Yleiskaava toteuttaa kaupunkistrategiaa maankäyttöä koskevien tavoitteiden osalta. Tavoitteena on, että yleiskaavaluonnos valmistuu nähtäville vuoden 2023 aikana.

Maankäyttö

Maankäytön tontinmyyntitavoite perustuu kaupungin väestönkasvutavoitteeseen ja väestönkasvutavoitteen mukaiseen asuntotuotantoennusteeseen.

Rakennusvalvonta

Taulukko 23 Rakennusvalvonnan tavoitteet

Kohteet	Tulos 2022	TA 2023
Asiakastyytyväisyys		
Hakemuksen tekeminen ja jättäminen (kokonaisarvosana)	4	4 - 5
Lupavalmistelu (kokonaisarvosana)	3,7	4 - 5
Henkilöstön asiakaspalvelu (vaihteluväli)	4,3 - 4,6	4,4 - 5

Kohteet	Tulos 2022	TA 2023
Rakentamisen aikainen toiminta (vaihtelu- väli)	3,8 – 4,4	4 - 5
Lupien käsittelyaika		
Käsittelykelpoiselle hakemukselle	max 5 viikkoa	max 5 viikkoa

Museopalvelut

Museot seuraavat vaikuttavuuttaan mm. vuosittaisen kävijä- ja osallistujamääriensä avulla. Museot panostavat laatupainotteiseen asiakaspalveluun ja asiakaslähtöisyyteen, jota mitataan palveluihin liittyvän asiakastyytyväisyyden tason avulla.

Hallinto vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Elinvoiman hallinto					
TOIMINTATUOTOT	17 024	22 000	22 000	22 500	2,27%
Myyntituotot	676				
Maksutuotot	15 750	22 000	22 000	22 000	0,00%
Tuet ja avustukset	598			500	
TOIMINTAKULUT	-71 689	-99 900	-99 900	-166 900	67,07%
Henkilöstökulut	-48 281	-62 500	-62 500	-66 100	5,76%
Palvelujen ostot	-20 642	-32 300	-32 300	-94 700	193,19%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-613	-2 500	-2 500	-1 400	-44,00%
Avustukset					
Muut toimintakulut	-2 153	-2 600	-2 600	-4 700	80,77%
TOIMINTAKATE	-54 665	-77 900	-77 900	-144 400	85,37%
VUOSIKATE	-54 665	-77 900	-77 900	-144 400	85,37%
TILIKAUDEN TULOS	-54 665	-77 900	-77 900	-144 400	85,37%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-54 665	-77 900	-77 900	-144 400	85,37%

Elinvoiman hallinto sisältää elinvoiman hanketoiminnan, asumisen kehittämisen ja elinvoimalautakunnan kuluja sekä tuotot elinvoimajohtajan työajan laskutuksesta konserniyhtiöltä.

Kulttuuripalvelut vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Kulttuuripalvelut					
TOIMINTATUOTOT	51 769	7 800	7 800	10 700	37,18%
Myyntituotot	88	500	500	500	
Tuet ja avustukset	35 261	2 300	2 300	200	-91,30%
Muut toimintatuotot	16 421	5 000	5 000	10 000	100,00%
TOIMINTAKULUT	-714 838	-697 200	-732 200	-835 700	19,87%
Henkilöstökulut	-114 588	-136 500	-136 500	-160 800	17,80%
Palvelujen ostot	-62 411	-67 500	-102 500	-102 800	52,30%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 150	-8 400	-8 400	-8 100	-3,57%
Avustukset	-456 704	-407 100	-407 100	-407 000	-0,02%
Muut toimintakulut	-77 985	-77 700	-77 700	-157 000	102,06%
TOIMINTAKATE	-663 069	-689 400	-724 400	-825 000	19,67%
UOSIKATE	-663 069	-689 400	-724 400	-825 000	19,67%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-49 461	-33 000	-33 000		-100,00%
Suunnitelman mukaiset poistot	-49 461	-33 000	-33 000		-100,00%
TILIKAUDEN TULOS	-712 529	-722 400	-757 400	-825 000	14,20%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-712 529	-722 400	-757 400	-825 000	14,20%

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden vastuualue toteuttaa strategiaa Vastustamaton vartin kaupunki -painopisteen teemoissa. Se tuottaa saavutettavaa taidetta ja kulttuuria kaupunkilaisten iloksi ja hyvinvoinnin tueksi. Tapahtumilla tuetaan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta ja tuodaan elä-mää ja elinvoimaa kaupunkiin. Tapahtumateemoilla vaalitaan paikallishistoriaa, luodaan uusia perinteitä ja kasvatetaan kotikaupunkijuuria. Kulttuurin jättämä muistijälki liittyy yksilön osaksi yhteisöä ja vahvistaa paikallisidentiteettiä. Julkisen taiteen tuottamisella tuetaan viihtyisän kaupunkiympäristön rakentamista. Taiteen ja kulttuurin avulla luodaan mielenkiintoisia kohtaamisia, kasvatetaan luovuutta, empatiaa ja tunneälyä.

Vuonna 2023 tuotetaan asiakaskysely, jolla mitataan kaupunkilaisten käsitystä ja tyytyväisyyttä kulttuuripalveluihin. Kysely koskee kaikkia kulttuuriin liittyviä vastuualueita, se tuotetaan yhteistyössä kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden, museoiden, kirjaston ja opistojen kanssa. Mittarina käytetään palvelujen tunnettuusastetta ja tyytyväisyyden astetta. Jatkossa voi tavoitteena olla kyselystä saatujen tulosten parantaminen.

Tavoitteena on jatkaa kaupunkitapahtumien tuottamista kaupunkilaisten toiveiden mukaisesti ja osallistaa eri kohderyhmien edustajia kulttuuri- ja taidetuotantojen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Mittarina on tapahtumien määrä ja niiden yleisömäärä. Lähtökohtaisesti kaikki hankkeet ovat yhteistyöhankkeita.

Jatkossa pyritään nostamaan esiin voimakkaammin myös kulttuurin hyvinvointivaikutuksia ja parantamaan kulttuurin saavutettavuutta kulttuurihyvinvointisuunnitelman avulla. Mitarina on kulttuurihyvinvointisuunnitelman valmistuminen ja käyttöönotto.

Tärkeä asia on myös henkilöstön työssä jaksamisen edellytysten parantaminen. Siihen päästään joko työmäärää eli tapahtumia ja palveluja vähentämällä tai työntekijäresurssia lisäämällä. Jotta Lempi-festivaalia ja esimerkiksi kesäteatteritilan tapahtumia voidaan tuottaa, talousarvio pitää sisällään tapahtumatuotannon ja kulttuurin viestinnän vahvistamiseksi yhden uuden osa-aikaisen pysyvän työntekijän.

Taulukko 24 Kulttuuripalvelut tunnusluvut

Kulttuuripalvelut tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Vakituinen henkilöstö (henkilötyö- vuosia)	1	1	1	2	3
Kulttuuripalveluiden järjestämät ta- pahtumat ja tilaisuudet					
tapahtumien lukumäärä	31	11	18	30	35
kävijöiden lukumäärä	12 700	7 060	1 034	20 000	22 000
kulttuuripolkutapahtumien luku- määrä	111	67	104	110	115
kävijöiden lukumäärä	5 400	4 215	3 638	5 500	6 000
Tunnettuus (tavoite 4<)					4 - 5
Asiakastyytyväisyys (tavoite 4<)					4 - 5
Hyvinvointisuunnitelma valmis					on / ei

Museopalvelut vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Museopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	306 452	278 500	278 500	285 200	2,41%
Myyntituotot	81 594	104 700	104 700	95 000	
Maksutuotot	126 278	102 200	102 200	113 400	10,96%
Tuet ja avustukset	62 977	33 600	33 600	34 100	1,49%
Muut toimintatuotot	35 604	38 000	38 000	42 700	12,37%
TOIMINTAKULUT	-2 153 375	-2 178 400	-2 178 400	-2 408 000	10,54%
Henkilöstökulut	-945 732	-966 000	-966 000	-1 108 700	14,77%
Palvelujen ostot	-227 876	-274 500	-274 500	-287 100	4,59%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-88 439	-47 100	-47 100	-68 700	45,86%
Muut toimintakulut	-891 327	-890 800	-890 800	-943 500	5,92%
TOIMINTAKATE	-1 846 923	-1 899 900	-1 899 900	-2 122 800	11,73%
UUSIKATE	-1 846 923	-1 899 900	-1 899 900	-2 122 800	11,73%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-19 966	-13 300	-13 300	-20 000	50,38%
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 966	-13 300	-13 300	-20 000	50,38%
TILIKAUDEN TULOS	-1 866 889	-1 913 200	-1 913 200	-2 142 800	12,00%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 866 889	-1 913 200	-1 913 200	-2 142 800	12,00%

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Riihimäen taidemuseolle on laadittu kehittämissuunnitelma vuosille 2022-2026. Näyttelytoiminnan kehittäminen on jäänyt säästövelvoitteiden jalkoihin ja kävijämäärä on pysynyt nykyisellä tasolla pitkään. Suunnitelman tarkoituksena on nostaa museon vuosittainen kävijämäärä 15 000-20 000 kävijään vuodessa.

Riihimäen kaupunginmuseo keskittyy vuonna 2023 kokoelmien digitointiasteen kasvattamiseen. Kokoelmien saavutettavuutta parannetaan julkaisemalla aineistoja museoaineistojen valtakunnallisessa Finna-hakupalvelussa. Taloudellisten resurssihaasteiden vuoksi koko yksikössä on haasteita avoinnapidossa ja asiakkaille tuotettavissa palveluissa. Tämän vuoksi tilapäisten palkkoihin on lisätty määräaikainen museoassistentti (23.600 euroa), joka toimii yksikön molemmissa museoissa. Henkilön tehtävät liittyvät avoinnapitoon, oheisohjelmiin, tapahtumatoimintaan sekä kulttuuripolkukierroksiin. Säästöä saadaan amanuenssin tehtävän muuttamisesta kokoelma-assistentin tehtäväksi.

Suomen lasimuseo panostaa kokoelman saavutettavuuden kehittämiseen monella tapaa: kasvattamalla kokoelman digitointiastetta ja julkaisemalla aineistoa Finna-hakupalvelussa. Lisäksi museo tuottaa ainakin kolme kokoelmiinsa pohjautuvaa kiertonäyttelyä kotimaassa.

Vastustamaton vartin kaupunki:

Museopalvelut toteuttavat monipuolista taide-, kulttuuriperintö-, ja muotoilukasvatusta sekä muita aihealueisiinsa liittyviä yleisöpalveluita. Vaikuttavuuttaan museot seuraavat esimerkiksi vuosittaisen kävijä- ja osallistujamääriensä avulla. Museot panostavat laatu-painotteiseen asiakaspalveluun ja asiakaslähtöisyyteen, jota mitataan palveluihin liittyvän asiakastyytyväisyyden tason avulla.

Taulukko 25 Suomen lasimuseo tunnusluvut

Suomen lasimuseo	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kävijät, Suomen lasimuseo	37 278	22 565	22 664	27 000	35 000
Kävijät muualla (kiertonäyttelyt yms.)*	30 000	12 527	0	25 000	25 000
Näyttelyt Riihimäellä	12	9	9	9	9
Oheisohjelmiin ja tapahtumiin osallistuneiden määrä			(7 599)		10 000
Asiakastyytyväisyys (tavoite 4<)					4 - 5

*Vuoteen 2022 saakka ilmoitettu vain ulkomailla pidetyt näyttelyt

Taulukko 26 Riihimäen kaupungin museo tunnusluvut

Riihimäen kaupungin museo	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kävijät					
Riihimäen kaupunginmuseum	14 499	4 320	0**)	10 000	10 000
Riihimäen taidemuseum	9 855	6 866	6 729	15 000	15 000
Näyttelyt					
Riihimäen kaupunginmuseum	4	6	2	2	2
Riihimäen taidemuseum	3	3	3	2	4
Oheisohjelmiin osallistuneiden määrä					
Riihimäen kaupunginmuseum			2 606		3 000
Riihimäen taidemuseum					
Asiakastyytyväisyys					

Riihimäen kaupungin museo	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Riihimäen kaupunginmuseumuseo					4 - 5
Riihimäen taidemuseo					4 - 5

**Riihimäen kaupunginmuseumuseo oli suljettu yleisöltä vuoden 2021 kokoelmien inventoinnin vuoksi. Kaupunginmuseumuseon näyttelytoimintaa oli järjestetty Riihimäen taidemuseumuseossa (kävijämäärät sisältyvät taidemuseumuseon kävijöihin) sekä kaupunginmuseumuseon piha-alueella ulkonäyttelyinä. Kulttuuripolkutoimintaa järjestettiin Rautatienpuistossa opastettuina kävelykierroksina.

Kaavoitus vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Kaavoitus					
TOIMINTATUOTOT	46 042	44 100	44 100	40 700	-7,71%
Myyntituotot	2 692				
Maksutuotot	42 097	38 000	38 000	39 000	2,63%
Tuet ja avustukset	1 253	6 100	6 100	1 700	-72,13%
TOIMINTAKULUT	-650 388	-973 600	-973 600	-1 016 800	4,44%
Henkilöstökulut	-442 790	-583 700	-583 700	-621 200	6,42%
Palvelujen ostot	-183 259	-362 900	-362 900	-370 600	2,12%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 994	-14 700	-14 700	-10 200	-30,61%
Muut toimintakulut	-18 344	-12 300	-12 300	-14 800	20,33%
TOIMINTAKATE	-604 346	-929 500	-929 500	-976 100	5,01%
UUOSIKATE	-604 346	-929 500	-929 500	-976 100	5,01%
TILIKAUDEN TULOS	-604 346	-929 500	-929 500	-976 100	5,01%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-604 346	-929 500	-929 500	-976 100	5,01%

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Kaavoituksella luodaan edellytyksiä kaupungin väkiluvun kasvulle ja elinkeinoelämän kehittymiselle. Kaavoittamalla uusia asumisen mahdollisuuksia hyvin saavutettavissa olevista, vetovoimaisista sijainneista mahdollistetaan Riihimäen kaupungin tavoitteet asukasluvun kasvattamiseksi.

Kaavoituksen tavoitteena on lisätä asuntoja, palveluja ja työpaikkoja erityisesti keskeisillä paikoilla asemanseudulla ja keskustassa. Lisäksi uutta asumista kaavoitetaan olemassa olevaa kaupunkirakennetta harkitusti täydentäen. Laajempien elinkeinoalueiden kaavoitus painottuu hyvien liikenneyhteyksien varsille olemassa olevia työpaikka-alueita täydentämään.

Täydennysrakentamisen kaavoittamisessa huomioidaan ympäristön ominaispiirteet sekä vaalitaan paikallisia arvoja ja panostetaan kaupunkiympäristön viihtyisyyteen. Kaupunkiympäristön avulla halutaan myös kannustaa kaupunkilaisia ilmastoviisaisiin liikkumistapoihin.

Sitovina toiminnallisina tavoitteina vuodelle 2023 on Jokikylän asuinalueen ja puiston asemakaavan muutoksen hyväksymiskäsittely viimeistään kesäkuussa 2023 ja Herajoen keskustan asemakaava ja asemakaavan muutoksen valmistuminen hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2023 aikana.

Riihimäellä on sitouduttu jatkuvan suunnittelun periaatteen yleiskaavoitukseen. Kun kaupunginvaltuusto hyväksyi voimassa olevan yleiskaavan 2035, teki se samalla kaavoituspäätöksen seuraavan yleiskaavan laadinnasta. Yleiskaava toteuttaa kaupunkistrategiaa maankäyttöä koskevien tavoitteiden osalta. Tavoitteena on, että yleiskaavaluonnos valmistuu nähtäville vuoden 2023 aikana.

Kaavoituksen toimintaa ohjelmoidaan vuosittain laadittavassa kaavoituskatsauksessa, joka valmistellaan kaupunginhallituksen hyväksymiskäsittelyyn ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Ennen hyväksymiskäsittelyä elinvoimalautakunnalle varataan mahdollisuus ottaa kantaa kaavoituskatsauksen sisältöön.

Maankäyttö vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Maankäyttö					
TOIMINTATUOTOT	2 097 422	2 296 000	2 296 000	3 098 900	34,97%
Myyntituotot	52 379	25 000	25 000	25 000	
Maksutuotot	325 828	51 000	51 000	111 000	117,65%
Tuet ja avustukset	1 053			2 900	
Muut toimintatuotot	1 718 163	2 220 000	2 220 000	2 960 000	33,33%
TOIMINTAKULUT	-942 440	-1 107 300	-1 072 300	-1 099 600	-0,70%
Henkilöstökulut	-684 824	-795 800	-795 800	-826 800	3,90%
Palvelujen ostot	-135 817	-199 800	-164 800	-161 700	-19,07%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 118	-24 400	-24 400	-32 800	34,43%
Avustukset	-1 135	-4 000	-4 000	-2 500	-37,50%
Muut toimintakulut	-101 545	-83 300	-83 300	-75 800	-9,00%
TOIMINTAKATE	1 154 982	1 188 700	1 223 700	1 999 300	68,19%
VUOSIKATE	1 154 982	1 188 700	1 223 700	1 999 300	68,19%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 094				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 094				
TILIKAUDEN TULOS	1 152 889	1 188 700	1 223 700	1 999 300	68,19%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 152 889	1 188 700	1 223 700	1 999 300	68,19%

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Maankäytön vastuualueen keskeiset toiminnan tavoitteet ovat maanhankinta, tonttien luovutus ja maaomaisuuden hoito sekä kehittäminen. Painopisteenä toiminnassa tulevana talousarviovuonna on parantaa maanhankintaketjun yhteyttä kaavatalouteen, niin

että kaupungin resurssit voidaan paremmin kohdistaa niihin kohteisiin, joissa tavoitteiden toteuttamisen potentiaali on suurinta.

Maanhankinnalla kaupunki saa käyttöönsä tarvitsemiaan alueita keskipitkän ja pitkän aikajänteen kasvun ja kehityksen pohjaksi. Nyt hankittavat maa-alueet palvelevat kaavoituksen kautta vuosikymmenen loppupuolella ja seuraavan vuosikymmenen alussa tontteina ja yleisinä alueina.

Tonttien luovutuksella turvataan kaupungin hallittu kasvu ja kehittyminen. Lähes kaikki toiminta vaatii alueen, jossa toimintaa toteutetaan. Tonttien ja yleisten alueiden kautta mahdollistetaan kaupungin tavoitteiden mukainen toiminta Riihimäellä. Tonttien luovutuksilla katetaan myös uusien alueiden hankinnan sekä kunnallisen infrastruktuurin kuluja.

Kaupungin olemassa olevan maaomaisuuden kehittäminen on myös vastuualueen toiminnan keskiössä. Kaupungin omistama maaomaisuus on hankittu etenkin yleiskaavan voimaantuloa edeltävinä vuosina ja vuosikymmeninä enemmän ostetaan, mistä saadaan -periaatteella, kuin kaupunkia suunnitelmallisesti kehittäen. Voidaankin karkeasti sanoa kaupungin maaomaisuuteen kuuluvan nykyisellään alueita, joille kaupungilla ei ole olemassa olevaa käyttötarvetta tai kehittämissuunnitelmaa. Maankäytön vastuualueen tavoitteena onkin löytää oikea rooli kullekin kaupungin omistamalle maa-alueelle sekä tehostaa maaomaisuuden hyödyntämistä.

Vastuualueen toimintaa ohjaavista tunnusluvuista tulee käydä ilmi se, että maanhankinnasta tontin luovutukseen tähtäävä ketju olisi toimiva. Vastuualueella tavoitteeksi asetetaan kaupungin väestönkasvutavoitteeseen sidotut määrälliset tavoitteet eri tonttityypeille.

Taulukko 27 Ennuste kaupungin tontinmyyntien tuotoista väestönkasvutavoite huomioiden

Kohteet ja tavoite 2023	Luovutus-määrä	Myyntitulo	Tasearvo	Myyntivoitto
Erillispientalotontit	7	250 000	25 000	225 000
Rivitalotontit	1	100 000	10 000	90 000
Kerrostalo-	4	1 200 000	120 000	1 080 000
Asuminen yhteensä	12	1 550 000	155 000	1 395 000
Elinkeinotontit	2	650 000	65 000	585 000
Kaikki yhteensä	14	2 200 000	220 000	1 980 000

Taulukossa esitetty myyntivoitto kiinteän omaisuuden myynnistä on kertaluontoista tuloa, eikä tulon voida katsoa suoraan edustavan kaupungin vuotuista tulo-odotusta pitkällä aikavälillä.

Rakennusvalvonta vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Rakennusvalvonta					
TOIMINTATUOTOT	222 149	256 300	256 300	241 200	-5,89%
Maksutuotot	220 162	249 500	249 500	240 000	-3,81%
Tuet ja avustukset	148	2 300	2 300	1 200	-47,83%
Muut toimintatuotot	1 840	4 500	4 500		-100,00%
TOIMINTAKULUT	-315 855	-352 800	-352 800	-346 600	-1,76%
Henkilöstökulut	-281 035	-260 700	-260 700	-294 400	12,93%
Palvelujen ostot	-19 374	-74 800	-74 800	-39 100	-47,73%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-899	-3 500	-3 500		-100,00%
Muut toimintakulut	-14 547	-13 800	-13 800	-13 100	-5,07%
TOIMINTAKATE	-93 705	-96 500	-96 500	-105 400	9,22%
VUOSIKATE	-93 705	-96 500	-96 500	-105 400	9,22%
TILIKAUDEN TULOS	-93 705	-96 500	-96 500	-105 400	9,22%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-93 705	-96 500	-96 500	-105 400	9,22%

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Rakennusvalvonnan toimintaympäristöä ollaan tehostamassa ja suunnittelemassa maankäyttö- ja rakennuslain muutosten kautta sähköisten ohjelmistojen mahdollistamiin toimintatapoihin. Tästä on esimerkkinä lain muutostyössä voimakkaasti huomioitava digitalisaatio. MRL uudistuu näillä näkymin vuoden 2024 alussa. Tämä johtaa siihen, että jouddumme päivittämään ohjelmistoja uuden lain vaatimiin vaatimuksiin ja siihen on varattava ensi vuoden budjetissa n. 20 000 euroa.

Rakennusjärjestys uudistettiin osittain ja se sai lainvoiman 14.6.2022. Rakennusjärjestyksen tuomat helpotukset lupajärjestelmiin sekä sähköisten toimintatapojen mahdollisimman kattava käyttöönotto pilvipalvelujen kautta (luvan hakeminen, lupapäätökset, katselmukset, ohjaus ja neuvonta, käyttö- ja päätearkistot) sujuvoittavat asiakkaalle annettavaa palvelutuotantoa. Tästä hyvänä esimerkkinä on sähköinen arkistointi, joka saatiin käyttöön vuoden 2021 alussa. Osittain uudistetun rakennusjärjestyksen tuomat helpotukset tulevat vaikuttamaan lupien määrään ja tiputtamaan rakennusvalvonnan tuloja noin 3-4 %.

Teetätimme asiakastyytyväisyyskyselyn vuoden 2021 luvan hakijoille, pääsuunnittelijoille ja vastaaville työnjohtajille. Tulokset olivat erinomaiset ja saimme niistä hyviä vinkkejä kehittää toimintaamme. Tavoitteenamme on pitää vähintään sama taso ja mahdollisuuksien valossa parantaa ja kehittää toimintaamme kaupungin strategian mukaisesti. Asiakastyytyväisyyskysely tullaan järjestämään joka vuosi.

Lainsäädännön jatkuva muuttuminen edellyttää yhä enemmän panostusta juridiseen osaamiseen. Tämä tarkoittaa mm. koulutus- ja asiantuntijapalvelumäärärahojen suurempaa tarvetta.

Lakisääteiselle viranomaistoimijalle ei voida asettaa liiketoiminnan kaltaista taloudellista tavoitetta. Nykyisen vakiintuneen toiminnan vuotuisilla toimintakatteilla voidaan mahdollistaa Riihimäen kaupungin strategian mukaista laadukasta palvelua. Asiakkailta palveluista perittävä hinta tulee olla selkeää, hyvin perusteltua ja kilpailukykyistä muihin kuntiin verrattuna. On muistettava, että aiemmin mainitusta lupamenettelyjen helpottamisesta seuraa palvelumaksun vähenemistä. Tehokas kustannusseuranta onkin järkevän toiminnan perusta. Mikäli rakennusvalvonnan toiminta katettaisiin täysimääräisesti rakennusvalvontamaksuilla, tulisi ko. maksuja korottaa n. 50 %.

Taulukko 28 Rakennusvalvonnan tunnusluvut

Rakennusvalvonnan tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Myönnetty rakennus- ja toimenpideluvut	255	235	250	230

Ympäristönsuojelu vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Ympäristönsuojelu					
TOIMINTATUOTOT	33 449	32 000	32 000	33 100	3,44%
Myyntituotot	130				
Maksutuotot	32 777	32 000	32 000	32 000	0,00%
Tuet ja avustukset	542			1 100	
TOIMINTAKULUT	-376 667	-478 200	-478 200	-526 700	10,14%
Henkilöstökulut	-303 371	-357 700	-357 700	-384 000	7,35%
Palvelujen ostot	-56 135	-92 600	-92 600	-115 200	24,41%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 846	-11 700	-11 700	-11 700	0,00%
Muut toimintakulut	-15 314	-16 200	-16 200	-15 800	-2,47%
TOIMINTAKATE	-343 218	-446 200	-446 200	-493 600	10,62%
VUOSIKATE	-343 218	-446 200	-446 200	-493 600	10,62%
TILIKAUDEN TULOS	-343 218	-446 200	-446 200	-493 600	10,62%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-343 218	-446 200	-446 200	-493 600	10,62%

Toiminnan kuvaus

Ympäristönsuojelun vastuualue huolehtii lakisääteisistä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä sekä mm. kaupungin ympäristönsuojelun strategisesta suunnittelusta ja kehittämisestä. Lakisääteiset tehtävät jakaantuvat kehittämis- ja edistämistehtäviin sekä lupa- ja valvontatehtäviin.

Toimintaympäristön muutos

Ympäristönsuojelulainsäädännön vuosia jatkunut kokonaisuudistus sekä viranomaisen palveluiden sähköistämisvelvoite on aiheuttanut kasvavaa työkuormaa ja osaamisen haasteita. Ympäristönsuojelun henkilöresurssit ovat jälkeenjääneet, eivät enää vastaa tehtäviä. Lisäresursseja tarvittaisiin lupa- ja valvontatehtäviin sekä kehittämis- ja edistämistehtäviin. Talousarvioesitys pitää sisällään vuoden 2023 alusta ympäristönsuojeluun uuden vakanssin, ympäristötarkastajan viran. Määräaikaisen työntekijän palkkauskuluista luovutaan samalla. Kaupungille on myös tulossa uutena velvoitteena laatia ilmastosuunnitelma ja luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen tähtäävä ohjelma.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Vastustamaton vartin kaupunki

Ympäristönsuojelun luvat ja valvonta

Sähköisiä palveluita kehitetään riihimäkeläisiä mahdollisimman hyvin palveleviksi

- sähköisen lupapalvelun käyttöä tehostetaan ja sähköisen arkistoinnin käyttöönottoa edistetään
- valtion ympäristövalvonnan tietojärjestelmä YLVA otetaan käyttöön laitosten valvonnassa ja raportoinnissa

Ympäristövalvontaa hoidetaan suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti valvontasuunnitelman 2021- 2025 ja vuosittaisen valvontaohjelman mukaisesti

- Toteutetaan asiakastytyväisyyskysely lupa- ja valvontapalveluista

Kestävän kasvun yhteisö

Ympäristönsuojelun edistäminen ja kehittäminen

Asukkaita osallistetaan kestäväan elämäntapaan ja ympäristöstä huolehtimiseen

- Kaupunkilaisten ympäristötietoisuutta ja -vastuullisuutta seurataan kyselyllä

Kaupungin ympäristöpolitiikassa ja toimenpideohjelmassa määritellään tavoitteet ja toimet, joiden avulla kaupungin strategian mukainen tavoitetila hiilineutraaliudesta ja pidemmällä tähtäimellä päästöttömyydestä, jätteettömyydestä ja luonnonvarojen kestävästä käytöstä saavutetaan.

- Ympäristönsuojelu koordinoi kaupunkiorganisaation ympäristötyötä. Ympäristöpolitiikan toteutumista seurataan tilinpäätöksen yhteydessä jaettavassa ympäristöraportissa, myös lukuisten mittareiden avulla.
- Hämeen ilmastovahti otetaan käyttöön toimenpiteiden toteutumisen seurannassa.
- Kasvihuonekaasupäästöjen laskentaa tarkennetaan Riihimäen erityispiirteet huomioiden (päästölaskenta + kehitysehdotukset ja vähennyspolun tarkennukset).

Ympäristötilaa sekä luonnonmonimuotoisuutta edistetään ja seurataan suunnitellusti

- Luonnonsuojelualueita lisätään yhteistyössä Hämeen Ely -keskuksen kanssa
- Riihimäen ilmanlaadun leviämismalliselvitys valmistuu 2023

Etelä-Hämeen ympäristöterveydenhuolto -vastuualue

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Ympäristöterveydenhuolto					
TOIMINTATUOTOT				1 741 800	
Myyntituotot				436 000	
Tuet ja avustukset				1 305 800	
TOIMINTAKULUT				-2 110 300	
Henkilöstökulut				-1 679 200	
Palvelujen ostot				-273 200	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				-26 100	
Muut toimintakulut				-131 800	
TOIMINTAKATE				-368 500	
VUOSIKATE				-368 500	
TILIKAUDEN TULOS				-368 500	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ				-368 500	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN				-368 500	

Toiminnan kuvaus

Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuolto muodostuu terveystalvonnasta ja eläinlääkintähuollosta.

Ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluvat terveydensuojelu-, elintarvike-, tupakka- ja lääkelain mukaiset tehtävät sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut. Kunnallinen eläinlääkintähuolto vastaa peruseläinlääkäripalveluiden ja ympäri-
vuorokautisen kiireellisen eläinlääkäriavun antamisesta alueellaan pysyvästi tai väliaikaisesti oleville hyöty- ja harraste-eläimille.

Toimintaympäristön muutos

Vuoden 2023 alussa hyvinvointialueiden aloittaessa ympäristöterveydenhuollon yksiköt siirtyvät Riihimäen seudun terveystalvonnasta kuntayhtymän ja Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän alaisuudesta uudeksi vastuualueeksi Riihimäen kaupungin elinvoiman toimialalle.

Uuden organisaation tulee rakentaa tarvittavat yhteistyömuodot kaikkien alueen kuntien sekä hyvinvointialueen kanssa. Eläinlääkintähuollon osalta edellä mainittu muutos aiheuttaa tarpeen pohtia uudelleen eläinlääkäripäivystyksen toteutusmallia ja -aluetta jossa uusi toimintamalli antaa uusia mahdollisuuksia.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Tavoitteena on integroida vuonna 2023 ympäristöterveydenhuollon Riihimäen seudun terveystieteiden kuntayhtymän ja Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän aiemmin erillisinä toimineet toimintayksiköt yhteen osaksi elinvoiman toimialaa sekä luoda yhteinen organisaatio ja toimintamalli. Uuden yhdistyneen yksikön tavoitteena on toimintojen yhdenmukaistaminen ja kehittäminen toimijoiden, asukkaiden sekä henkilöstön näkökulmasta. Tavoitteena on seutujen yhdenmukainen ympäristöterveydenhuollon toiminta, jota kehitetään vastaamaan tuleviin muutoksiin ja haasteisiin. Eläinlääkintähuollon tavoitteena on eläinlääkäreiden uuden päivystysalueen käynnistäminen ja muutoksen mahdollisimman häiriötön käyttöönotto.

Taulukko 29 Ympäristöterveydenhuollon henkilöstösuunnitelma

Henkilöstö	Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä	Forssan seudun hyvinvointikuntayh- tymä	Yhteensä
Hallinto	1	0,6	1,6
Praktikkoeläinlääkärit	2	4	6
Hygieniä eläinlääkäri	1	0,4	1,4
Valvontaeläinlääkäri	1	1	2
Eläintenhoitaja	1	0	1
Toimistohenkilö	1	0,6	1,6
Terveystarkastaja	6,5	6	11,5
Yhteensä	13,5	11,6	25,1

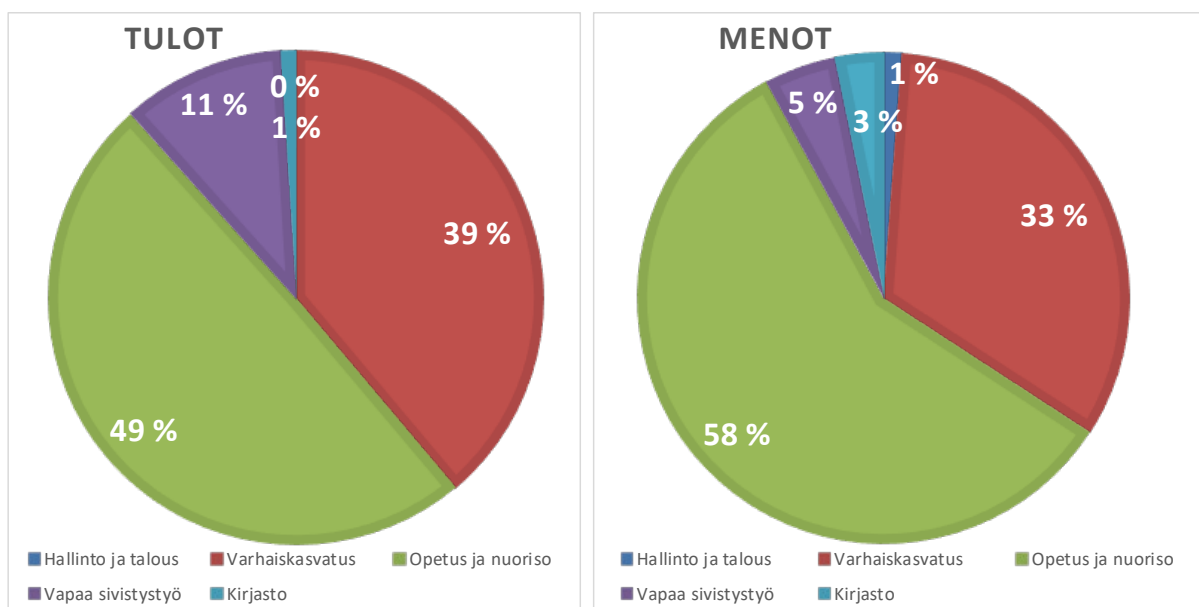
Vuoden 2023 alussa hallinnosta eläköityy yksi henkilö, tässä yhteydessä hänen virkansa muutetaan hygieenikkoeläinlääkäri viraksi. Henkilömäärä säilyy muutoksen yhteydessä ennallaan.

Taulukko 30 Ympäristöterveydenhuollon henkilöstösuunnitelma

Suoritetavoitteet	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Terveysvalvonta	1 134	1 200	2 200
Eläinlääkintähuolto	3 813	3 800	9 500
Ympäristöterveydenhuolto yhteensä	4 947	5 000	11 700

10.3 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos %TA 2022 / TA 2023
Sivistys ja osaaminen					
TOIMINTATUOTOT	5 990 376	5 758 700	5 758 700	6 640 000	15,30%
Myyntituotot	1 380 588	1 031 400	1 031 400	1 029 900	-0,15%
Maksutuotot	1 847 141	2 231 800	2 231 800	2 087 600	-6,46%
Tuet ja avustukset	1 929 808	1 383 700	1 383 700	2 554 500	84,61%
Muut toimintatuotot	832 840	1 111 800	1 111 800	968 000	-12,93%
TOIMINTAKULUT	-52 788 302	-52 127 500	-52 127 500	-54 691 000	4,92%
Henkilöstökulut	-33 300 460	-31 774 700	-31 774 700	-33 886 600	6,65%
Palvelujen ostot	-7 600 875	-7 536 600	-7 517 800	-7 874 100	4,48%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 158 230	-1 183 300	-1 202 100	-1 318 400	11,42%
Avustukset	-1 912 200	-2 154 300	-2 154 300	-2 104 300	-2,32%
Muut toimintakulut	-8 816 537	-9 478 600	-9 478 600	-9 507 600	0,31%
TOIMINTAKATE	-46 797 926	-46 368 800	-46 368 800	-48 051 000	3,63%
VUOSIKATE	-46 797 926	-46 368 800	-46 368 800	-48 051 000	3,63%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-106 585	-65 400	-65 400	-50 500	-22,78%
Suunnitelman mukaiset poistot	-106 585	-65 400	-65 400	-50 500	-22,78%
TILIKAUDEN TULOS	-46 904 511	-46 434 200	-46 434 200	-48 101 500	3,59%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-46 904 511	-46 434 200	-46 434 200	-48 101 500	3,59%

Kuva 12 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan tulojen ja menojen osuudet vastuualueittain

Taulukko 31 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan vastuualueiden tulot ja menot sekä % osuudet

Vastuualueet	Tulot	Osuudet	Menot	Osuudet	Toimintakate
Hallinto ja talous	500	0 %	631 800	1 %	-631 300
Varhaiskasvatus	2 582 400	39 %	18 028 100	33 %	-15 445 700
Opetus ja nuoriso	3 285 200	49 %	31 729 600	58 %	-28 444 400
Vapaa sivistystyö	707 700	11 %	2 598 100	5 %	-1 890 400
Kirjasto	64 200	1 %	1 703 400	3 %	-1 639 200
Yhteensä	6 640 000	100 %	54 691 000	100 %	-48 051 000

Toiminnan kuvaus

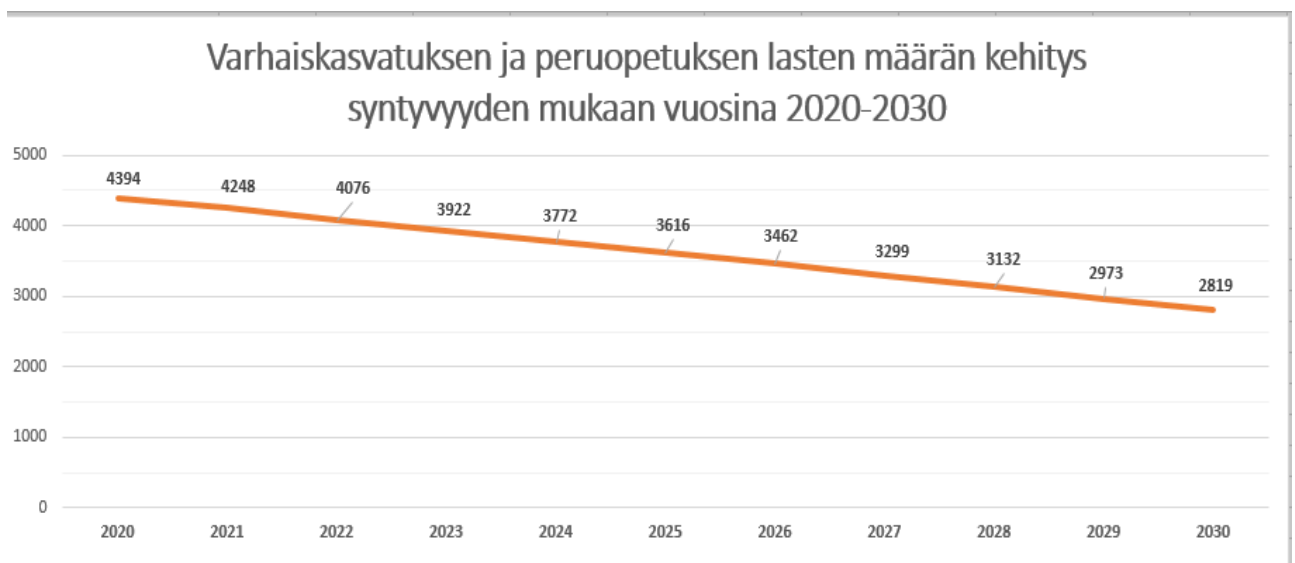
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala vastaa varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta, lukio-opetuksesta, nuorisopalveluista, kirjastopalveluista, vapaasta sivistystyöstä ja taiteen perusopetuksesta. Oppilas- ja opiskelijahuolto päättyi vuoden 2022 lopussa sen siirtyessä hyvinvointialueelle. Vuoden 2023 alusta kaupungin lakisääteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä koordinoituaan sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla.

Toimintaympäristön muutos

Hyvinvointialueen käynnistymisen myötä kaupungille jää vastuu terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Oppilas- ja opiskelijahuolto siirtyvät hyvinvointialueelle. Hyvinvointialuevalmistelussa jatketaan uudistuvan vammaispalvelulain muutoksiin varautumista. Vammaispalvelulain mukaan järjestetyn aamu- ja iltapäivähoidon osalta neuvottelut hyvinvointialueen kanssa ovat kesken (tilanne 28.10.). Mikäli toiminta jäisi iltapäivätoiminnan osalta kaupungille ja järjestettäisiin perusopetuslain mukaan, tulee talousarvioon varata varhaiskasvatuksen vastuualueelle 200 000 euroa.

Merkittävimmät lainsäädännön muutokset koskevat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion toimintaa. Nämä vaikuttavat sekä tuloja vähentävästi että menoja lisäävästi. Opetus- ja nuorisopalvelut on saanut Opetus ja kulttuuriministeriön (OKM) ja Opetushallituksen (OPH) kautta avustuksia, joilla on aloitettu hankkeita. Hankkeet sisältävät pääsääntöisesti henkilöstön lisäresursointia. Perusopetuksen hankkeiden kautta palkatut koulunkäynninohjaajat kasvattavat varhaiskasvatuksen henkilötyövuosia. Tasa-arvorahalla on palkattuna 15 erityisopettajaa ja 16 koulunkäynninohjaajaa. Sivistyksen ja osaamisen toimialueella on siirretty hankerahoja hankkeiden kestoja vastaavasti noin 1,5 miljoonaa euroa vuodelle 2023. Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluille on haettu korona-avustusta 1 100 000 euroa.

Varhaiskasvatus, perusopetus ja toisen asteen koulutuksen piiriin kuuluvien väestön ikäryhmien kehitys on ennusteiden mukaan laskeva. Varhaiskasvatus- ja perusopetusikäisten 0-15- vuotiaiden määrä pienenee seuraavan kymmenen vuoden aikana väestöennusteen mukaan n. 1 000:lla. Lapsimäärän väheneminen vaikuttaa myös kaupungin saamiin valtionosuuksiin, ne vähenevät arviolta noin seitsemän miljoonaa euroa. Vähenevän lapsimäärän vuoksi myös kasvatushenkilöstöä tarvitaan jatkossa vähemmän, mutta henkilöstövähennyksen määrää lieventää jo päätetty luokkakohtaisen maksimioppilasmäärän lasku ja oppimisen tuen voimakas kasvu. Lisäksi kaupungissa on havaittavissa oppimisen tuen tarpeen kasvusta johtuen tarve perustaa uusia pienryhmiä.

Kuva 13 Lasten määrän kehitys syntyvyyden mukaan Riihimäellä vuoteen 2030 asti. (Kuviossa ei ole huomioitu tilapäisen suojelun perusteella olevia ukrainalaisia valmistavan opetuksen oppilaita.)

Toimialan tunnuslukuja

Tällä hetkellä perusopetuksessa on 3041 oppilasta (v. 2021 3003). Ukrainalaisten oppilaiden määrä nostaa tällä hetkellä oppilaiden kokonaismäärää. Syyslukukaudella 2022 ensimmäisen luokan aloitti 301 oppilasta. Vuonna 2021 Riihimäellä syntyi 200 lasta. Kuluvan vuoden 2022 aikana heinäkuun loppuun mennessä on syntynyt 119 lasta. Mikäli syntyvyys jatkuisi alkuvuoden kehityskulun mukaisesti, niin Riihimäellä syntyisi yhteensä 204 lasta vuonna 2022.

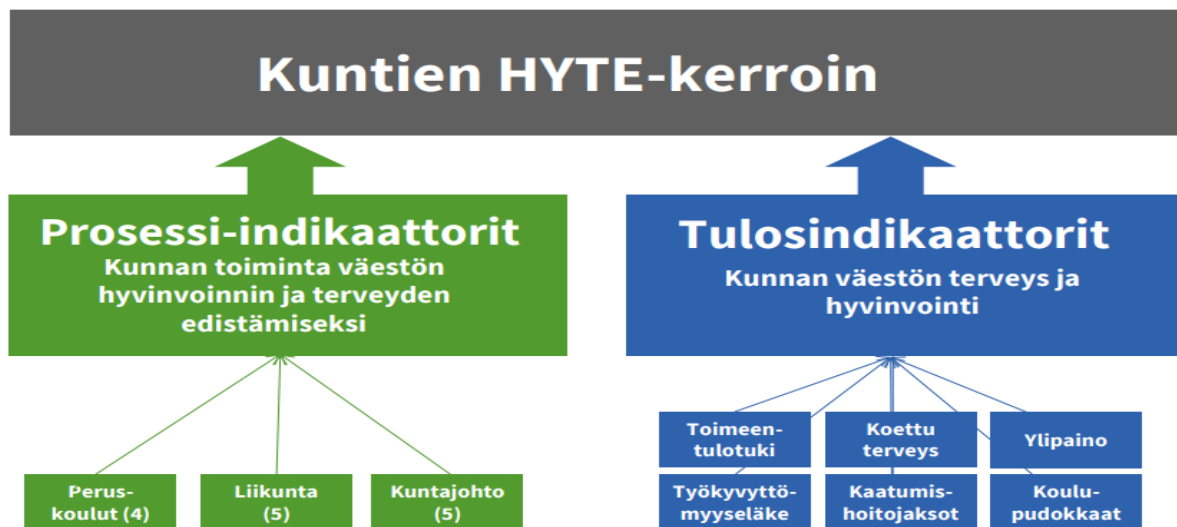
Kaupunginvaltuusto päätti 29.8.2022 palveluverkosta. Taloussuunnitelmakaudella vuonna 2023 Haapahuhdan koulun toiminta päättyy 1.8.2023. Tämä vähentää kustannuksia - 110 000 euroa 1.8.2023 alkaen.

Toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet

Toimialan valtuustoon nähden sitova tavoite on kaupunkilaisten terveyden ja hyvinvoinnin paraneminen ennaltaehkäisevän työn keinoin. Mittarina käytetään HYTE-kerrointa. Tämän lisäksi valtuustoon nähden sitovina tavoitteina esitetään ao. taulukon neljää (4) tavoitetta ja niihin kytkettyjä TEA-viisarin, Sotkanetin ja henkilöstökyselyjen mittareita.

HYTE-kertoimessa toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit (14 kpl) mittaavat nykytilanetta. Näillä indikaattoreilla pyritään vastaamaan kysymykseen "Minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on".

Toimintaa kuvaavat indikaattorit: peruskoulut (4 yksittäistä indikaattoria), liikunta (5 yksittäistä indikaattoria), kuntajohto (5 yksittäistä indikaattoria). Toimintaa kuvaavien indikaattoreiden määrä on melko suuri. Tarkoituksena on, että toimintaa voidaan arvioida mahdollisimman laajasti. Valitut indikaattorit mittaavat laajasti tekemisiä aina johtamisesta, seurannasta ja arvioinnista, resursseista ja kuntalaisten osallisuuden edistämisestä käytännön tekemisiin. Tärkeää on ymmärtää myös työn pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus.

Kuva 14 HYTE-kertoimen indikaattorit

Vastuualuekohtaiset tavoitteet ja mittarit ovat sivistys ja hyvinvointitoimialan (1.1.2023) lautakuntaan nähden sitovia tavoitteita.

Taulukko 32 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan valtuustoon nähden sitovat strategiset tavoitteet ja mittarit

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Edistämme hyvinvointia ja osallisuutta	Jokaisessa palveluyksikössä järjestetään vähintään yksi asiakastilaisuus. Hyvinvointisuunnitelmassa määritellään tavoitteet ja keinot, joiden toteutumista arvioidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa.	Toteutui / ei toteutunut TEA-viisarin indikaattorit vs. HYTE-kerroin	Toteutusta ei ole aloitettu Riihimäen tulos koko maan keskiarvoja parempi
Kehitämme asukkaiden ja kaupungin henkilöstön tulevaisuuden taitoja	Panostamme digilukutaitojen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen läpi koulutuspolut (ml. henkilöstökoulutuksissa)	Käynnistämme digilukutaidon opetuksen kirjaston ja perusopetuksen yhteistyönä Kouluterveyskyselyn kiusaamiseen liittyvät kysymykset (Sotkanetin indikaattorit 4772-4774, 367, 383, 376, 4835) Henkilöstökyselyn häirintään liittyvä kysymys (onko kokenut työpaikalla syrjintää tai häirintää, työpaikan sisäisesti tai asiakkaan taholta)	Ei käynnistetty / Käynnistetty Edellisen kouluterveyskyselyn tulokset (2021) / parempi kuin valtakunnan keskiarvo Työpaikan sisäisesti 4,2 % / vähemmän kuin edellisessä mitauksessa Asiakkaan taholta 7,0 % / vähemmän kuin edellisessä

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Laadukkaat palvelut	Asiakaskyselyt tehdään vastuualueittain	Asiakaskyselyt on tehty ja tulokset raportoitu	Ei ole tehty / On tehty
	Varmistamme opetuksen, ohjauksen ja tarvittavien tukitoimien avulla, että koko ikäluokka saa perusopetuksen ja toisen asteen päättötodistuksen	Oppilaat, jotka eivät saaneet perusopetuksen päättötodistusta, lukumäärä (oppilasmäärä)	2 (353) / 0 (n)
		Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 – 24 vuotiaat (Sotkanetin indikaattori 3219)	8,5 / valtakunnallinen keskiarvo (7,3)
Edistämme henkilöstön työssä jaksamista	Toteutamme hyvää johtamista	Johtaminen ja esihenkilötyö henkilöstökyselyssä	3,9 - 4,4 / yli 4
	Henkilöstöressurssien (määrä ja osaaminen) kohdentaminen ja varmistaminen (henkilömitoitukset, tehtäväkuvat, koulutus)	Hallinnan tunne työssä henkilöstökyselyssä	4,0 / yli 4
		Ei ole viime aikoina kokenut työuupumusta henkilöstökyselyssä	3,5 / yli 4

Sivistyksen ja osaamisen toimialueen nimi muuttuu 1.1.2023 alkaen sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialaksi. Sivistyksen ja hyvinvoinnin lautakunnan yhteydessä aloittaa hyvinvointijaos. Ratkaisu tukee toimialan roolia terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Kaupungin palveluksessa on aloittanut hyvinvointikoordinaattori 12.9.2022. Hyvinvointikoordinaattori (kustannusvaikutus 54 000 euroa) huolehtii terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä kau-

pungin eri sektoreiden, muiden toimijoiden sekä alueellisten toimijoiden kanssa. Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallintoa on vahvistettu ja hallinnon asiantuntija on aloittanut työnsä 1.4.2022. Kustannusvaikutus on 45 000 euroa. Hyvinvointialueen käynnistymisen myötä kahden Icehearts-joukkueen kustannukset siirtyvät kokonaan kaupungin vastuulle. Tämä aiheuttaa 50 000 euron lisäkustannukset. Lisäksi vuoden 2023 aikana perustetaan uusi Icehearts-joukkue, jolla palvelu tuodaan myös nuorempien ikäluokkien käytettäväksi. Tämä aiheuttaa 50 000 euron vuosittaiset lisäkustannukset joukkueen 12-vuotiselle toiminta-ajalle, jonka osalta haetaan kumppania kustannuksia jakamaan. Icehearts-joukkueen kasvattaja kulkee joukkueen rinnalla 12 vuotta. Tämä on pitkäkestoista ja vaikuttavaa ennaltaehkäisevää työtä. Avoimeen päivätoimintaan (Riksula) varataan talousarviossa 200 000 euron määräraha.

Varhaiskasvatuksen toiminnan painopisteet ja tavoitteet liittyvät keskeisesti strategian toteuttamiseen. Varhaiskasvatuksessa toteutetaan taloussuunnitelmakauden aikana kaksivuotisen esiopetuksen pilottihanke. Riihimäki on nimetty yhdeksi pilottikunnaksi; pilotti käynnistyi 1.8.2021 ja jatkuu 31.7.2024 saakka. Toiminnanmuutoksilla vastataan asiakkaiden palvelukysyntään, muuttamalla palvelutuotantoa kysynnän mukaiseksi perhepäivähoidosta päiväkotihoidon. Lautakunta päätti 7.9.2022 korottaa yksityisen hoidon kuntaliisää, minkä kustannusvaikutus vuositasolla on arviolta 165 000 euroa. Vuonna 2023 jatketaan Unicef-lapsiystävällinen kunta -toimintamallia, jossa kaupungin tavoitteena on saada Unicef-lapsiystävällinen kunta maininta vuonna 2023.

Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion painopisteinä taloussuunnitelmakauden aikana on digitalisaatiokehitykseen vastaaminen. Opetustoiminnassa pidetään tärkeänä digitaalisten ja sähköisten oppimateriaalien ja opetusvälineiden laajaa saatavuutta ja käytettävyyttä. Perusopetuksessa varaudutaan pitkällä aikavälillä laitehankintoihin tv-t-opetus suunnitelman mukaisesti. Edellä mainitut nostavat kustannuksia, sillä opetuksen digitalisaation edistäminen ja elinkaarensa päässä olevat ICT-laitteet aiheuttavat 140 000 euron menolisäyksen.

Perusopetuksessa nivelvaiheen ohjaustuki oppivelvollisuuden laajentamiseen lisää kustannuksia: Erityisluokanopettajan resursointi ns. TUVA – ryhmän (tutkintoon valmentavan koulutuksen) yhteydessä toimivaan aikuisten perusopetusta antavaan ryhmään. Loppi ja Hausjärvi osallistuvat yhteistyösopimuksen mukaisesti sekä oppivelvollisuuskoordinaattorin että em. erityisluokanopettajan palkkauskustannuksiin.

Sotaa pakenevia ukrainalaisia varten on perustettu uusia valmistavan opetuksen ryhmiä ja näistä aiheutuu arviolta 110 000 euron kustannukset. Kaupunki saa valmistavan opetuksen oppilaista laskennallista valtionosuutta vuosina 2022 ja 2023 arviolta 1 084 000 euroa. Laskennallista valtionosuutta maksetaan kunnallisen järjestäjän osalta 1.339,45 euroa per oppilas. Tämä valtionosuus ei ole korvamerkittyä ja siksi se ei näy sivistyksen ja osaamisen toimialueen tuloissa. Rahoitus maksetaan opetuksen järjestäjän toteumailmoituksen mukaisesti. Rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä yhden oppilaan osalta enintään yhdeksän läsnäolokuukautta.

Lukion toiminnan osalta oppivelvollisuuden laajentaminen 18 ikävuoteen ja toisen asteen opintojen maksuttomuus aiheuttavat arviolta 110 000 euron menolisäyksen.

Toisen asteen opiskelussa pyritään mahdollistamaan urheiluvalmennus sekä jatkamaan strategisia kärkihankkeita. Nuorisopalveluissa painopisteenä on etsivän – ja koulunuorisotyön määrän lisääminen. Tällä pyritään tavoittamaan syrjäytymisuhan alla olevia nuoria. Koulunuorisotyössä on ollut määräraikainen työntekijä, jonka vakanssi vakinaistetaan ensi vuonna, menolisäyksen vaikutus on 40 000 euroa.

Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen toimintaympäristössä ei ole sääntelyyn liittyviä muutoksia, mutta muutokset liittyvät lähinnä palvelutarpeen muutokseen väestön ikääntymisen myötä.

Opistot varautuvat toiminnassaan muutokseen virkarakenteen ja volyymin muuttamisella. Vapaan sivistystyön palvelujen asiakasmääriä pyritään kasvattamaan maltillisesti taloussuunnitelmakauden aikana. Tällä pyritään vaikuttamaan positiivisesti kaupungin saamiin valtionosuuksiin. Taidekoulun opetuksen laajentaminen taiteen perusopetuksen laajaan oppimäärään on eräs keskeinen toiminnan tavoite. Muutos lisää opetusta aiemman 28 viikkoa kestävästä lukuvuodesta 33 viikkoon.

Vuonna 2022 uudistetun kirjastorakennuksen ja omatoimikirjaston avaamisen myötä on odotettavissa kävijämäärien ja lainausmäärien merkittävä kasvu. Kirjastopalveluiden toiminnalliset muutokset näkyvät asiakkaille myös lisääntyneinä digitaalisina palveluina. Vuonna 2023 kaupunginkirjasto panostaa lisäksi aktiivisen kansalaisuuden ja digilukutaitojen edistämiseen.

Taulukko 33 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan henkilöstön kokonaismäärän kehitys

	2020	2021	8.11.2022	2023	2024	2025
Henkilöstö	731	752	776	764	764	764

Hallinto- ja tukipalvelut vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Hallinto- ja talouspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	48 825	700	700	500	-28,57%
Tuet ja avustukset	48 825	700	700	500	-28,57%
TOIMINTAKULUT	-508 270	-502 100	-502 100	-631 800	25,83%
Henkilöstökulut	-366 643	-341 300	-341 300	-474 900	39,14%
Palvelujen ostot	-90 342	-122 400	-122 400	-121 700	-0,57%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 816	-17 800	-17 800	-17 800	0,00%
Avustukset	-45 000				
Muut toimintakulut	-4 468	-20 600	-20 600	-17 400	-15,53%
TOIMINTAKATE	-459 444	-501 400	-501 400	-631 300	25,91%
VUOSIKATE	-459 444	-501 400	-501 400	-631 300	25,91%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 974	-3 000	-3 000		-100,00%
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 974	-3 000	-3 000		-100,00%
TILIKAUDEN TULOS	-463 418	-504 400	-504 400	-631 300	25,16%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-463 418	-504 400	-504 400	-631 300	25,16%

Varhaiskasvatus vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Varhaiskasvatuspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	2 578 327	2 940 300	2 940 300	2 582 400	-12,17%
Myyntituotot	128 632	35 900	35 900	35 900	0,00%
Maksutuotot	1 395 898	1 634 800	1 634 800	1 489 500	-8,89%
Tuet ja avustukset	294 205	397 400	397 400	337 100	-15,17%
Muut toimintatuotot	759 593	872 200	872 200	719 900	-17,46%
TOIMINTAKULUT	-17 878 133	-17 841 700	-17 841 700	-18 028 100	1,04%
Henkilöstökulut	-11 447 630	-10 995 800	-10 995 800	-11 155 300	1,45%
Palvelujen ostot	-2 590 424	-2 567 200	-2 567 200	-2 660 000	3,61%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-127 627	-151 100	-151 100	-157 400	4,17%
Avustukset	-1 860 590	-2 100 000	-2 100 000	-2 050 000	-2,38%
Muut toimintakulut	-1 851 861	-2 027 600	-2 027 600	-2 005 400	-1,09%
TOIMINTAKATE	-15 299 806	-14 901 400	-14 901 400	-15 445 700	3,65%
VUOSIKATE	-15 299 806	-14 901 400	-14 901 400	-15 445 700	3,65%
TILIKAUDEN TULOS	-15 299 806	-14 901 400	-14 901 400	-15 445 700	3,65%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-15 299 806	-14 901 400	-14 901 400	-15 445 700	3,65%

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatus tuottaa palveluina kunnallista varhaiskasvatusta, esiopetusta, avointa varhaiskasvatusta, perusopetuksen iltapäivätoimintaa ja koululaisten kesätoimintaa. Lasten kotihoidontuen, lasten lakisääteisen yksityisen hoidon tuen ja lasten yksityisen hoidon tuen kuntalisän kustannukset ovat tulosalueen talousarviossa. Lakisääteisenä tehtävänä on myös yksityisen varhaiskasvatuksen valvonta. Perusopetukselle tuotetaan ostopalveluna koulunkäyntiohjaajapalvelut. Aiemmin vammaispalvelu on ostanut varhaiskasvatuksesta kehitysvammaisten oppilaiden aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä koulun loma aikojen toimintaa. Hyvinvointialueen toiminnan alkaessa 1.1.2023 tämä todennäköisesti tulee muuttumaan.

Toimintaympäristön muutos

Varhaiskasvatuspalveluissa asiakasmaksulaki muuttui 1.8.2021. Tämä pienensi asiakasmaksutuloja, jota indeksitarkistus 1.8.2022 vielä heikensi lisää. Valtion talousarvioesitys vuodelle 2023 sisältää ehdotuksen, jonka mukaan varhaiskasvatusmaksuja alennetaan pysyvästi. Vaikutus koko maan tasolla on arvioitu 70 miljoonaksi euroksi. Alennus kompensoidaan kunnille yhteisöveron jako-osuuden kautta. Tällä hetkellä ei ole tiedossa, miten alennus toteutetaan tai mikä on sen vaikutus Riihimäen osalta varhaiskasvatuksen

asiakasmaksujen kertymään vuonna 2023. Perhepäivähoidon kysyntä on valtakunnallisesti laskenut viime vuosina. Perheet hakeutuvat mieluummin päiväkotihoidon kuin perhepäivähoitoon.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Vastustamaton vartin kaupunki

Arkemme on helppoa, turvallista ja toimivaa. Arvostamme yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja erinomaista elämää. Palvelumme ovat laadukkaita. Vastuualueen palvelut vahvistavat strategian tavoitetta, jossa Riihimäki näkyy ihmisen kokoisena, lapsiystävällisenä ja tiiviinä asemakaupunkina. Huoltajat arvioivat vuosittain varhaiskasvatuksen laatua asiakastyytyväisyyskyselyssä ja toimintaa kehitetään saadun palautteen mukaisena.

Tavoite: Myönteinen asiakaskokemus

Mittari: Vuotuisen asiakaskyselyn tulokset ovat vähintään edellisen vuoden tasolla.

Tavoite: Osallisuuden edistäminen

Mittari: Perhepäivähoidon, päiväkotien ja esiopetuksen asiakasperheille järjestetään kussakin yksikössä vähintään kaksi tilaisuutta.

Tulevaisuuden tekijöiden koti

Kasvatamme tulevaisuuden huippuosaajia, jotka kehittävät tietojaan ja taitojaan läpi elämän. Monipuolisuuden ansiosta alueella on menestyvä elinkeinoelämä. Riihimäki on robotiikan pääkaupunki.

Kehitämme varhaiskasvatuksessa omalta osaltamme tulevaisuuden taitoja kuten luovuutta ja ongelmanratkaisukykyä, yhteisöllisiä työskentely- ja digitaitoja, empatiaa ja tunneälyä. Tutustuminen robotiikkaan alkaa varhaiskasvatuksessa. Digitaitojen harjoittelua varten varhaiskasvatukseen on rakennettu hankkeita, joihin on saatu Opetus ja kulttuuri-ministeriön (OKM) avustusrahoitusta. Lasten tunnetaitojen kehittymisen tukeminen on kirjattu paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja esiopetuksen opetussuunnitelmaan.

Tavoite: Laadukas varhaiskasvatus, esiopetus ja iltapäivätoiminta

Mittari: Asiakaskyselyn tulosten käsittely lautakunnassa, varhaiskasvatuksen esihenkilötapaamisissa ja yksiköissä. Valitun kehittämistoimenpiteen toteuttaminen

Tavoite: Osaava henkilöstö

Mittari: Täydennyskoulutuksiin osallistuminen. Vuosittain jokainen henkilöstön jäsen osallistuu vähintään kahteen koulutus- tai kehittämisspäivään

Kestävän kasvun yhteisö

Vaalimme kestävää kehitystä ja vastuullisuutta. Kaupunki kasvaa ja kehittyy huomioiden riihimäkeläisten asukkaiden ja yritysten tarpeet. Pyrimme toiminnassamme sekä toteuttamaan kestäviä toimintatapoja että varhaiskasvatuksen toimintapuitteissa tukemaan ja kannustamaan lapsia ekologisesti kestävään elämäntapaan.

Varhaiskasvatus mukautuu väestökehityksen muutoksiin. Monipuolisilla varhaiskasvatuksen palveluilla on myös asukkaisiin liittyviä pito- ja houkuttavuusvaikutuksia. Varhaiskasvatus hoitaa omalta osaltaan kaupungin taloutta ja omaisuutta suunnitelmallisesti, vastuullisesti ja tasapainoisesti.

Tavoite: Kestävä kehitys on osa toimintamme arkea

Mittari: Kaikissa yksiköissä toteutetaan vuonna 2023 vähintään yksi kestävä kehityksen toimenpide.

Tavoite: Henkilöstön työhyvinvointi

Mittari: Henkilöstökyselyn tulokset vähintään edellisen vuoden tasolla

Toiminnan muutokset

Koulunkäyntiohjaajien laskutus perusopetukselta vuonna 2023 on 713 000 euroa.

Summa pysyy vuoden 2022 tasolla. Kehitysvammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminta ja koulun loma-aikojen hoidon järjestämiseen on vuonna 2022 varattu määräraha varhaiskasvatuksen talousarvioon ja meno on laskutettu sisäisenä laskutuksena vammaispalvelulta. Käytäntö ei tämän hetken tiedon mukaan voi jatkua hyvinvointialueiden toiminnan alkaessa 1.1.2023. Toiminnan mahdollinen siirtäminen varhaiskasvatuksen vastuulle edellyttää kustannusten huomiointia talousarviossa. Toiminnan siirtäminen kokonaisuudessaan kaupungin toiminnaksi vaikuttaa tuloihin niin, että tuloa jää tältä osin kertymättä arvon mukaan 180 000 euroa.

Sivistyksen ja osaamisen lautakunta on päättänyt yksityisen hoidon tuen kuntalisän korottamisesta. Korotusta varten tulee varhaiskasvatuksen avustuksiin vuodelle 2023 varattuun määrärahaan palauttaa 165 000 euroa.

Digitaalisuuden kasvattaminen. Laitevuokrat ovat vuoden 2022 tasolla, 75 000 euroa. Varaus yksiköiden langattomiin verkkoihin siirtymiseen, toteutetaan kaksi yksikköä vuodessa. Varataan 20 000 euroa investointeihin. Asiakasohjelman uusiminen, varataan investointeihin 100 000 euroa.

Palmia nostaa ateriapalveluiden hintaa. Vuonna 2023 menojen kasvu on noin 7 prosenttia verrattuna vuoden 2022 määrärahaan.

Taulukko 34 Varhaiskasvatus vastualueen tunnusluvut

Varhaiskasvatus tunnusluvut	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Lapsia varhaiskasvatuksen piirissä 31.12.			
kunnallinen varhaiskasvatus (sisältää esiopetusikäisten lasten täydentävän varhaiskasvatuksen osuuden, ei avointa varhaiskasvatusta)	1028	1100	1050
yksityisen hoidon tuen piirissä lapsia keskimäärin kuukaudessa	119	150	150
lakisääteinen kotihoidon tuki (sisältää osittaisen hoidon tuen) lapsia keskimäärin kuukaudessa	366	440	400
Lapsia esiopetuksessa 31.12.	341*	310*	270*
*sisältää myös 5-vuotiaiden esiopetuskokeilun			
** mikäli 5-vuotiaiden kokeilu päättyy			
Lapsia iltapäivätoiminnassa 31.12.	221	280	270

Opetus ja nuorisopalvelut vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Opetus- ja nuorisopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	2 754 771	2 041 500	2 041 500	3 285 200	60,92%
Myyntituotot	1 172 776	931 000	931 000	931 000	0,00%
Maksutuotot	3 775	3 300	3 300	3 300	0,00%
Tuet ja avustukset	1 514 255	881 000	881 000	2 113 200	139,86%
Muut toimintatuotot	63 965	226 200	226 200	237 700	5,08%
TOIMINTAKULUT	-30 463 773	-29 685 600	-29 685 600	-31 659 600	6,65%
Henkilöstökulut	-18 837 298	-17 731 600	-17 731 600	-19 387 100	9,34%
Palvelujen ostot	-4 623 312	-4 515 200	-4 496 400	-4 656 200	3,12%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-780 946	-727 400	-746 200	-821 100	12,88%
Avustukset	-5 850	-53 300	-53 300	-53 300	0,00%
Muut toimintakulut	-6 216 367	-6 658 100	-6 658 100	-6 741 900	1,26%
TOIMINTAKATE	-27 709 002	-27 644 100	-27 644 100	-28 374 400	2,64%
VUOSIKATE	-27 709 002	-27 644 100	-27 644 100	-28 374 400	2,64%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-102 611	-62 400	-62 400	-50 500	-19,07%
Suunnitelman mukaiset poistot	-102 611	-62 400	-62 400	-50 500	-19,07%
TILIKAUDEN TULOS	-27 811 613	-27 706 500	-27 706 500	-28 424 900	2,59%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-27 811 613	-27 706 500	-27 706 500	-28 424 900	2,59%
VYÖRYTYSERÄT	-2 281 372				
Vyörytyskulut	-2 281 372				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-30 092 985	-27 706 500	-27 706 500	-28 424 900	2,59%

Toiminnan kuvaus

Perusopetus tuottaa 1.-9. luokkien perusopetus- ja koulukuljetuspalvelut. Perusopetusta annetaan kahdeksassa ala- ja kolmessa yläkoulussa. Haapahuhdan koulun toiminta päättyy valtuuston päätöksen mukaisesti 31.7.2023. Musiikkipainotteista opetusta järjestetään Eteläisellä koululla ja Harjunrinteen koululla. Lisäksi palvelualueella toimii kaksi kuntouttavaa luokkaa, joissa tarjotaan monipuolista erityistä tukea. Kuntouttava luokka toimii myös nivelluokkana lasten- tai nuorisopsykiatrian tutkimus- tai osastojaksolle siirryttäessä. Mäki-
kujan perhetukikeskuksessa annetaan opetusta niille nuorille, jotka asuvat Mäki-
kujan yksikössä tai Mäki-
kujan antaman tuen piirissä ja eivät kykene opiskelemaan omassa koulus-
saan. Muita perusopetuksen tukipalveluja ovat joustavan perusopetuksen Oma Ura -
luokka sekä kaksi valmistavaa luokkaa.

Riihimäen lukio tuottaa lukio-opetuspalveluja alueen nuorille sekä aikuisten lukion ope-
tussuunnitelman perusteiden mukaista opetusta Hyria koulutus Oy:n kahden tutkinnon
suorittajille ja Riihimäen vankilassa opiskeleville lukio-opiskelijoille. Opiskelijoita lukiossa
on noin 510, minkä lisäksi vankilaopetuksen piirissä on lukion oppimäärän suorittajia noin
30. Kahden tutkinnon suorittajia on aineopiskelijoina noin 40.

Nuorisotyö on kunnan tehtäviin kuuluvaa lakisääteistä palvelua. Kaikki alle 29-vuotiaat kuuluvat nuorisolain piiriin. Nuorisotyö toimii tukena nuoren kasvulle ja tarjoaa turvallisia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia toimien myös kodin ja koulun tukena kasvatustyössä. Riihimäellä on kaksi nuorisotilaa: Nuorisokeskus Monari ja Peltosaaren nuorisotila. Palveluihin kuuluvat myös erityisnuorisotyö ja etsivä nuorisotyö, koulunuorisotyö sekä Ohjaamopalvelut.

Toimintaympäristön muutos

Oppilas- ja opiskelijahuolto siirtyy 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle. Riihimäen kaupungissa on tällä hetkellä esi- ja perusopetuksessa on viisi kuraattoria ja kolme psykologia. Perusopetuksen oppilashuollon kuraattorin vastuulla on 650 oppilasta ja psykologin vastuulla 1000 oppilasta. Toisen asteen opiskeluhoollon järjestämiseen on varattu kolmen kuraattorin ja 1,5 psykologin työpanos, joilla tarjotaan opiskelijahuoltopalveluja Hyria Koulutus Oy:n ja Kiipulan ammattiopiston Riihimäen toimipisteissä sekä Riihimäen lukiossa. Toisella asteella Hyriassa kuraattorin ja psykologin vastuulla on n. 1300 opiskelijaa ja lukiossa 500 opiskelijaa. Jatkossa on tärkeää, että palvelutaso säilyy ja sitä tulee myös seurata.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Vastustamaton vartin kaupunki:

Tavoite: Osallisuus näkyy toiminnassa

Mittari: Oppilaskunnat, lapsiparlamentti ja nuorisovaltuusto toimivat, huoltajakysely

Tavoite: Myönteinen asiakaskokemus

Mittari: Asiakaskyselyiden tulokset

Tavoite: Osallisuuden edistäminen

Mittari: Osallistumismahdollisuuksien tarjoaminen

Tulevaisuuden tekijöiden koti:

Tavoite: Ammattitaitoiset opettajat

Mittari: Muodollisesti kelpoisten opettajien määrä

Tavoite: Kerrotaan robotiikan opetuksesta ja sen tavoitteista aktiivisemmin huoltajille, oppilaille ja kuntalaisille

Mittari: Miten tiedottaminen on kehittynyt?

Tavoite: Oppikirjamäärärahat

Mittari: Lisäys

Tavoite: Kaikille mieleinen jatko-opiskelupaikka

Mittari: Kuinka moni pääsi ensisijaiseen opiskelupaikkaan

Kestävän kasvun yhteisö:

Tavoite: Kestävä kehitys on osa arkea

Mittari: Ekoauditointi

Tavoite: Henkilöstön työhyvinvointi

Mittari: Henkilöstökyselyn tulokset vähintään edellisen vuoden tasolla

Tavoite: Oppilas- ja opiskelijahuollon palvelut säilyvät

Mittari: Suoritteet ovat samalla tasolla kuin ennen hyvinvointialueen käynnistymistä

Kahden tutkinnon suorittajien osalta opintojen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset laskutetaan sopimusperiaatteella Hyria koulutus Oy:ltä. Vankilanopetuksen kustannuksista vastaavat Rikosseuraamuslaitos ja Riihimäen konepajakoulun Säätiö sr.

Perusopetuksessa nivelvaiheen ohjaustuki oppivelvollisuuden laajentamiseen ja erityisopettajan resursointi tutkintoon valmentavan koulutuksen (TUVA) ryhmän yhteydessä toimivaan aikuisten perusopetusta antavaan ryhmään lisää kustannuksia. Loppi ja Hausjärvi osallistuvat yhteistyösopimuksen mukaisesti oppivelvollisuuskoordinaattorin ja AIPE-ryhmän erityisluokanopettajan (55 000 euroa) palkkauskustannuksiin.

Sotaa pakenevia ukrainalaisia varten on perustettu uusia valmistavan opetuksen ryhmiä ja näistä aiheutuu arviolta 140 000 euron kustannukset. Kaupunki saa valmistavan opetuksen oppilaista valtionosuutta vuosina 2022-2023 arviolta 1 084 000 euroa.

Opetuksen digitalisaation edistäminen ja elinkaarensa päässä olevat ICT-laitteet aiheuttavat 140 000 euron menolisäyksen. Toisen asteen opiskelussa pyritään mahdollistamaan urheiluvalmennus sekä jatkamaan strategisia kärkihankkeita.

Icehearts-toiminta on käynnistetty perusopetuksen ja perhepalveluiden yhteistyönä toukokuussa 2015. Icehearts on varhaisen puuttumisen toimintamalli lapsen hyväksi ja sosiaalityön, koulun sekä vapaa-ajan tueksi. Tavoitteena on ennaltaehkäistä syrjäytymistä, edistää sosiaalisia taitoja sekä tukea kasvua ja kehitystä pitkäkestoisesti turvallisen aikuisen ohjauksessa. Työvälineenä on joukkueurheilu. Tavoitteena on tukea toimintaan valittujen oppilaiden kasvua ja kehitystä esiopetusikäisestä 18-vuotiaaksi asti. Vuonna 2019 on kaupungin johtoryhmän päätöksen mukaisesti perustettu toinen Icehearts-joukkue.

Nuorisopalveluissa painopisteenä on etsivän – ja koulunuorisotyön määrän lisääminen, jolla pyritään tavoittamaan syrjäytymisuhan alla olevia nuoria. Koulunuorisotyössä on ollut määräaikainen työntekijä, jonka vakanssi vakinaistetaan ensi vuonna (40 000 euroa). Nuorisotyö koulussa tukee koulun päätehtävän, opetuksen, onnistumista. Koulunuorisotyöntekijä on koulussa aikuinen, jolla on aikaa nuorten kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen. Hänen tehtävänä on koulun yhteisöllisyyden sekä oppilaiden osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen. Nuorisotyö tukee oppilaita, joilla on haasteita sosiaalisissa taidoissa ja ryhmässä toimimisessa. Koulunuorisotyöntekijä kohtaa nuoria koulupäivän aikana sekä heidän vapaa-ajallaan toimien linkkinä koulupäivän ja vapaa-ajan välillä.

Taulukko 35 Opetus ja nuorisopalvelut vastuualueen henkilöstön kokonaismäärän kehitys

	2020	2021	8.11.2022	2023	2024	2025
Henkilöstö	342	347	356	344	344	344

Oppilasmäärä lv. 2022-2023 on 3041 oppilasta (Ukrainalaiset 80 oppilaat mukana), tehostettua tai erityistä tukea saa 24%. Oppilasmäärä lv. 2021-2022 oli 3003 oppilasta, tehostettua tai erityistä tukea sai 23 %. Oppilasmäärä lv. 2020-2021 oli 3062 oppilasta, tehostettua tai erityistä tukea sai 21 %.

Vapaa sivistystyö vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus					
TOIMINTATUOTOT	568 671	701 600	701 600	707 700	0,87%
Myyntituotot	76 089	63 000	63 000	61 500	-2,38%
Maksutuotot	414 375	545 000	545 000	546 100	0,20%
Tuet ja avustukset	69 276	80 200	80 200	89 700	11,85%
Muut toimintatuotot	8 932	13 400	13 400	10 400	-22,39%
TOIMINTAKULUT	-2 373 241	-2 384 400	-2 384 400	-2 598 100	8,96%
Henkilöstökulut	-1 765 454	-1 757 900	-1 757 900	-1 929 500	9,76%
Palvelujen ostot	-145 605	-160 000	-160 000	-193 800	21,13%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-63 485	-58 600	-58 600	-58 600	0,00%
Avustukset	-760	-1 000	-1 000	-1 000	0,00%
Muut toimintakulut	-397 938	-406 900	-406 900	-415 200	2,04%
TOIMINTAKATE	-1 804 570	-1 682 800	-1 682 800	-1 890 400	12,34%
VUOSIKATE	-1 804 570	-1 682 800	-1 682 800	-1 890 400	12,34%
TILIKAUDEN TULOS	-1 804 570	-1 682 800	-1 682 800	-1 890 400	12,34%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 804 570	-1 682 800	-1 682 800	-1 890 400	12,34%

Toiminnan kuvaus

Riihimäen kansalaisopiston tehtävänä on antaa opetusta noudattaen lakia vapaasta sivistystyöstä. Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Kansalaisopisto saa vuosittain keskimäärin 380 000 euroa tuntiperusteista valtionosuutta 7 700 vuosituntiin opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Riihimäen taidekoulu antaa laajan oppimäärän mukaista tasolta toiselle etenevää taiteen perusopetusta 6–18-vuotiaille lapsille ja nuorille sekä aikuisille. Taidekoulu toimii kansalaisopiston alaisuudessa erillisenä yksikkönä. Taidekoulussa on kuvataiteen ja käsityötaiteen linja. Opetuksen tehtävänä on luoda perustaa lasten ja nuorten henkiselle hyvinvoinnille, emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvulle sekä antaa edellytyksiä hakeutua taiteenalojen koulutukseen tai elinikäiseen taiteiden harrastamiseen.

Riihimäen musiikkiopiston tehtävänä on antaa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaisesti. Opetuksen tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia, luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen ilmaisuun ja antaa mahdollisuudet musiikin elinikäiselle

harrastamiselle sekä valmiudet hakeutua ammattiopintoihin. Opetusta annetaan Riihimäen lisäksi myös Lopen ja Hausjärven kunnissa. Musiikkiopisto saa toimintaansa vuosittain keskimäärin 790 000 euroa tuntiperusteista valtionosuutta 17 280 vuosituntiin opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Oppilaitosten opetus on laadukasta ja henkilökunnan vaihtuvuus on vähäistä. Oppilaitoksilla on yhteinen rehtori, joka vastaa lisäksi koko kaupungin taiteen perusopetuksen koordinoinnista (musiikki-, tanssi- ja teatteritaiteet). Rehtorin työtä auttavat hallinnossa kansalaisopiston suunnittelijaopettaja, musiikkiopiston apulaisrehtori ja taidekoulun johtava opettaja. Oppilaitoksissa työskentelee neljä toimistosihteerä sekä yksi kokoaikainen ja kaksi osa-aikaista vahtimestaria.

Toimintaympäristön muutos

Vastuualueen oppilaitosten toimintaan ja talouteen vaikuttavat tekijöitä on useita. Alueen väestön ikärakenteen muuttuminen, erityisesti senioriväestön kasvu. Oppilaitosten uudet tai päivitetyt opetussuunnitelmat 1.8.2022 alkaen: kansalaisopiston osaamisperusteiset kurssit, taidekoulun taiteen perusopetuksen oppimäärän muuttuminen yleisestä oppimäärästä laajaan sekä musiikkiopiston ryhmäopetuksen kasvattaminen. Opetustilojen vähäisyys ja osittainen sopimattomuus toimintaan edellyttää joko ulkopuolisten tilojen vuokraamista tai yhteistyön huomattavaa tiivistämistä opetus- ja nuorisopalvelujen, varhaiskasvatuksen sekä liikunta- ja hyvinvointikeskuksen että tilakeskuksen kanssa. Toiminnan epävarmuustekijöitä ovat muun muassa koronatilanne, Ukrainan sodan vaikutus, oppilasmäärän muodostuminen sekä ulkopuolisen rahoituksen saanti eli tuottojen epävarmuus.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Vastustamaton vartin kaupunki

Arkemme on helppoa, turvallista ja toimivaa. Arvostamme yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja erinomaista elämää. Palvelumme ovat laadukkaita.

Opistojen ja taidekoulun laadukkaat palvelut kasvattavat Riihimäen vetovoimaisuutta, kilpailukykyä sekä asukkaiden osaamista ja viihtyvyyttä. Toiminnan kehittämiseen osallistetaan opiskelijoita, oppilaita ja perheitä. Vähävaraisille oppilaille ja opiskelijoille tarjotaan vapaaoppilaspaikkoja ja maksualennusta. Varmistamme, että opiskelu on turvallista. Tarjoamme myös etäopiskelumahdollisuuden.

Tulevaisuuden tekijöiden koti

Kasvatamme tulevaisuuden huipputaloutta, jotka kehittävät tietoaan ja taitojaan läpi elämän. Monipuolisuuden ansiosta alueella on menestyvä elinkeinoelämä. Riihimäki on robotiikan pääkaupunki.

Opistoissa ja taidekoulussa noudatetaan kaupungin strategiaan perustuvaa vastuualueen strategiaa, hyväksyttyjä opetussuunnitelmia sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia. Huolehditaan vastuualueen oppilaitosten asiakkaiden ja henkilöstön osaamisen kehittämisestä ja hyvinvoinnista. Opistot hakevat toimintansa kehittämiseen säännöllisesti ulkopuolista rahoitusta. Oppilaitosten yhteistyöverkosto on hyvin laaja. Opistot ja taidekoulu tarjoavat kaupunkilaisille ja alueen asukkaille paljon kulttuuritapahtumia ja tilaisuuksia.

Kestävän kasvun yhteisö

Vaalimme kestävästä kehityksestä ja vastuullisuudesta. Kaupunki kasvaa ja kehittyy huomioiden riihimäkeläisten ja yritysten tarpeet.

Vastuualueen oppilaitosten opetus edustaa kestävästä kehityksestä ajatusta kulttuurin ja perinteiden siirtämisellä eteenpäin sekä kasvattamisella jatkuvaan oppimiseen. Opistot ja taidekoulu tarjoavat täydennyskoulutusta ja tilauskursseja sekä kaupungin henkilöstölle että asukkaille. Oppilaitosten opetussuunnitelmat päivitetään säännöllisesti ja tarjontaa muokataan muuttuneen palvelukysynnän mukaisesti.

Taulukko 36 Kansalaisopiston tunnusluvut

Riihimäen kansalaisopisto (vapaa sivistystyö)	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Opiskelijat (netto)	2642	2952	3300	3300
Opiskelijat (brutto)				4000
Asiakastytyväisyys (1-5)				4
Myyntipalvelukurssien tunnit	320	336	330	330
Toteutuneet opetustunnit	7313	6755	8200	8000
Valtionosuustunnit	7689	7719	7719	
Valtionosuuseurot netto	369 770	372 587	393 697	

Riihimäen kansalais- opisto (vapaa sivistystyö)	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Henkilöstö				
Vakinaiset (päätoimiset opettajat)	5,3	4	3	4
määräaikaiset (sivutoimi- set tuntiopettajat)	70	80	80	80
muut (toimisto ja hal- linto)	2	2,1	3,1	2,4

Vapaan sivistystyön valtionosuuspäätös 2023 on odotettavissa 11/2022 ajankohdassa.

Taulukko 37 Musiikkiopiston tunnusluvut

Riihimäen musiikkiopisto (taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä)	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Opiskelijoita yhteensä	603	668	652	640
Yksilöopetuksessa	300	334	320	400
Ryhmäopetuksessa	278	334	300	210
Avoimessa opetuksessa	25	23	32	30
Toteutuneet opetus- tunnit	17 670	18 477	17 800	17 900
Valtionosuustunnit	17 280	17 280	17 280	
Valtionosuuseurot netto	783 437	808 751	826 972	
Henkilöstö (vakinaiset)				
Virassa olevat opettajat	14	17	16	16
Tuntiopettajat	20	15	16	16
Muut (toimisto ja hal- linto)	3	3	3,9	4,6

Taiteen perusopetuksen valtionosuuspäätöksen yksikköhinta 2023 on odotettavissa 11/2022 ajankohdassa.

Taulukko 38 Taidekoulun tunnusluvut

Riihimäen taidekoulu (taiteen perusopetuksen yleinen ja laaja oppi- määrä)	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Opiskelijoita yhteensä	180	183	240	240
Lapset / nuoret		163	220	225
Aikuiset		20	20	15
Opintoviikkoja	28	28	33	33
Toteutuneet opetus- tunnit	1652	1700	2240	2240
Henkilöstö				
Virassa olevat opettajat	1	1	1	5
Määräaikaiset pettajat	5	8	7	2
Muut (toimisto ja hal- linto)	1	kansalaisopis- ton kanssa yh- teinen	kansalaisopis- ton kanssa yh- teinen	kansalaisopis- ton kanssa yhtei- nen

Kirjasto vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Kirjasto					
TOIMINTATUOTOT	39 782	74 600	74 600	64 200	-13,94%
Myyntituotot	3 092	1 500	1 500	1 500	0,00%
Maksutuotot	33 093	48 700	48 700	48 700	0,00%
Tuet ja avustukset	3 247	24 400	24 400	14 000	-42,62%
Muut toimintatuotot	350				
TOIMINTAKULUT	-1 564 885	-1 713 700	-1 713 700	-1 703 400	-0,60%
Henkilöstökulut	-883 434	-948 100	-948 100	-939 800	-0,88%
Palvelujen ostot	-151 191	-171 800	-171 800	-192 400	11,99%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-184 356	-228 400	-228 400	-243 500	6,61%
Muut toimintakulut	-345 904	-365 400	-365 400	-327 700	-10,32%
TOIMINTAKATE	-1 525 103	-1 639 100	-1 639 100	-1 639 200	0,01%
VUOSIKATE	-1 525 103	-1 639 100	-1 639 100	-1 639 200	0,01%
TILIKAUDEN TULOS	-1 525 103	-1 639 100	-1 639 100	-1 639 200	0,01%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 525 103	-1 639 100	-1 639 100	-1 639 200	0,01%

Toiminnan kuvaus

Kirjastopalveluiden vastuualueen tehtävänä on yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen Riihimäen kaupungissa eli tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja sen käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen ja työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Palvelupisteenä toimii Riihimäen kaupunginkirjasto.

Toimintaympäristön muutos

Digitaalisten palveluiden lisääminen ja kaluston uusiminen näkyy talousarviossa kasvaneissa ICT- ja laitevuokrakustannuksissa. Koska nykyinen kirjastolaki korostaa kirjastojen tehtävää aktiivisen kansalaisuuden mahdollistamisessa, kirjastopalveluissa tarvitaan uutta osaamista.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Kirjastopalveluiden vastuualueella toiminnallisen muutoksen vakiinnuttamisen lisäksi painopisteenä on kirjastopalveluiden yhteys kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä osallisuuden edistäminen. Mittarina toimivat kirjastotilastot ja asiakaskysely. Kestävää kehitystä tavoitellaan osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön ja kierrätyksen kautta.

Vastustamaton vartin kaupunki: Hyvinvointikertomukset ja -raportit osoittavat hyvinvoinnin ja terveyden kasvua; myönteinen asiakaskokemus; osallisuuden edistäminen

Kirjastopalvelu on kaikille avoin ja maksuton peruspalvelu, jolla taataan sivistyksellisiä perusoikeuksia ja jota kehitetään jatkuvasti asiakaslähtöisemmäksi ja avoimemmaksi. Kirjastopalveluiden osuutta kaupunkilaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä mitataan ja tavoitteena oleva myönteinen asiakaskokemus näyttäytyy toteutetussa asiakaskyselyissä. Aktiivisen kansalaisuuden edistämistä tehdään myös tarjoamalla osallistumismahdollisuuksia kirjaston käyttäjille.

Tulevaisuuden tekijöiden koti: Laadukas kasvatus, kulttuuri ja monipuolinen sivistys; osaava henkilöstö

Kirjaston toiminnallisen muutoksen (2021-22) myötä on laajennettu aukioloaikoja ja asiakkaiden mahdollisuuksia asioida omatoimisesti sekä lisätty kirjaston tarjoamia digitaalisia palveluja. Tavoitteena on uusien toimintojen vakiinnuttaminen, korkea asiakastyytyväisyys osoittamassa palveluiden laatua sekä henkilöstön osaamisen kehittäminen vastaamaan palvelutarvetta.

Kestävän kasvun yhteisö: Kestävä kehitys on osa arkea; henkilöstön työhyvinvointi

Kirjastopalveluiden käyttö on lähtökohtaisesti kierrätystä. Kestävä kehitys osana arkea näkyy kirjastopalveluissa siinä, että myös jätteen kierrätys mahdollistetaan. Myös henkilöstön työhyvinvointia kehitetään jatkuvasti ja sitä mitataan henkilöstökyselyllä.

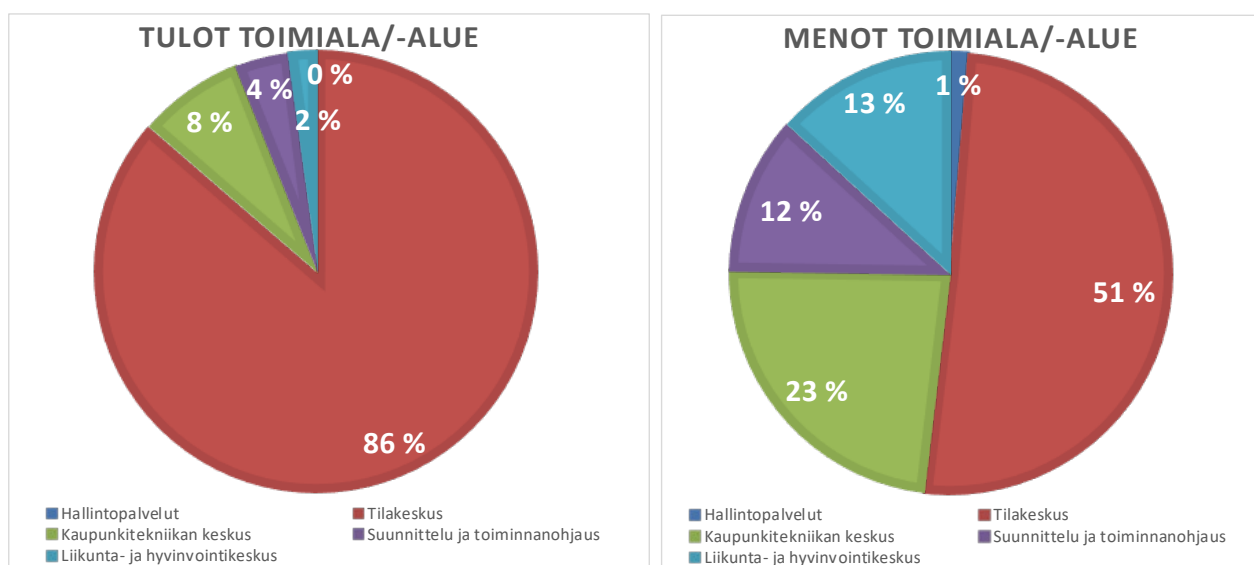
Taulukko 39 Kirjaston tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kokonaislainaus	487 086	398 095	340 007	420 000	420 000

Fyysiset käynnit	185 021	132 133	88 599	160 000	160 000
E-kirjojen käyttökerrat	7533	9580	9019	10 500	11 000
Tapahtumat ja käyttäjäkoulutukset	398	210	67	350	380
Euroa/asukas	50,37	48,51	54,50	50	50
Lainan hinta	2,97	3,51	4,60	3	3
Taloudellisuus (Henkilöstökulut plus Kirjastoaineistokulut) / (Fyysiset käynnit plus Kokonaislainaus)	1,45	1,83	2,45	1,5	1,5

10.4 Tekninen toimiala

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Tekninen					
TOIMINTATUOTOT	22 402 510	23 492 500	23 492 500	21 216 300	-9,69%
Myyntituotot	4 002 113	4 673 500	4 673 500	3 048 700	-34,77%
Maksutuotot	202 800	469 400	469 400	110 300	-76,50%
Tuet ja avustukset	629 012	391 800	391 800	362 800	-7,40%
Muut toimintatuotot	17 568 585	17 957 800	17 957 800	17 694 500	-1,47%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	635 935	568 400	568 400	603 900	6,25%
TOIMINTAKULUT	-26 965 293	-29 114 600	-28 952 300	-25 750 100	-11,56%
Henkilöstökulut	-8 078 506	-8 694 400	-8 582 200	-8 474 900	-2,52%
Palvelujen ostot	-8 287 440	-9 479 800	-9 431 400	-5 926 100	-37,49%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 634 335	-4 788 300	-4 788 300	-5 869 400	22,58%
Avustukset	-78 877	-75 300	-75 300	-75 300	0,00%
Muut toimintakulut	-5 886 134	-6 076 800	-6 075 100	-5 404 400	-11,07%
TOIMINTAKATE	-3 926 848	-5 053 700	-4 891 400	-3 929 900	-22,24%
VUOSIKATE	-3 926 848	-5 053 700	-4 891 400	-3 929 900	-22,24%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 671 491	-5 574 800	-5 574 800	-6 129 000	9,94%
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 671 491	-5 574 800	-5 574 800	-6 129 000	9,94%
TILIKAUDEN TULOS	-9 598 339	-10 628 500	-10 466 200	-10 058 900	-5,36%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-9 598 339	-10 628 500	-10 466 200	-10 058 900	-5,36%

Kuva 15 Teknisen toimialan tulojen ja menojen osuudet vastuualueittain

Taulukko 40 Teknisen toimialan vastuualueiden tulot ja menot sekä % osuudet

Vastuualueet	Tulot Osuudet		Menot Osuudet		Toimintakate
Hallintopalvelut	700	0 %	333 500	1 %	-332 800
Tilakeskus	18 842 300	86 %	13 027 800	51 %	5 814 500
Kaupunkitekniikan keskus	1 678 000	8 %	6 013 800	23 %	-4 335 800
Suunnittelu ja toiminnanohjaus	859 100	4 %	2 955 900	11 %	-2 096 800
Liikunta- ja hyvinvointikeskus	440 100	2 %	3 419 100	13 %	-2 979 000
Yhteensä	21 820 200	100 %	25 750 100	100 %	-3 929 900

Toiminnan kuvaus

Tekninen toimialue huolehtii kaupungin katujen ja muiden yleisten alueiden suunnittelusta, toteuttamisesta, ylläpidosta, ja hallinnasta sekä metsänhoidosta, liikennesuunnittelusta, kestävien kulkumuotojen ja liikenneturvallisuuden edistämisestä, joukkoliikenteen ja jäte-huollon järjestämisestä, kuljetusten suunnittelusta, kaupungin kone-, kuljetus- ja korjaamopalveluista, kaupungin toimitilojen hallinnasta, suunnittelusta, toteuttamisesta ja ylläpidosta, kaupungin varastosta, kaupungin asunto-olojen kehittämisestä ja kaupungin ruoka-palvelujen järjestämisestä. Tämän lisäksi toimialue huolehtii liikuntalain mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä, ellei erikseen ole toisin säädetty tai määrätty.

Toimintaympäristön muutos

Merkittävimmät muutokset toiminnassa ovat hyvinvointialueen aiheuttamat muutokset, Uimahallin peruskorjauksen käynnistyminen sekä energiakustannusten nousu.

Hyvinvointialueen käynnistyminen vuoden 2023 alusta vaikuttaa kaupungin omistamien sosiaali- ja terveystoimialan sekä pelastustoimialan käytössä olevien kiinteistöjen vuokriin. Lisäksi hyvinvointialueen yhteydessä kaupungilta siirtyy Keittiö Kontio hyvinvointialueelle. Lisäksi joitakin Terveyskeskuskuntayhtymän kiinteistöjä siirtyy kaupungille. Hyvinvointialue vuokraa sosiaali- ja terveystoimen käytössä olevat kiinteistöt kolmeksi vuodeksi ja tämän lisäksi vuokraukselle on yksi optiovuosi. Hyvinvointialueelle vuokrattavien kiinteistöjen vuokrataso perustuu hyvinvointialueen valmistelun yhteydessä luotuun malliin. Vuokrataso on Riihimäen osalta hyvin nykyisen kaltainen ja tällä ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Muutoksessa kiinteistöjen siivous siirtyy hyvinvointialueelle, jolloin kiinteistöjen siivouskustannukset ja tulot poistuvat toimialueelta. Siivouksen siirtymisellä on noin 315 000 euron vaikutus kaupungille. Keittiö Kontion siirtyminen vaikuttaa ruokapalveluiden menojen tulojen poistumisen lisäksi toimialueen henkilöstön määrään 11 työntekijällä. Keittiö Kontion siirtymisen kustannusvaikutus on noin 1 150 000 euroa kaupungille.

Uimahallin peruskorjaus käynnistyy vuoden 2022 lopulla. Uimahalli sulkeutuu tammikuun lopussa 2023 ja tällä on vaikutuksia kiinteistön lämmitys-, sähkö-, kiinteistönhoito- ja siivoustalouteen. Tällä arvioidaan olevan vaikutus talouteen, mutta myös Uimahallin käytöstä saataviin tuloihin. Vaikutus näkyy täysmääräisenä liikuntakeskuksen tulossa arviolta noin 250 000 euroa ja talouteen noin 650 000 euroa. Tilakeskuksessa vaikutukset tuloihin on täysmääräiset, mutta menoja syntyy mm. tilojen lämmityksestä, ilmastoinnista ja valaistuksesta.

Energiakustannuksien osalta vaikutukset näkyvät sähkön, polttoaineiden ja kaukolämmön hinnassa. Merkittävin vaikutus on sähköenergian hinnan nousulla, jonka arvioidaan olevan noin 75 %. Kaupungin merkittävimmät sähkökustannukset syntyvät toimitilojen sähkökäytöstä sekä katuvalaistuksesta. Kiinteistöjen vuotuinen sähkökustannus on noin 1 250 000 euroa ja katuvalaistuksen sähkökustannus on noin 350 000 euroa. Sähkökustannuksien nousua hillitsee Uimalan remontti. Sähkökustannusten arvioidaan olevan kiinteistöjen osalta noin 2 000 000 euroa ja katuvalaistuksen osalta noin 500 000 euroa. Sähköenergiasta syntyvä lisäkustannus vuodelle 2023 on noin 1 000 000 euroa. Polttoainekustannuksissa on tapahtunut merkittävää heilahtelua, mutta sen arvioidaan olevan noin 20 % eli 100 000 euroa korkeammalla tasolla kuin vuoden 2022 talousarviossa. Kaukolämmön hinnan arvioidaan olevan noin 20 % vuoden 2022 talousarviota korkeampi. Tällä on noin 400 000 euron vaikutus vuoden 2023 talousarvioon. Energiakustannuksissa on huomioitu suunnitellut säästötoimenpiteet. Näiden vaikutus on arvioitu olevan noin 150 000 euroa.

Toimialueen strategiset tavoitteet

Seuraavassa on kuvattu teknisen toimialueen strategiset tavoitteet ja mittarit, jotka on kytetty kolmeen strategiseen tavoitteeseen Vastustamaton vartin kaupunki, Tulevaisuuden tekijöiden koti, Kestävän kasvun yhteisö. Nämä tavoitteet ovat toimielinlautakuntaan nähtävissä.

Taulukko 41 Teknisen toimialan lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Parannetaan kestävä- n liikkumisen edellytyksiä ja kaupungin viihtyisyyttä	laajennetaan kaupunkipyöräpalvelua toteutetaan investointiohjelman mukaiset kaupunkikeskustan katu ja puistohankkeet sekä toteutetaan liikuntapaikkainvestoinnit	Kaupunkipyörien määrä Toteutuneet kohteet	60 / 120 Investointiohjelman kohteet eivät ole käynnistyneet/ Investointiohjelman kohteet ovat toteutuneet 100%
Toimivat, turvalliset ja tarpeen mukaiset toimitilat	Palveluverkkopäätöksen toimeenpano: -toimitilaohjelman päivittäminen -Itäisen koulun hankesuunnitelma -Opistorakennuksen/ Voimalan hankesuunnitelma	Suunnitelman valmiusaste	Ei käynnissä/Suunnitelma hyväksytty
Edistetään asumisen, elinkeinotoiminnan ja kestävä- n kasvun edellytyksiä	toteutetaan investointiohjelman mukaiset tonttituotantokohteet, elinkeinoinvestoinnit ja energiahankkeet	Toteutuneet kohteet	Investointiohjelman kohteet eivät ole käynnistyneet/ Investointiohjelman kohteet ovat toteutuneet 100%
Edistetään henkilöstön työtyytyväisyyttä ja digitaalisia taitoja sekä asukkaiden digitaalisia palveluita	henkilöstön koulutus koulutusohjelman mukaisesti osallistutaan kaupungin järjestämään digikoulutukseen otetaan käyttöön uusia digityökaluja ja -palveluja	Henkilöstön tyytyväisyys johtamiseen Digikortin koulutustaso Käyttöön otettu digipalvelut	Vuoden 2021 tulos/ Tavoite 4 Ei suoritettu / 1. taso suoritettu Ei uusia palveluja / 1 uusi palvelu

Taulukko 42 Teknisen toimialan henkilöstön kokonaismäärän kehitys

	2020	2021	8.11.2022	2023	2024	2025
Henkilöstö	150	173	173	162	162	162

Henkilöstösuunnitelma

Teknisellä toimialueella keskeisenä haasteena on työvoiman saatavuus. Toimialueella on useita täyttämättömiä tehtäviä ja näiden tehtävien täyttäminen on ensiarvoisen tärkeää. Nykyisten tehtävien täyttämisen lisäksi toimialueen henkilöstömäärässä ei kuitenkaan ennakoida tulevan kasvutarpeita. Merkittävin henkilöstömääränmuutos koskee Keittiökon-
tion 11 henkilön siirtymistä hyvinvointialueelle.

Keskeisempänä tavoitteena on kohdentaa henkilöstöresurssit optimaalisesti asetettujen tehtävien hoitamiseksi. Tämä työ on käynnistetty ja syyskuussa 2022 toimialueella otettu käyttöön uusi organisaatio. Muutoksessa on pyritty löytämään toimialueen sisäisiä synergiaetuja ja vahvistamaan toimialueella yhteisiä prosesseja. Organisaatiomuutoksen myötä toimintaprosessien ja toimenkuvien tarkastaminen jatkuu. Edelleen yleisenä toimenpiteenä henkilöstön projektijohtamistaitoja, hankintaosaamista, monialaista osaamista sekä esimiestaitoja vahvistetaan. Työssä jaksamista ja työhyvinvointia tuetaan varsinkin töiden hyvällä organisoinnilla, työyhteisöjen toimivalla yhteistyöllä ja mallikkaalla esimiestyöllä. Työssä onnistumista seurataan ja tuetaan aktiivisesti.

Lyhyen aikavälin toimenpiteitä on avain tehtävien rekrytoinnissa onnistuminen ja syyskuussa 2022 tehdyn organisaatiomuutoksen toimintaprosessien varmistaminen ja toiminnan vakiinnuttaminen sekä organisaation toiminnan jatkuva parantaminen ja aktiivinen esimiestyö.

Hallintopalvelut

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Hallintopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	24	1 000	1 000	700	-30,00%
Tuet ja avustukset	24	1 000	1 000	700	-30,00%
TOIMINTAKULUT	-156 672	-256 400	-256 400	-333 500	30,07%
Henkilöstökulut	-132 270	-164 800	-164 800	-237 000	43,81%
Palvelujen ostot	-15 201	-54 600	-54 600	-54 700	0,18%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 421	-9 200	-9 200	-9 200	0,00%
Muut toimintakulut	-7 780	-27 800	-27 800	-32 600	17,27%
TOIMINTAKATE	-156 648	-255 400	-255 400	-332 800	30,31%
VUOSIKATE	-156 648	-255 400	-255 400	-332 800	30,31%
TILIKAUDEN TULOS	-156 648	-255 400	-255 400	-332 800	30,31%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-156 648	-255 400	-255 400	-332 800	30,31%

Hallintopalvelut huolehtii toimielinten valmistelu- ja toimeenpanotehtävistä ja muista yleisistä hallinto- ja taloustehtävistä sekä kaupungin viestinnän ja markkinoinnin koordinoinnista. Hallintopalvelut sisältävät lautakuntatyöskentelystä ja toimialueen johtamisesta syntyvät kustannukset.

Toiminnan tavoitteet ja painopisteet

Toimialueen johtamisen tavoitteena kehittää toimialueen toimintaa ja johtamista ja yhteen sovittaa toimintoja yhteistyössä suunnittelu ja toiminnanohjaus vastuualueen kanssa. Operatiivisten yksiköiden (kaupunkitekniikan keskus, tilakeskus, liikuntakeskus) palveluprosesseja yhteen sovitetaan ja tehtäviä täsmennetään. Palveluprosessien ja toimintojen selkiyttämiset tavoitteena on ulkoisten ja sisäisten asiakkaiden asiakastytyvyyden ja henkilöstön työtyytyväisyyden parantuminen.

Teknisen lautakunnan kokoukset ovat kuukausittain. Kuukausikokousten lisäksi lautakunnalla on talousseminaareja. Lautakunnan toimialakohtaista osaamista syvennetään asiantuntijoiden säännöllisellä osallistumisella lautakuntien kokouksiin.

Tilakeskus

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Tilakeskus					
TOIMINTATUOTOT	19 856 403	20 460 000	20 460 000	18 842 300	-7,91%
Myyntituotot	3 518 224	4 008 000	4 008 000	2 489 200	-37,89%
Tuet ja avustukset	28 627	39 000	39 000	33 200	-14,87%
Muut toimintatuotot	16 309 552	16 413 000	16 413 000	16 319 900	-0,57%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	26 899				
TOIMINTAKULUT	-12 403 940	-14 239 000	-14 239 000	-13 027 800	-8,51%
Henkilöstökulut	-3 343 229	-3 667 000	-3 667 000	-3 126 200	-14,75%
Palvelujen ostot	-2 868 214	-3 922 900	-3 922 900	-2 814 000	-28,27%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 528 871	-3 610 400	-3 610 400	-4 469 000	23,78%
Avustukset	-20 077	-16 500	-16 500	-16 500	0,00%
Muut toimintakulut	-2 643 549	-3 022 200	-3 022 200	-2 602 100	-13,90%
TOIMINTAKATE	7 479 362	6 221 000	6 221 000	5 814 500	-6,53%
VUOSIKATE	7 479 362	6 221 000	6 221 000	5 814 500	-6,53%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 567 364	-3 553 800	-3 553 800	-3 802 600	7,00%
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 567 364	-3 553 800	-3 553 800	-3 802 600	7,00%
TILIKAUDEN TULOS	3 911 998	2 667 200	2 667 200	2 011 900	-24,57%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	3 911 998	2 667 200	2 667 200	2 011 900	-24,57%

Toiminnan kuvaus

Tilakeskus huolehtii kaupungin omistamien tilojen rakennuttamisesta, ylläpidosta, hallinnasta ja kehittämisestä, toimitilojen hankinnasta ja vuokraamisesta sekä asuntolain-säädännön mukaisista kunnalle kuuluvista viranomaistehtävistä. Tilakeskuksen vastuualue vastaa kaupungin ruokahuoltopalveluista sekä kaupungin keskusvaraston toiminnasta ja kaupungin tilainvestointien ohjauksesta sekä toteuttamisesta. Tilakeskuksen tehtävänä on ylläpitää, kehittää ja rakentaa kaupungin kiinteistökantaa. Kaupungin omistamat kiinteistöt ovat merkittävä osa kaupungin tunnettavuutta ja siitä syystä kaupungin omistamien rakennusten tulee luoda kuva kaupungin arvoista.

Toimintaympäristön muutos

Tilakeskus vuokraa hyvinvointialueelle sosiaali- ja terveystalouksien käytössä olleet tilat 3 + 1 vuoden vuokrasopimuksella. Vuokra-ajan päätyttyä tiloja koskee yhtiöittämisvelvoite. Vuokrataso noudattelee aiempaa tilakeskuksen perimää vuokraa sosiaali- ja terveystalouksilta. Keittiö Kontion 11 henkilöä siirtyy hyvinvointialueelle.

Keväällä 2022 Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainan maaperälle ja siitä seurannut maailmalaajuinen sekasorto ja erilaisten materiaalien saatavuusongelmat ovat nostaneet kaikkia kustannuksia. Eniten ovat nousseet energian, polttoaineiden ja rakennustarvikkeiden kustannukset. Polttoaineiden hinnankorotus vaikuttaa kotimaiseen materiaali- ja palvelutuotantoon. Epätietoisuus tilanteen kehittymisestä jatkossa pitää hintatasoa korkeana. Syntyvää kustannusten kasvua tulee hillitä parantamalla tilojen ja käytön ohjausta ja ottamalla käyttöön vähemmän energiaa vaativaa tekniikkaa.

Toiminnan tavoitteet ja painopistealueet

Riihimäen kaupunginvaltuusto hyväksyi 28.9.2022 kaupungin palveluverkkoselvityksen. Tämän pohjalta laaditaan toimitilaohjelma. Toimitilaohjelma linjaa mitä toimitiloja tarvitaan kaupungin ydintoimintojen toteuttamiseksi. Toimitilojen tarve vaikuttaa kaupungin tilainvestointien ja tiloista syntyvien hoito- ja rahoituskustannuksien suuruuteen.

Riihimäen kaupunki kuuluu energiatehokkuussopimuksen piiriin ja tämän puitteissa edistetään eri hankkeiden osalta energiansäästötoimenpiteitä. Lisäksi edistetään mm. rakennusten automaatiota, josta on laadittu kolmen vuoden ohjelma. Ohjelman vuosittaiset toimenpiteet sisällytetään tilojen pieniin perusparannusinvestointeihin, joka käsitellään teknisessä lautakunnassa talous- ja toimintasuunnitelman vahvistuttua. Strategian mukaiset

energiakehityshankkeet ovat mittakaavaltaan huomattavasti isompia ja ne eivät mahdu tämänhetkiseen talousarvion investointivarauxiin. Energiakehityshankkeiden osalta kaupungin tulee olla edistysellisempi ja edistää mm. aurinkopaneelien käyttöä kaupungin kiinteistöissä. Kaupungin kolmea kiinteistöä lämmitetään edelleen öljyllä ja niihin ollaan tekemässä kahden kolmen seuraavan vuoden aikana energia- ja ympäristöystävällisempi lämmitysjärjestelmämuutos.

Käytössä oleviin tiloihin tulee kohdistaa perusparannustoimia. Myös tilojen osalta palveluita tulee kehittää tasapuolisesti vartin kaupungin sisällä. Vastustamaton vartin kaupunki tarkoittaa myös kustannustehokasta kaupunkia. Vastustamaton tarkoittaa tilakeskuksen osalta myös sitä, että olemassa olevat kiinteistöt ovat kaupungin arvojen näköiset ja niiden tulee olla osa kaupungin elinvoimaa (Vastustamaton vartin kaupunki).

Tilojen tulee olla käyttäjien tarpeisiin suunniteltuja ja digitalisoituja käyttäjien tarpeet huomioiden. Digitalisaation tulee palvella myös tilojen omistajia. Robotiikka huomioidaan myös tilojen suunnittelussa ja käytössä (Tulevaisuuden tekijöiden kaupunki).

Hiilineutraali Riihimäki vaatii merkittäviä panostuksia kiinteistöjen osalta. Uudet rakennukset tulee varustaa parhaalla nykyaikaisella tekniikalla säästämään energiaa. Vanhat rakennukset tulee saneerata kustannustehokkaasti tulevaisuuden energiavaatimukset huomioiden (Kestävän kasvun yhteisö). Kaupungin strategian mittareista tilakeskuksen toimintaa kuvaa kasvihuonepäästöjen vähentäminen. Tavoitteena on CO₂-ekvivalenssin vähentäminen kolmasosaan nykyisestä vuoteen 2030 mennessä.

Taulukko 43 Tilakeskus tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Rakennusten kunnossapito €/rm ³ /v	2,88	2,52	3,98	4,00
Kiinteistön hoito €/rm ³ /v	6,30	5,95	6,23	6,65
Siivous €/sm ² /v	21,05	29,98	23,25	23,00
Lämmitys MWh/rm ³	34,00	28,86	30,00	27,00
Sähkö kWh/rm ³	20,80	16,40	16,20	14,00
Vesi (ja jätevesi) l/rm ³	163,00	112,50	110,00	110,00

Keskeisempänä tavoitteena on vastuualueen investointiprojektijohtamisen vahvistaminen. Lisäksi toimialueella varaudutaan ostopalvelujen määrän tarpeen sopeuttamiseen tilatarpeen kehitykseen ja toiminnanohjauksen kehittämiseen.

Kaupunkitekniikan keskus

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Kaupunkitekniikan keskus					
TOIMINTATUOTOT	1 352 848	1 372 000	1 372 000	1 399 000	1,97%
Myyntituotot	300 744	445 500	445 500	329 500	
Tuet ja avustukset	16 547	4 000	4 000	17 900	347,50%
Muut toimintatuotot	1 035 558	922 500	922 500	1 051 600	13,99%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	443 225	279 000	279 000	279 000	0,00%
TOIMINTAKULUT	-5 732 525	-5 445 300	-5 445 300	-6 013 800	10,44%
Henkilöstökulut	-2 238 586	-2 454 800	-2 454 800	-2 481 000	1,07%
Palvelujen ostot	-1 377 365	-1 186 300	-1 186 300	-1 229 400	3,63%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-978 413	-988 600	-988 600	-1 222 400	23,65%
Muut toimintakulut	-1 138 161	-815 600	-815 600	-1 081 000	32,54%
TOIMINTAKATE	-3 936 452	-3 794 300	-3 794 300	-4 335 800	14,27%
VOIKATE	-3 936 452	-3 794 300	-3 794 300	-4 335 800	14,27%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 024 440	-1 950 300	-1 950 300	-2 259 400	15,85%
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 024 440	-1 950 300	-1 950 300	-2 259 400	15,85%
TILIKAUDEN TULOS	-5 960 892	-5 744 600	-5 744 600	-6 595 200	14,81%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-5 960 892	-5 744 600	-5 744 600	-6 595 200	14,81%

Toiminnan kuvaus

Kaupunkitekniikan keskus vastuualue huolehtii kaupungin katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä ulkoliikuntapaikkojen rakentamisesta. Vastuualue huolehtii sähköpalveluista, metsänhoidosta, alueiden käytöstä, katu- ja viherrekisteristä, jätehuollon järjestämisestä sekä kaupungin kone-, kuljetus- ja korjaamopalveluista.

Toiminnan tavoitteet ja painopisteet

Väestön ikääntyminen huomioidaan katujen ja puistojen kunnossapidossa. Tavoitteena on, että iäkkäät pystyvät liikkumaan esteettömästi ja turvallisesti kaupungissa. Kevyen liikenteen yhteyksien kunnossapitoon kiinnitetään edelleen erityistä huomiota.

Tieliikennelain muutos edellyttää liikenteenohjauslaitteisiin muutoksia. Muutokset toteutetaan erillisenä hankkeena 2023. Tästä syntyvä kustannus on huomioitu investoinneissa. Yksityistielainsäädännön muutos edellyttää muutoksia kaupungin yksityisteiden kunnossapidon periaatteisiin. Kaupungin rooli ja taloudelliset vaikutukset yksityisteiden kunnossapidossa arvioidaan vuoden 2022 aikana. Mahdolliset taloudelliset vaikutukset realisoituvat aikaisintaan talvikaudesta 2023–2024 lähtien.

Teknisen toimialueen organisaatiomuutos on tullut voimaan 1.9.2022. Muutoksessa kaupunkitekniikan vastuualueelle on siirtynyt katujen ja puistojen rakennuttaminen, alueiden käyttö sekä rekisterit.

Kaupunkitekniikan keskuksen kustannuksiin vaikuttaa merkittävästi energian hinnan vaihtelut. Sekä sähkö että polttoaineen hintataso on noussut ja kustannusten kasvua pyritään hillitsemään parantamalla käytön ohjausta ja ottamalla käyttöön vähemmän energiaa vaativaa tekniikkaa. Katuvalaistuksen vuosittainen sähkökustannus on tilinpäätöksessä vuonna 2021 ollut noin 350 000 euroa. Sähköenergiahinnan arvioidaan kasvavan 70 %, jolloin katuvalaistuksen sähkөөn varattu määräraha vuodelle 2023 on arvioitu olevan 500 000 euroa. Polttoainekustannusten arvioidaan nousevan noin 50 000 euroa.

Riihimäen kaupunki kuuluu energiatehokkuussopimuksen piiriin ja tämän puitteissa edistetään energiansäästötoimenpiteitä. Vähäenergiisiin polttimoihin siirtymistä katuvalaistuksessa jatketaan. Ajoneuvokaluston energiakustannuksiin pyritään vaikuttamaan myös siirtymällä paketti- ja henkilöautojen käyttövoiman osalta asteittain dieselistä ja bensasta sähköön. Lisäksi sähköauton latauspaikkojen lisäysten suunnittelua kaupungin eri yksiköille jatketaan.

Katu- ja viherrekisterin keskipisteenä on kehittää rajapintoja (Trimble-kehitysprojekti), jotta tietoja saadaan siirrettyä rekisteristä eri järjestelmiin. Ylläpidettyä väylätietoa tulee saada siirrettyä ajantasaisesti mm. kansalliseen tietojärjestelmään (Digiroad), joka on valtion vaatimus. Rajapintojen kehitys poistaa turhia työvaiheita ja yksinkertaistaa prosessia. Rajapintojen kehittäminen on myös edellytys, jotta katu- ja viherrekisteritietoa saadaan julkaistua myös kaupungin julkiseen karttapalveluun kuntalaisten saataville.

Yleisten alueiden luvituksessa sähköisten lupapalveluiden prosessissa kehitetään ja selkiytetään (Trimble-kehitysprojekti) sekä asiakkaan käyttöliittymää (ePermit) että lupien käsittelyprosessia (Locus Cloud) parannetaan.

Taulukko 44 Kaupunkitekniikan keskus tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Katualueiden kunnossapito euroa/km		6435	6610	7000
Katuvalaistuksen sähkö euroa/valaisin		42,00	45,00	45,00
Viheralueiden hoito		5799	5009	5009

Keskeisempänä tavoitteena on vastuualueen investointiprojektijohtamisen vahvistaminen. Lisäksi toimialueella varaudutaan ostopalvelujen määrän tarpeen sopeuttamiseen kaupunkitilan kehityksen mukaisesti ja toiminnanohjauksen kehittäminen.

Hankekeskus

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Hankekeskus					
TOIMINTATUOTOT	1 067			200	
Tuet ja avustukset	1 067			200	
TOIMINTAKULUT	-292 290	-397 500	-235 200	-213 400	-46,31%
Henkilöstökulut	-238 950	-277 000	-164 800	-174 700	-36,93%
Palvelujen ostot	-48 529	-114 200	-65 800	-37 700	-66,99%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 964				
Muut toimintakulut	-847	-6 300	-4 600	-1 000	-84,13%
TOIMINTAKATE	-291 223	-397 500	-235 200	-213 200	-46,36%
VUOSIKATE	-291 223	-397 500	-235 200	-213 200	-46,36%
TILIKAUDEN TULOS	-291 223	-397 500	-235 200	-213 200	-46,36%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-291 223	-397 500	-235 200	-213 200	-46,36%

Toiminnan tavoitteet ja painopisteet

Hankekeskus on päättynyt 14.2.2022. Hankeohjaus ja Hankintojen ohjaus ovat siirtyneet hallinto ja konserni –toimialueelle. Esitetyt palveluohjauksen menot siirtyvät toimialueen sisällä suunnittelu ja toiminnanohjaus vastuualueelle

Suunnittelun ja toiminnanohjauksen vastuualue

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Suunnittelu ja toiminnanohjaus					
TOIMINTATUOTOT	756 747	520 000	520 000	534 200	2,73%
Myyntituotot	168 030	220 000	220 000	230 000	
Tuet ja avustukset	582 716	300 000	300 000	304 200	1,40%
Muut toimintatuotot	6 000	0			
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	165 811	289 400	289 400	324 900	12,27%
TOIMINTAKULUT	-2 370 700	-2 548 300	-2 548 300	-2 955 900	15,99%
Henkilöstökulut	-986 957	-1 062 800	-1 062 800	-1 457 700	37,16%
Palvelujen ostot	-1 346 110	-1 449 800	-1 449 800	-1 461 600	0,81%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 144	-13 300	-13 300	-13 300	0,00%
Muut toimintakulut	-26 489	-22 400	-22 400	-23 300	4,02%
TOIMINTAKATE	-1 448 142	-1 738 900	-1 738 900	-2 096 800	20,58%
VUOSIKATE	-1 448 142	-1 738 900	-1 738 900	-2 096 800	20,58%
TILIKAUDEN TULOS	-1 448 142	-1 738 900	-1 738 900	-2 096 800	20,58%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 448 142	-1 738 900	-1 738 900	-2 096 800	20,58%

Toiminnan kuvaus

Vastuualue huolehtii toimialueen johtamisen tuesta, prosessien yhteensovittamisesta, kehittämisestä, kaupungin investointien ohjauksesta ja valmiussuunnittelusta, kaupungin katujen, puistojen, viheralueiden ja muiden yleisten alueiden sekä kaupungin toimitilojen ja ulkoliikuntapaikkojen suunnittelusta sekä liikennesuunnittelusta, kestävien kulkumuotojen ja liikenneturvallisuuden edistämisestä, joukkoliikenteen ja kuljetusten suunnittelusta.

Toiminnan tavoitteet ja painopisteet

Investoinnit

Vastuualue huolehtii kaupungin investointien ohjauksesta. Kaupungin investointisuunnitelma on laadittu toimialueiden ja toimijoiden vuorovaikutteisena yhteistyönä varmistuen, että investoinnit ovat kaupungin strategian ja tavoitteiden mukaisia. Kaupunkiemon investoinnit esitetään talousarvion investointiosassa.

Kaupunkiympäristön ja tilojen suunnittelu

Kaupunkiympäristössä ja kaupungin toimitilojen suunnittelussa tulee entistä paremmin huomioida esteettömyys ja kestävä kehitys rakentamisen eri vaiheissa. Suunnittelija vai-

kuttaa tekemillään ratkaisuilla kohteen materiaalivalintoihin, toteutusmenetelmiin ja kunnossapidon intensiivisyyteen sekä kohteen koko elinkaaren aikaiseen kestävyys- ja kustannuksiin. Toisinaan laadukkaammat ja ekologisemmat valinnat lisäävät kustannuksia.

Esteettömän suunnittelun osaamista lisätään kaikkien kaupunkiympäristön ja tilojen suunnittelijoiden kouluttautumisella. Laadukkaasti esteettömyys huomioiden rakennettu ympäristö lisää viihtyisyyttä ja omin voimin liikkumista.

Sini-viheralueiden suunnittelu ja edelleen toteutus on tärkeässä asemassa ilmastonmuutoksen ehkäisemisessä, luonnon ääri-ilmiöihin varauduttaessa ja luonnon monimuotoisuuden tukemisessa. Suunnittelussa huomioidaan Riihimäen hulevesiohjelma. Kaupungin sijainti valtakunnallisesti merkittävällä tulvariskialueella vaatii edelleen jatkuvaa hulevesien hallinnan kehittämistä ja suunnitelmallisuutta.

Kaupunkiympäristöä ja tiloja suunnitellaan RakasRiksu2035 -strategian ja päämäärien vastustamaton vartin kaupunki ja kestävä kasvun yhteisö mukaisesti. Vuoden 2023 suunnittelukohteita on mm. Jokikylän alue, tonttituotannon uudisalueet ja Itäinen koulu.

Liikennesuunnittelussa kehittämisen painopisteenä jatkuu kestävä liikkuminen. Edellisen lisäämiseksi edistetään 2021 kaupunginhallituksen hyväksymässä kestävästä liikkumisesta suunnitelmassa sovittuja toimia, joita ovat mm. ELY-vetoisen Seudullisen turvallisen ja kestävästä liikkumisesta suunnitelmaan osallistuminen (noin 10 000 euroa) ja maankäytön ja liikenteen suunnittelua tukevien liikennemäärätietojen tilaaminen (noin 15 000 euroa) sekä valtionavustushankkeiden valmistelu (noin 10 000 euroa).

Joukkoliikenne ja kuljetusten suunnittelu

Joukkoliikennettä kehitetään parantamalla yleistä palvelutasoa paikallisliikenteessä ja kaupunkipyöräpalvelussa. Vuonna 2022 aloitettua R-kyty kutsuliikennettä jatketaan ja sen palvelua kehitetään saatujen kokemusten ja palautteiden perusteella. Riihimäellä on matkustajamäärissä päästy jo koronaa edeltäviin lukemiin. Hyvä palvelutaso on edellytys sille, että matkustajamäärien kasvu jatkuu. Polttoaineiden raju hinnan nousu nostaa joukkoliikenteen kustannuksia. Kustannusten nousu on kohdistunut myös yksityisautoiluun, jonka johdosta osa yksityisautoilijoista on siirtynyt joukkoliikenteen käyttäjiksi. Kaupunki teettää käyttövoimaselvityksen, jonka jälkeen paikallisliikenne kilpailutetaan selvityksestä saatujen tietojen pohjalta mahdollisimman kustannustehokkaaksi ja päästöiltään vähäisiksi. Kilpai-

lutus käynnistyy vuonna 2023. Vuonna 2023 panostetaan myös joukkoliikenteen markkinointiin. Markkinointi toteuttaa myös aiemman valtionavustushankkeen jatkotoimenpiteitä.

Joukkoliikennettä täydentävät kaupunkipyörät, joiden määrää lisätään. Lisäys mahdollistaa asemapaikkojen määrän kasvattamisen siten, että palvelu kattaa lähes koko kaupungin. Kaupunkipyörien ja niiden asemien määrällinen lisäys tulevat tarjoamaan vaihtoehdon pyörän käyttämiseen oman auton sijasta. Lisäksi kattava kaupunkipyöräjärjestelmä tukee hyvin muuta joukkoliikennettä paikkaamalla yhteys- tai aikataulullisia puutteita, joita ei ole kustannussyistä järkevää järjestää perinteisenä joukkoliikenteenä. Kaupunkipyörien kustannus noin 50 000 euroa on kohdistettu joukkoliikenteen rahoitukseen. Kustannusarvio on tehty 120 pyörän ja noin 40 virtuaaliaseman palvelukokonaisuuden hankinnalle neljän vuoden sopimuksella. Nettokustannuksen kasvu kaupunkipyörien osalta on 22 000 euroa.

Joukkoliikenteen kehittäminen tukee erityisesti strategian viihtyisä vartin kaupunki ja kestävän kasvun yhteisö tavoitteiden sekä ympäristöpolitiikan toteutumista.

Henkilökuljetuksien kehittämistarpeita ovat edelleen kustannustehokkuuden parantaminen ja eri osapuolten toimintakäytäntöjen sujuvoittaminen. Kuljetusten reittien ja aikataulujen optimoinnilla on mahdollista lisätä kustannustehokkuutta. Kuljetuksiin liittyviä toimintakäytäntöjä voidaan sujuvoittaa eri osapuolten selvällä ohjeistamisella ja yleisesti käytäntöjen kehittämisellä. Kuljetussuunnittelun resurssia vapautuu hyvinvointialueiden perustamisen vuoksi muun liikenteen ja joukkoliikenteen suunnitteluun.

Taulukko 45 Suunnittelun ja toiminnanohjauksen tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Joukkoliikennematkat (1000 kpl)	-	178	-	210

Keskeisempänä tavoitteena on vastuualueen investointisuunnittelun vahvistaminen. Lisäksi vastuualueella jatketaan toimialueen toiminnanohjauksen kehittämistä.

Liikuntakeskus

	TP 2021	Muutettu TA 2022	Muutettu KS 2022	TA 2023	Muutos % TA 2022 / TA 2023
Liikuntakeskus					
TOIMINTATUOTOT	435 729	1 139 500	1 139 500	440 100	-61,38%
Myyntituotot	15 115				
Maksutuotot	202 800	469 400	469 400	110 300	-76,50%
Tuet ja avustukset	339	47 800	47 800	6 800	-85,77%
Muut toimintatuotot	217 475	622 300	622 300	323 000	-48,10%
TOIMINTAKULUT	-3 780 289	-3 971 200	-3 971 200	-3 419 100	-13,90%
Henkilöstökulut	-1 097 912	-1 026 700	-1 026 700	-1 173 000	14,25%
Palvelujen ostot	-442 768	-535 300	-535 300	-366 400	-31,55%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-111 502	-166 800	-166 800	-155 500	-6,77%
Avustukset	-58 800	-58 800	-58 800	-58 800	0,00%
Muut toimintakulut	-2 069 308	-2 183 600	-2 183 600	-1 665 400	-23,73%
TOIMINTAKATE	-3 344 560	-2 831 700	-2 831 700	-2 979 000	5,20%
VUOSIKATE	-3 344 560	-2 831 700	-2 831 700	-2 979 000	5,20%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-79 687	-70 700	-70 700	-67 000	-5,23%
Suunnitelman mukaiset poistot	-79 687	-70 700	-70 700	-67 000	-5,23%
TILIKAUDEN TULOS	-3 424 247	-2 902 400	-2 902 400	-3 046 000	4,95%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-3 424 247	-2 902 400	-2 902 400	-3 046 000	4,95%

Toiminnan kuvaus

Liikuntakeskuksen vastuualue huolehtii liikuntalain mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä, ellei erikseen ole toisin säädetty tai määrätty. Vastuualue 1) järjestää liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen; 2) tukee kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta; sekä 3) rakentaa ja ylläpitää liikunta- paikkoja.

Toiminnan tavoitteet ja painopisteet

Liikunnanohjaus

Uimahallin peruskorjaus vaikuttaa huomattavasti liikunnanohjauksen vuoden 2023 toimintaan. Ohjaustoimintaa siirretään muihin tiloihin peruskorjauksen ajaksi ja vesiliikuntaryhmiä joudutaan muuttamaan erityyppisiksi. Liikunnanohjauksessa pyritään jatkamaan aktiivista hanketoimintaa Liikkuva Riihimäki -hankkeen jatkoksi. Hankkeen ulkopuolella toimintaa suunnataan muille kohderyhmille, erityispainopisteiden ollessa liikuntaneuvonnassa sekä ikääntyneiden ja erityisryhmien liikunnassa. Uinninopetusta järjestetään kesäaikana maauimalassa.

Liikuntapaikat

Liikuntapaikkojen osalta suurimman muutoksen vuonna 2023 aiheuttaa uimahallin peruskorjauksen käynnistyminen. Tämä näkyy talousarvioissa Liikuntakeskuksen pienentyneinä tuloina ja menoina. Uimahallin vakituinen henkilöstö sijoitetaan työskentelemään muihin liikuntapaikkoihin. Liikuntapaikkojen talvikunnossapidon tasoa voidaan nostaa päivitettävän kunnossapitokaluston ansiosta. Kenttien auraaminen nopeutuu ja isoa latukonetta voidaan siirtää joustavammin ladulta toiselle. Ulkoliikuntapaikkojen valaistuksen energiatehokkuuteen tehdään parannuksia. Valaisimia uusitaan ja mahdollisuudet valaistuksen älyohjauksiin selvitetään. Keskusurheilupuiston tenniskenttien kulunut ja liukas pintamateriaali uusitaan. Riuttan hiihto-olosuhteita kehitetään. Vuonna 2023 laaditaan myös ulkoilu-reittien yleissuunnitelma. Talousarviossa on varauduttu energiakustannusten nousuun.

Kansalaistoiminnan tuki

Yhteistyötä ja keskustelua seurojen kanssa kehitetään edelleen. Järjestetään kaksi kertaa vuodessa seurafoorumi, jossa yhteisesti keskustellaan, suunnitellaan ja sovitaan kehittämistoimenpiteistä. Toiminta- ja kohdeavustukset pysyvät edellisten vuosien tasolla.

Taulukko 46 Liikuntakeskuksen tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Avustukset euro-määrä ja hakijat	58000; 28	58800; 28	-	58800; 28
Jäähallit kävijämäärä	62346	75920	-	90000
Uimala kävijämäärä	88401	84856	-	40000
Liikunta ja hyvinvointineuvonta kävijämäärä	449	286	-	500
Erityisliikunnanohjaus kävijämäärä	2539	5618	-	7000

Vastuualueella jatketaan toiminnanohjauksen kehittämistä ja mm. hankerahoituksella tehtävien projektien johtamista.

11 Vesihuoltoliikelaitos

TULOSLASKELMA	Tp 2021	TA 2022	Ennuste 2022	TA 2023	muutos %	Suunnitelmavuodet 2024 2025	
Liikevaihto	9 127 727	8 684 500	9 100 000	9 374 500	3,02	9 800 000	10 241 000
Liiketoiminnan muut tuotot	12 379	13 000	13 000	20 100	54,62	13 100	13 200
	9 140 106	8 697 500	9 113 000	9 394 600	3,09	9 813 100	10 254 200
Valmistus omaan käyttöön							
Materiaalit ja palvelut							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-953 086	-1 170 100	-1 070 100	-1 307 300	22,17	-1 326 900	-1 346 800
Palvelujen ostot	-1 127 091	-1 233 300	-1 240 000	-1 465 600	18,19	-1 487 500	-1 509 800
	-2 080 177	-2 403 400	-2 310 100	-2 772 900	20,03	-2 814 400	-2 856 600
Henkilöstökulut	-1 608 309	-1 809 800	-1 809 800	-1 898 900	4,92	-1 927 300	-1 956 200
Palkat ja palkkiot yhteensä	-1 304 506	-1 460 200	-1 460 200	-1 538 900		-1 561 900	-1 585 300
Henkilösivukulut	-303 803	-349 600	-349 600	-360 000	2,97	-365 400	-370 900
	-1 608 309	-1 809 800	-1 809 800	-1 898 900	4,92	-1 927 300	-1 956 200
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 722 091	-2 900 000	-2 900 000	-2 900 500	0,02	-2 800 000	-2 900 000
Liiketoiminnan muut kulut	-160 653	-171 800	-171 800	-175 200	1,98	-177 800	-180 400
LIIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	2 568 876	1 412 500	1 921 300	1 647 100	-14,27	2 093 600	2 361 000
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot							
Muut rahoitustuotot	8 200						
Kunnalle maksetut korkokulut	-99 454	-90 000	-90 000	-76 700	-14,78	-68 900	-60 400
Korvaus peruspääomasta	-750 150	-750 000	-750 000	-750 000	0,00	-750 000	-750 000
Muut rahoituskulut	-44						
	-841 449	-840 000	-840 000	-826 700	-1,58	-818 900	-810 400
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 727 427	572 500	1 081 300	820 400	-24,13	1 274 700	1 550 600
RAHOITUSLASKELMA							
Toiminnan rahavirta							
Liikelylijäämä (alijäämä)	2 568 876	1 412 500	1 412 500	1 647 100	16,61	2 093 600	2 361 000
Poistot ja arvonalentumiset	2 722 091	2 900 000	2 900 000	2 900 500	0,02	2 800 000	2 900 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-841 449	-840 000	-840 000	-826 700	-1,58	-818 900	-810 400
	4 449 518	3 472 500	3 472 500	3 720 900	7,15	4 074 700	4 450 600
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-4 568 783	-5 220 000	-5 220 000	-9 445 000	80,94	-5 600 000	-5 320 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	483 311	325 000	325 000	254 000	-21,85	310 000	-350 000
	-4 085 473	-4 895 000	-4 895 000	-9 191 000	87,76	-5 290 000	-5 670 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	364 046	-1 422 500	-1 422 500	-5 470 100	284,54	-1 215 300	-1 219 400
Rahoituksen rahavirta							
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta							
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000	0,00	-650 000	-650 000
	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000	0,00	-650 000	-650 000
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Saamisten muutos kunnalta	-184 640						
Saamisten muutos muilta	180 125						
Korottomien velkojen muutos kunnalta							
Korottomien velkojen muutos muilta	290 469	300 000	300 000	300 000	0,00	400 000	400 000
	285 954	300 000	300 000	300 000	0,00	400 000	400 000
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-364 046	-350 000	-350 000	-350 000	0,00	-250 000	-250 000

Toiminnan kuvaus

Riihimäen vesihuoltoliikelaitos on suoraan kaupunginhallituksen alaisena toimiva liikelaitos. Riihimäen Vesi vastaa talousveden toimittamisesta kiinteistöille, vesijohto- ja viemäriverkostojen rakentamisesta ja kunnossapidosta, jätevesien johtamisesta ja käsittelystä sekä sadevesien ja perustusten kuivatusvesien johtamisesta. Vuonna 2021 liikelaitoksen liikevaihto oli 9,1 Miljoonaa euroa ja tase noin 59 Miljoonaa euroa. Laitoksen palveluksessa on 27 henkilöä.

Toimintaympäristön muutos

Viime vuosina kustannukset ovat nousseet maltillisesti, eikä merkittäviin taksankorotuksiin ole ollut tarvetta. Viimeisen vuoden aikana tilanne on muuttunut oleellisesti ja kustannukset, varsinkin energia hinta ja rakennuskustannukset, ovat nousseet radikaalisti. Lisäksi useissa tarvikkeissa ja materiaaleissa on ollut viimeaikoina saatavuusongelmia.

Maa- ja metsätalousministeriö on yhdessä vesihuoltoalan toimijoiden kanssa kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelman, jossa on luotu vesihuoltosektorin yhteinen visio – vastuullinen vesihuolto 2030. Siinä on mm. todettu, että vesihuollon rakennemuutosta kohti tarkoituksenmukaisempia ja toimivampia vesihuoltopalveluja tuottavia yksiköitä on edistettävä ja vesihuollon alueellista yhteistyötä kehitettävä. Keinoina on mainittu mm.: luodaan kannusteita vesihuoltolaitosten yhdistymiseen ja selvitetään vesihuollon järjestämisen ja organisoinnin vaihtoehdot ja mahdollisuudet sekä toteuttamiskelpoisuus. Vision pohjalta on aloitettu vesihuoltolain uudistamisen valmistelu, jossa lakia on tarkoitus uudistaa vaiheittain. Lain 1. vaiheen muutosten valmistelu on ministeriössä käynnissä ja luonnos hallituksen esitykseksi laista pitäisi valmistua vuonna 2024.

Taulukko 47 Vesihuoltoliikelaitos valtuustokauden tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Tasapainoinen talous	Huolehditaan tulorahotuksen riittävydestä	Tilikauden tulos ja peruspääoman korko	v. 2021 taso 1,7 milj. euroa, korko 10 %

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
			v. 2023 vähintään 0,8 milj. euroa, korko 10 %
Asiakastyytyväisyys	Otetaan käyttöön ulkoisia ja sisäisiä sähköisiä palveluja	Taloustutkimus Oy:n asiakastyytyväisyystutkimus	v. 2021 vertailukuntien keskiarvoa parempi kokonaisindeksi v. 2023 vertailukuntien keskiarvoa parempi kokonaisindeksi
Toimintavarmuus	Riittävä saneerausinvestointien taso ja omaisuudenhallinnan kehittäminen	Putkirikkojen määrä runkovesijohdoissa	Lähtötaso 3-40 kpl v. 2023 enintään 10 kpl
Resurssitehokkuus	Ennakoiva kunnossapito ja riittävä saneerausinvestointien taso	Laskuttamaton kulu- tus verkostoon pum- patusta vedestä (%) ja hulevesien osuus jä- tevedenpuhdistamolle johdetuista jä- tevesistä (%)	v. 2021 11,5 % ja 42 % v. 2023 enintään 15 % ja enintään 40 %

INVESTOINNIT 2022-2027				
	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
VERKOSTOINVESTOINNIT				
Asuntoalueiden rakentaminen ja täydennys				
Hevosenkenkä		150 000		
Jokikylä				300 000
Menot	450 000	150 000		300 000
Elinkeinoalueiden rakentaminen				
Menot	500 000	200 000	200 000	200 000
Kaupungin hankkeisiin liittyvät työt				
Temppelikat		500 000		
Kauppakatu v. Junailijankatu-Valtakatu			450 000	
Hämeenaukio			150 000	
Hämeenkatu			150 000	200 000
Valtakatu v. Kauppakatu-Kärjäkatu				500 000
Emännänkuja				450 000
varaus	100 000	100 000	100 000	100 000
Menot	100 000	600 000	850 000	1 250 000
Putkistosaneeraus ja täydennys				
Otsola jatko		1 500 000		
Raakavesijohto Riutta-Herajoki		1 400 000		
Keskusta I (Lopentie-Uudenmaankatu, Paloheimonkatu, Torikuja, Hallikuja, Valittaja)	500 000	750 000	750 000	
Haapahuhdan vesilaitokselta lähtevän putken saneeraus	300 000		500 000	
Päävesijohdon saneeraus Herajoen laitos - Teollisuuskatu + viettoviemäri			1 000 000	
Kaivokadun-Kaartokadun alue			900 000	
Museokatu			500 000	
Karoliinanojan ylivuoto				750 000
Herajontie - Kukkotie - Laurilantie				650 000
Rajapolku				350 000
Mattilan teollisuusalue				1 000 000
Pohjois-Juppala I (Oravankatu, Ratamotie ja Saviahonkatu)				
Lehtolantie				
Patastenmäentie 34-79				
Pohjois-Juppala II				
Koivistonmäki				
Suojala				
Virtausmittauskaivot	50 000	100 000	100 000	100 000
Verkoston kuntotutkimukset	50 000	50 000	50 000	50 000
Varaus	1 750 000			
Menot	2 650 000	3 800 000	3 800 000	2 900 000
Kaupungin rahoitusosuus	-250 000	-194 000	-250 000	-250 000
Verkostoinvestoinnit, menot	3 700 000	4 750 000	4 850 000	4 650 000
Verkostoinvestoinnit, rahoitusosuus	-250 000	-194 000	-250 000	-250 000
Verkostoinvestoinnit yhteensä	3 450 000	4 556 000	4 600 000	4 400 000
LAITOSINVESTOINNIT				
Jätevedenpuhdistamon koneisto- ja automaattisaneeraukset	300 000	300 000	300 000	500 000
Rejektivesien käsittelyselvitys				20 000
Vedenhankinnan koneistosaneeraukset	80 000	80 000	100 000	50 000
Pumppaamosaneeraus	300 000	250 000	250 000	100 000
Haapahuhdan vesilaitoksen saneeraus	800 000	4 000 000	100 000	
Menot	1 480 000	4 630 000	750 000	670 000
Jätevedenpuhdistamon koneistosaneeraukset, rahoitusosuus	-75 000	-60 000	-60 000	-100 000
Laitosinvestoinnit, menot	1 480 000	4 630 000	750 000	670 000
Laitosinvestoinnit, rahoitusosuus	-75 000	-60 000	-60 000	-100 000
Laitosinvestoinnit yhteensä	1 405 000	4 570 000	690 000	570 000
KALUSTO				
Verkostoyksikkö		20 000		
Laitosyksikkö	40 000	45 000		
Menot	40 000	65 000		
Investointimenot	5 220 000	9 445 000	5 600 000	5 320 000
Rahoitusosuudet	-325 000	-254 000	-310 000	-350 000
Investoinnit yhteensä (netto)	4 895 000	9 191 000	5 290 000	4 970 000

12 Riihimäen kaupunki yhteensä

Tässä osiossa käsitellään Riihimäen kaupunkia kokonaisuutena. Riihimäen kaupungin tuloslaskelmat on esitetty seuraavaksi.

Riihimäen kaupunki ilman vesihuoltoliikelaitosta, ml. sisäiset erät			
TULOSLASKELMA	TP 2021	MKS 2022	TA 2023
Toimintatuotot	47 192 799	41 193 800	34 440 100
Myyntituotot	9 571 811	8 200 700	4 939 400
Maksutuotot	6 920 378	7 364 600	2 755 300
Tuet ja avustukset	8 943 223	2 904 100	4 795 200
Muut toimintatuotot	21 757 387	22 724 400	21 950 200
Valmistus omaan käyttöön	635 959	568 400	603 900
Henkilöstökulut yhteensä	- 70 648 236	- 71 918 400	- 53 772 600
Palkat ja palkkiot	- 55 843 943	- 57 435 000	- 43 127 500
Henkilösivukulut	- 14 804 293	- 14 483 400	- 10 645 100
Palvelujen ostot	- 107 279 371	- 103 799 600	- 19 990 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 6 959 233	- 6 791 300	- 7 512 900
Avustukset	- 7 347 263	- 7 437 400	- 4 291 600
Muut toimintakulut	- 19 323 264	- 20 444 200	- 17 244 300
Toimintakulut yhteensä	- 211 557 368	- 210 390 900	- 102 811 700
TOIMINTAKATE	- 163 728 611	- 168 628 700	- 67 767 700
Verotulot	131 145 192	131 300 000	74 800 000
Valtionosuudet	44 080 036	47 614 600	11 755 700
Rahoitustuotot ja -kulut	2 250 767	2 181 300	1 439 800
Korkotuotot	190 489	125 000	78 600
Muut rahoitustuotot	2 424 006	2 300 000	2 280 000
Korkokulut	- 283 485	- 213 700	- 888 800
Muut rahoituskulut	- 80 243	- 30 000	- 30 000
VUOSIKATE	13 747 384	12 467 200	20 227 800
Poistot ja arvonalentumiset	- 5 981 262	- 5 759 700	- 6 199 500
TILIKAUDEN TULOS	7 766 122	6 707 500	14 028 300
Poistoeron lisäys- tai vähennys+	46 875	47 000	47 000
Varausten lisäys- tai vähennys+			
Rahastojen lisäys- tai vähennys+	80 000		100 000
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	7 892 997	6 754 500	14 175 300

Ulkoisen tuloslaskelman mukaisessa tarkastelussa kaupunkiemon toimialojen sisäiset erät sekä vesihuoltoliikelaitoksen välinen keskinäisen kaupankäynnin tai toiminnan vaikutukset on eliminoitu. Tarkastelu on ulkoisen tilinpäätöksen mukainen. Riihimäen kaupungin yhdistelty ulkoinen tuloslaskelma on esitetty seuraavalla sivulla.

RIIHIMÄEN KAUPUNKI JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS
YHDISTELTY ULKOINEN TULOSLASKELMA TALOUSARVIO 2023

	Riihimäen kaupunki	Riihimäen Vesi	Yhteensä (ennen elim.)	Eliminoinnit		Yhteensä
				Kaupunki	Vesi	
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUTUOTOT	2 372 300	9 374 500	11 746 800	-40 100	-322 000	11 384 700
MAKSUTUOTOT	2 755 300		2 755 300			2 755 300
TUET JA AVUSTUKSET	4 795 200	7 100	4 802 300			4 802 300
MUUT TOIMINTATUOTOT	8 232 600	13 000	8 245 600	-66 800		8 178 800
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	18 155 400	9 394 600	27 550 000	-106 900	-322 000	27 121 100
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	603 900		603 900			603 900
HENKILÖSTÖKULUT	-53 772 600	-1 898 900	-55 671 500			-55 671 500
PALKAT JA PALKKIOT	-43 127 500	-1 538 900	-44 666 400			-44 666 400
HENKILÖSIVUKULUT	-10 645 100	-360 000	-11 005 100			-11 005 100
ELÄKEKULUT	-8 889 100	-298 200	-9 187 300			-9 187 300
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 756 000	-61 800	-1 817 800			-1 817 800
PALVELUJEN OSTOT	-16 276 400	-1 465 600	-17 742 000	185 000	45 100	-17 511 900
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-7 532 900	-1 307 300	-8 840 200	137 000		-8 703 200
AVUSTUKSET	-4 291 600		-4 291 600			-4 291 600
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 703 500	-175 200	-4 878 700		61 800	-4 816 900
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-86 577 000	-4 847 000	-91 424 000	322 000	106 900	-90 995 100
TOIMINTAKATE	-67 817 700	4 547 600	-63 270 100	215 100	-215 100	-63 270 100
VEROTULOT	74 800 000		74 800 000			74 800 000
VALTIONOSUDET	11 755 700		11 755 700			11 755 700
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	78 600		78 600	-76 700		1 900
MUUT RAHOITUSTUOTOT	2 280 000		2 280 000	-750 000		1 530 000
KORKOKULUT	-889 100	-76 700	-965 800		76 700	-889 100
MUUT RAHOITUSKULUT	-30 000	-750 000	-780 000		750 000	-30 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	1 439 500	-826 700	612 800	-826 700	826 700	612 800
VUOSIKATE	20 177 500	3 720 900	23 898 400	-611 600	611 600	23 898 400
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-6 199 500	-2 900 500	-9 100 000			-9 100 000
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-6 199 500	-2 900 500	-9 100 000			-9 100 000
TILIKAUDEN TULOS	13 978 000	820 400	14 798 400	-611 600	611 600	14 798 400
POISTOERON MUUTOS	47 000		47 000			47 000
RAHASTOJEN LISÄYS- TAI VÄHENNYS+	100 000		100 000			100 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	14 125 000	820 400	14 945 400	-611 600	611 600	14 945 400

RIIHIMÄEN KAUPUNKI JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS
YHDISTELTY RAHOITUSLASKELMA TALOUSARVIO 2023

	Riihimäen kaupunki	Riihimäen Vesi	Yhteensä (ennen elim.)	Eliminoinnit		Yhteensä
				Kaupunki	Vesi	
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
VUOSIKATE	20 177 500	3 720 900	23 898 400	-611 600	611 600	23 898 400
SATUNNAISET ERÄT						
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-1 980 000		-1 980 000			-1 980 000
	18 197 500	3 720 900	21 918 400	-611 600	611 600	21 918 400
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-24 847 000	-9 445 000	-34 292 000	194 000		-34 098 000
RAHOITUSOSUUDET	985 000	254 000	1 239 000		-194 000	1 045 000
INVESTOINTIMENOIHIN						
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN	2 200 000	0	2 200 000			2 200 000
LUOVUTUSTULOT						
	-21 662 000	-9 191 000	-30 853 000	194 000	-194 000	-30 853 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-3 464 500	-5 470 100	-8 934 600	-417 600	417 600	-8 934 600
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYKSET	650 000		650 000		-650 000	0
	650 000	0	650 000	0	-650 000	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAJAISTEN LAINOJEN LISÄYS	15 144 300	0	15 144 300			15 144 300
PITKÄAJAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-12 409 900	-650 000	-13 059 900	650 000		-12 409 900
	2 734 400	-650 000	2 084 400	650 000	0	2 734 400
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	80 100	300 000	380 100			380 100
	80 100	300 000	380 100			380 100
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	3 464 500	-350 000	3 114 500	-185 200	185 200	3 114 500

13 Riihimäki konserni

Talousarvion tässä osiossa käsitellään Riihimäki konsernia. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Valtuuston asettamat tavoitteet ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisöjen toimitelmissä, mutta eivät kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Riihimäen kaupunkikonserniin kuuluvat on esitetty seuraavassa kuvassa vuoden 2023 näkökulmasta. Konserniin vuonna 2023 kuulumattomat yhteisöt on otettu huomioon ja poistettu konsernikokonaisuudesta. Konsernista poistuvat Riihimäen seudun terveystieteiden kuntayhtymä, Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiriin kuntayhtymä sekä Eteva kuntayhtymä, joiden toiminta siirtyy hyvinvointialueelle.

Taulukko 48 Riihimäki konserni vuonna 2023

RIIHIMÄEN KAUPUNKI	
RIIHIMÄEN VESIHUOLTOLIIKELAITOS	TYTÄRYHTEISÖT JA YHTEISÖT
	Osakeyhtiöt
	Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy konserni 100 %:
	* Oy Expomade-Kiinteistöt Ab 100 %
	* Kiinteistö Oy Riihimäen Sepänkatu 5 82,68 %
	* Kiinteistö Oy Riihimäen Lykka 82,53 %
	* Riihimäen Kaapelitehdas Oy 68,05 %
	* Kiinteistö Oy Riihimäen Ophelia 54,24 %.
	Riihimäen Kotikulma Oy konserni 100 %:
	* Kotikulman Kiinteistöpalvelut Oy 100 %
	Riihimäen Kaukolämpö Oy 51 %
KUNTAYHTYMÄ	Kiinteistöosakeyhtiöt
Hämeen maakuntaliitto ky 16,94 %	Kiinteistö Oy Riihimäen Yritystalo 100 %
	Kiinteistö Oy Riihimäen Paloasema 100 %
	Kiinteistö Oy Riihimäen Jäähalli 100 %
	Kiinteistö Oy Riihimäen Kalevanrinne 100 %
	Kiinteistö Oy Riihimäen Teatterihotelli 88,12 %
	Kiinteistö Oy Paimenpolku 2 51 %
OSAKKUUSYHTEISÖT	
Osakeyhtiöt	
Hyria koulutus Oy 25,12 %	
Ilves-halli Oy 24,88 %	

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan (emoyhteisö) sekä yhden tai useamman oikeudellisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä. Konsernin tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määräysvalta eli jonka äänivallasta emoyhtiöllä on yli 50 % osuus joko suoraan tai välillisesti. Osakkuusyhteisöiksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta Konsernin emoyhteisöllä on äänivallasta 20 - 50 % osuus suoraan tai välillisesti ja merkittävä omistusosuus (vähintään 20 % yhtiön omasta pääomasta yhteisössä).

Riihimäki konsernin talous tunnuslukujen ja kriisikuntakriteerien valossa

Riihimäki konsernin talouden kehittymistä on kuvattu viimeisen neljän vuoden tilinpäätöksen keskeisten tunnuslukujen avulla. Kunnan osalta ei yleensä laadita erillistä konsernin talousarviota. Tästä johtuen on tärkeää tarkastella konsernin edellisten vuosien toteutuneita tunnuslukuja ja laatia konsernin tavoitteenasettelu tämän perusteella. Riihimäki konsernin tunnuslukuja on koottu seuraavaan taulukkoon vuosilta 2017 - 2021.

Taulukko 49 Riihimäki konsernin tunnusluvut TP 2017 – 2021

Konsernin tunnusluku	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Konsernin toimintatulot toimintamenoista %:a	42,1	41,8	41,6	40,5	41,9
Konsernin vuosikate poistoista %:a	138,3	169,1	139	196	173
Konsernin omavaraisuusaste %:a	27	29	43,9	47,1	48,5
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus %:a	84,5	84,9	71,9	65,0	62,3
Konsernin korolliset lainat/ euroa per asukas	5 903	5 731	4 672	4 365	4 249
Konserni lainakanta (1000€) 31.12 tilanteessa	171 344	164 776	134 597	125 327	121 200
Konsernin leasing ja vuokravastuut (1000€) 31.12 tilanteessa			8 563	8 752	8 559

Riihimälikonsernin osalta kriisikuntakriteereistä on viimeisen kolmen vuoden aikana täytynyt suhteellinen velkaantuneisuus. Kaupunki on pystynyt lyhentämään pitkäaikaisia lainojaan edellisten neljän vuoden aikana. Tämän johdosta kaupunkikonsernin omavaraisuus sekä suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluvut ovat parantuneet.

Konsernitasolla velkamäärä on kuitenkin edelleen korkea. Lainamäärän lisäksi on otettava huomioon ne sitoumukset, joita konserni on tehnyt. Sitoumukset liittyvät keskeisesti vuokravastuisiin, jotka eivät näy konsernilainatunnusluvussa. Konsernin tavoitteet liittyvät talouden hyvään hoitoon ja hallintaan. Riihimäki konsernin tilanne vielä vuonna 2021 voimassa olevien kriisikuntakriteerien valossa on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 50 Vanhat kriisikuntakriteerit

Kriteerit Rmk = Riihimäki+Vhl	2020 Raja-arvo	Rmk	2021 Raja-arvo	Rmk	Täyttyykö kriteeri? 2020 2021	
A peruskunnan alijäämä (RMK + VHL) Kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen (=peruskunta) kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien TAI B kuntakonsernin alijäämä Kuntakonsernin alijäämä/asukas on *viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa *ja sitä edeltävässä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa TAI C kaikki tunnusluvut täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin *kuntakonsernin vuosikate on negatiivinen *kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti *kuntakonsernin lainamäärä/asukas ylittää kaikkien kuntakonsernien lainamäärän vähintään 50% *kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus on vähintään 50%	Alijäämää	+ 94,4 milj.e	Alijäämää	+ 104,1 milj.e	Ei	Ei
	-1000	+ 2925	-1000	+ 3266	Ei	Ei
	-500	+2437	-500	+ 2925	Ei	Ei
	alijäämää	+ 32,7 milj.e	alijäämää	+ 27,4 milj.e	Ei	Ei
	> 19,97	20,50	> 20,02	20,50	Ei	Ei
	7457	4365	7624	4249	Ei	Ei
	väh 50%	65,0	väh 50%	62,3	Kyllä	Kyllä

Riihimäki konsernin osalta kriisikuntakriteereistä täyttyi suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluku vuosina 2020 ja 2021 vanhojen kriisikuntakriteerien mukaan tarkasteltuna.

Uudet kriisikuntakriteerit

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja

on muutettu. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Vuoden 2023 talousarvion valmistelussa ei ole vielä käytettävissä vuoden 2022 lukuja.

E erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa (ei muutosta nykyiseen)
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa (ei muutosta nykyiseen)

TAI

- jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot
- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 % (nykyisin konsernin negatiivinen vuosikate);
 - 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (nykyisin 1 prosenttiyksikkö);
 - 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 %:lla (nykyisin tunnusluvussa ainoastaan konsernin lainamäärä);
 - 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 (nykyisin tunnuslukuna: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %).

Riihimäki konsernin tilannetta on tarkasteltu uusilla kriteerien valossa takautuvasti vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätöstietojen perusteella, vaikka uusia kriteerejä sovelletaan vasta vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Tarkastelu osoittaa, että Riihimäki konsernin osalta mikään kriisikunnan kriteeristä ei täyty.

Taulukko 51 Uudet kriisikuntakriteerit

Kriteerit Rmk = Riihimäki+Vhl	2020		2021		Täyttyykö kriteeri?	
	Raja-arvo	Rmk	Raja-arvo	Rmk	2020	2021
A peruskunnan alijäämä (RMK + VHL) Kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen (=peruskunta) kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien	Alijäämää	+ 94,4 milj.e	Alijäämää	+ 104,1 milj.e	ei	ei
TAI						
B kuntakonsernin alijäämä Kuntakonsernin alijäämä/asukas on						
*viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa	-1000	+ 2925	-1000	+ 3267	ei	ei
*ja sitä edeltävässä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa	-500	+ 2922	-500	+ 2925	ei	ei
TAI						
C kaikki tunnusluvut täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin *kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80%	alle 80%	196	alle 80%	173	ei	ei
*kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	> 19,96	20,50	> 20,02	20,50	ei	ei
*kuntakonsernin tilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä/asukas ylittää kaikkien kuntakonsernin tilinpäätöksen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50%	8795	4670	tieto ei ole vielä käytettävissä	4550	ei	ei?
*kuntakonsernin tilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	alle 0,8	2,0	alle 0,8	1,8	ei	ei

Väljemmät raja-arvot ovat niin kutsutut keltaiset valot

Kuntalaissa määritellään edelleen tunnuslukujen raja-arvot, jotka kuvaavat kunnan erityisen vaikeaa taloudellista asemaa. Kuntien näkökulmasta on tarpeen tunnistaa myös tilanteet, joissa ollaan lähellä raja-arvon täyttymistä. Hallituksen esityksessä on esitetty myös väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin.

- Konsernin kertynyt alijäämä on vähintään 500 €/as
- Konsernin vuosikate % poistoista alle 100
- Tuloveroprosentti 1,5 % -yks. yli keskimääräisen
- Konsernin lainat ja vastuut 25 % yli keskimääräisen
- Konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0

Konserniyhtiöt ja niiden tavoitteet

Kotikulma Oy

Toiminnan kuvaus

Riihimäen Kotikulma Oy on Riihimäen kaupungin omistama, yhteensä 37 vuokranmääritysyksikköä käsittävä aravavuokrataloyhtiö. Yhtiön toimialana on rakennuttaa, omistaa ja hallita kiinteistöjä, vuokratontilla olevia rakennuksia ja huoneistoja, ostaa ja vuokrata alueita, rakennuksia ja huoneistoja, antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneistoja sekä kiinteistöjen vuokratonteilla olevien rakennusten isännöinti ja huoltotoiminta. Isännöinti ja huoltotoimintaa toteuttaa Riihimäen Kotikulma Oy:n omistama Kotikulman Kiinteistöpalvelut Oy.

Vuoden 2023 talousarvioiden mukaan yhtiöiden liikevaihto on yhteensä n. 10,1 miljoonaa euroa, josta Riihimäen Kotikulman osuus on n. 8,8 miljoonaa euroa ja Kotikulman Kiinteistöpalvelujen osuus n. 1.3 miljoonaa euroa.

Toimintaympäristö

Riihimäen Kotikulma Oy omalta osaltaan muiden alueella toimivien asunnontarjoajien kanssa vastaa Riihimäellä asuvien ja kaupunkiin muuttavien asumistarpeisiin. Kotikulman asunnoissa asuu n. 7 % Riihimäkeläisistä.

Toiminnan painopisteet ja tavoitteet

Kotikulman päästrategiana on kiinteistökannan hyvä ylläpito, epäkurantista asuntokannasta luopuminen, rakennuttaa tilalle kysyntää vastaava uudistuotantoa ja olla mukana kehittämässä Riihimäkeä kaupunkikonsernin strategian ja kaupunginvaltuuston hyväksymän asunto-ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Taulukko 52 Riihimäen Kotikulma Oy valtuustokauden tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Kotikulma tukee asukkaiden yhteisöllisyyttä.	Toteutetaan kysely, jolla selvitetään, miten asukkaat haluaisivat	kyllä / ei	Vuoden 2022 aikana.

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
	parantaa yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä. Jokaisessa talossa/pihapiirissä järjestetään kerran vuodessa grilli-juhlat yms., joihin Kotikulma toimittaa puitteita ja tarjoilua. Talokoiden yhteyteen tai sellaisenaan. Pienalueittain/pihapiireittäin pidetään kerran vuodessa infotilaisuus (asukastoimikunta) ajankohtaisista asioista kera kahvin ja pulan. Asukasisännöitsijä mahdollisesti paikalla.	kyllä / ei kyllä / ei	Pilottihanke toteutettu 1-2 naapurustoon vuoden 2023 loppuun mennessä. Toteutettu ensimmäisen kerran kaikkien talojen osalta vuoden 2023 aikana.
Asuntotarjonta seuraa kysyntää: Kotikulma tarjoaa monipuolisia ja laadukkaita asumisen mahdollisuuksia niin nykyisille kuin uusille kaupunkilaisille.	Toteutetaan kerran vuodessa laajempi markkinakatsaus, jossa ennakoidaan asuntokysynnän kehitystä pitkällä aikavälillä. Asuntoja tulee olla mahdollisuuksien mukaan eri hintaluokissa. Lisätään asuntotarjonnan monipuolisuutta asunto-osakkeilla	kyllä / ei kyllä / ei Hankittujen kohteiden määrä	Markkinakatsaus toteutettu vuosittain. Toteutuu vuoden 2024 kuluessa. 1 uusi kohde vuodessa vuodesta 2023 alkaen
Kotikulma tukee toiminnallaan Riihimäen kaupungin asukasmäärän vuosittaista 0,2 % kasvutavoitetta.	Ohjaavana ajatuksena se, että Kotikulmalla tulee olla aina vapaita asuntoja, jotta kysyntään voidaan vastata, mutta kuitenkin siten että tyhjät asunnot eivät rasita taloutta. Pysyvään kasvavaan kysyntään vastataan uudisrakentamisella ja/tai hankkimalla olemassa olevia kohteita tai yksittäisiä osakehuoneita	Käyttöaste. Vuokra-asuntojen määrä.	Korkea käyttöaste. Vuokra-asuntojen määrä kasvaa. Kotikulman asuntotarjonta on somessa 2023 lopussa.

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
	Toteutetaan etenkin somemarkkinointia siten, että se tavoittaa potentiaalisia uusia asukkaita myös muualta kuin Riihimäeltä.	Somenäkyvyys.	Kotikulman asuntotarjonta on somessa 2023 lopussa.
Kotikulma on resurs-siviisas ja hiilineutraali.	Laaditaan koko kiinteistökannan kattava energiatehokkuusselvitys. Investoidaan energiatehokkuuteen energiatehokkuusselvityksen suositusten mukaisesti toteutuskelpoisuus järjestyksessä. Mahdollistetaan sähköautojen la- tauspaikkojen asentaminen. Vaarallisten jätteiden keräys ker- ran vuodessa jokaisessa pihapii- rissä.	kyllä / ei Noudatetaan selvityksen suosituksia. Mahdollisten sähkölataus- paikkojen määrä. Toteutettu, osittain, ei ol- lenkaan?	6/2025 mennessä. Toimet on aloitettu vuoden 2025 aikana Vuoteen 2023 lop- puun mennessä 10 mahdollista paikkaa lisää. Vuodesta 2023 al- kaen.
Ylläpidämme ja pe- rusparanamme Koti- kulman kiinteistöjä viihtyisyyden ja kiin- teistöjen arvon säily- misen näkökulmasta.	Jokaiselle kohteelle laaditaan kun- toarvio ja sen pohjalta PTS-ehdo- tus 5-10 vuodeksi. Ykköskohdan ehdotuksen poh- jalta laadittu PTS-suunnitelmaa noudatetaan ja mahdolliset poik- keamat raportoidaan hallituk- selle. Modernisoidaan peruskorjausten yhteydessä niitä kohteita mitkä on järkevä säilyttää.	kyllä / ei PTS-suunnitel- maa on nou- datettu, osit- tain, ei? Korjausvelka. Peruskorjaus- ten budjetti.	Laadittu vuoden 2022 loppuun men- nessä. PTS-suunnitelmista ei poiketa Korjausvelka ei kasva vuoden 2022 tilanteesta. Budjetti ylittää vä- himmäisvaatimuk- set.

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
	Tehdään budjettiin vuosittainen varaus asukasviihtyvyyden parantamiseen. Varauksella parannetaan asukasviihtyvyyttä kohentamalla talojen yhteisiä tiloja ja pihoja (esim. leikkialue, grillipaikka, istutukset, pihakiveykset, pyykkitupa).	Toimenpiteisiin on tehty vuosittainen varaus budjetissa.	Varaus on tehty ja käytetty asukasviihtyvyyteen.
Hoidamme Kotikulman taloutta suunnitelmallisesti ja tasapainoisesti.	Seuraamme jatkuvasti käyttöastetta ja ryhdymme toimiin se lähtiessä laskuun. Seuraamme jatkuvasti asukasvaihtuvuutta ja pyrimme selvittämään syyt vaihtuvuudelle. Seuraamme jatkuvasti vuokratasoja ja ryhdymme tarvittaessa toimenpiteisiin. Hallitukselle raportoidaan tuloslaskelma (budjetti vertailukohteena), kassatilanne, vuokrasaamiset ja muut keskeiset talouden tunnusluvut.	Käyttöaste. Muuttokysely. Vuokran taso vapaarahoitteisiin verrattuna. Raportti on laadittu kuukausittain.	98 % 50 % poismuuttajilta saadaan vastaus poismuuton syistä. Vuokrat eivät ylitä vastaavan vapaarahoitteisen kohteen vuokratasoa. Kyllä / osittainen / ei
Huolehdimme Kotikulman omaisuuden arvon säilymisestä.	PTS-suunnitelmat päivitetään keran vuodessa ja tarvittaessa tehdään myös kuntoarviot. Toimenpiteet mikäli käyttöaste laskee alle 92 %. Toimenpiteet mikäli yhtiön tulos negatiivinen. Toimenpiteet mikäli asukastyytyväisyys laskee.	kyllä / ei Käyttöaste. Yhtiön tulos. Asukastyytyväisyys.	Käytäntö käyttöön vuoden 2023 alusta. Yli 92 %. Tulos positiivinen. 4/5.

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy

Toiminnan kuvaus

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy (RTOY) on elinkeino-, kehitys- ja toimitilayhtiö, jonka missiona on lisätä yritystyöpaikkojen määrää Riihimäellä. Yhtiö on konsernin emoyhtiö, johon kuuluu tytäryhtiöinä Oy Expomade-Kiinteistöt Ab, KOy Riihimäen Lykka, Riihimäen Kaapelitehdas Oy, KOy Riihimäen Ophelia, Kiinteistö Oy Riihimäen T ehdaskylänkatu 5, Kiinteistö Oy Riihimäen Kuusi kulma ja Kiinteistö Oy Riihimäen Sepänkatu 5. Yhtiö omistaa vähemmistöosuudet seuraavista yhtiöistä: Kiinteistö Oy Riihimäen Erätalo, KOy Riihimäen Larissa, KOy Riihimäen Autotalo, YritysVoimala Oy ja KOy Riihimäen Yrittäjänkatu 8. Riihimäen Messut Oy sulautui RTOY:hyn 31.12.2021.

Yritys tarjoaa seuraavia toimitilapalveluita: rakennuttaminen, omistaminen, vuokraus, myynti, rahoittaminen, rakennuttamisen asiantuntijapalvelut ja BusinessPark Riihimäki. Yritys on myös laillistettu vuokrahuoneiston välitysliike (L W), joka on erikoistunut välittämään toimitiloja Riihimäellä elinkeinonharjoittajille.

Yritys markkinoi Riihimäkeä yrityksille ja luo kaupungille elinvoimaa sekä kehittää yksityistä palvelutarjontaa Riihimäellä. RTOY on kehittänyt kaupungin elinvoimaisuutta mm. seuraavilla alueilla: asemanseudun ja keskustan kehittäminen, robotiikka ja kampusyhteistyö. Toimitilojen markkinointiin yritys ylläpitää riihimäentilat.fi - nettipalvelua. Kehittämämme Alihankinta.info -palvelu parantaa alihankintayritysten näkyvyyttä ja löydettävyyttä netissä. Yhtiö hallinnoi Led-screen mainostauluja ja jättitauluja Riihimäellä.

RTOY:n keinoja yritystyöpaikkojen luomiseen on uusien investointien edistäminen, olemassa olevien yritysten toiminta- ja työllistämisedellytyksien parantaminen, toimitilojen käyttöasteen nostaminen sekä toimitilojen rakennuttaminen erityisesti Riihimäelle sijoittuville yrityksille.

Toimintaympäristö

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy toimii tiiviissä yhteistyössä Yritysvoimalan, Riihimäen Yrittäjät ry:n, alueellamme toimivien oppilaitosten, Business Finlandin, Riihimäen-Hyvinkään kaupakamarin ja yksityisten yrityspalveluiden tarjoajien kanssa.

Yrityksen toimintaympäristöön on viime aikoina vaikuttanut Venäjän-Ukrainan sota, covid 19 -pandemia ja korkotason sekä energiakustannusten nousu.

Taulukko 53 Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy valtuustokauden tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Edistää kaupungin elinkeinoelämän kehittymistä ja edesauttaa uusien ja olemassa olevien yritysten kehittymistä ja uusien yritysten saamista kaupunkiin.	Asemanseudun ja keskustan kehittäminen. Tarjotaan toimitila-palveluita: rakennuttaminen, omistaminen, vuokraus, myynti, rahoittaminen, rakennuttamisen asiantuntijapalvelut ja BusinessPark Riihimäki.	Kaupunkiin siirtyvien uusien yritysten määrä ja olemassa olevien yritysten siirtymät toiselle paikkakunnalle	
Saada 1-3 robotiikka- ja kiertotalousyritystä sijoittumaan Riihimäelle tai tehdä sijoittumispäätös	Robotiikka- ja kampusyhteistyö kaupungin ja oppilaitosten kanssa	Sijoittuvien robotiikka- ja kiertotalousyritysten määrä	Nyt ei yhtään, tavoite 1-3
Riihimäelle syntyy uusia pysyviä työpaikkoja vähintään 40 työpaikkaa vuodessa	Uusien investointien edistäminen, olemassa olevien yritysten toiminta- ja työllistämisedellytyksien parantaminen, toimitilojen käyttöasteen nostaminen sekä toimitilojen rakennuttaminen erityisesti Riihimäelle sijoittuville yrityksille.	Syntyvien pysyvien työpaikkojen määrä	Nyt n. 20, tavoite 40
Yhtiön tilojen käyttöaste on vähintään 97%	Huolehditään asiakkaista niin hyvin, että ovat halukkaita suositteluun meitä omalle verkostolle riihimäentilat.fi -nettipalvelu, Alihankinta.info -palvelu	Tilojen käyttöaste -%	Nyt 98,4%

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Olla osallisena vähintään 1-2 uudistai jalostus-rakennushankkeen toteutuksessa	Tarjotaan toimitilapalveluita (rakennuttaminen, myynti, rahoittaminen ja rakennuttamisen asiantuntijapalvelut)	Toteutuneet uudet rakennushankkeet	Toteutunut 1 (MacDonald's rakenteilla)
Yhtiön tilikauden tulos ennen veroja tulee olla vähintään 300t€	Kasvatetaan yhtiön toimitilasalkua maltillisesti ja kannattavasti, ylläpitäen tervettä omavaraisuusastetta (n. 60-80%). Käyttöastetta ylläpitäen parannetaan emoyhtiön kannattavuutta. Monipuolistetaan toimitilasalkua ja pienennetään vanhan 1980-luvulla rakennetun toimitilakannan osuutta salkussa.	Yhtiön tilikauden tulos ennen veroja	v. 2022 ennuste 774 t€

Riihimäen Kaukolämpö Oy

Toiminnan kuvaus

Riihimäen Kaukolämpö Oy on Riihimäen kaupungin (51 %) ja Aberdeen Standard Investments-sijoitusyhtiön (49 %) yhdessä omistama yhtiö. Yhtiön toimintaa ja tavoitteita toteutetaan osakassopimuksen mukaisesti. Yhtiö ostaa pääosan käyttämästään lämmöstä Fortum Waste Solutions Oy:n Riihimäen laitokselta ja lopun alle 5 % vuotuisesta energiasta se tuottaa omilla lämpökeskuksillaan. Fortumin toimittama lämpö on jätteiden käsittelyn yhteydessä syntyvää ja teollisesti talteen otettua lämpöä.

Työntekijöitä yhtiöllä on 2 henkilöä, käyttö- ja kunnossapito sekä verkon rakentaminen ovat ulkoistettuja. Kaukolämpöliittymiä on n. 750 kpl. Vuonna 2021 lämpöä myytiin 199,8 GWh, liikevaihto oli 13,6 miljoonaa euroa ja taseen loppusumma 20,7 miljoonaa euroa.

Toimintaympäristö

Kiinteistökohtainen ja lämpöpumppuihin perustuva lämmön tuotanto on ollut kasvavana trendinä. Riihimäellä vanhoja kiinteistöjä ei ole juurikaan eronnut kaukolämmöstä, mutta yhtiön on pysyttävänä kilpailukykyisenä tässä toimintaympäristössä. Jätteiden käsittelyn yhteydessä syntyvän lämmön status talteen otettuna ja CO₂-vapaana lämpönä on pyrittävä varmistamaan myös jatkossa. Hyödykkeiden (sähkö, polttoaineet) voimakas hinnan nousu vuoden 2022 aikana on jatkunut ja tämä tuo edelleen haasteita budjetointiin ja toiminnan taloudelliseen onnistumiseen. Poikkeustilanteiden huoltovarmuutta on kohotettu mm. öljysäiliökapasiteetin kasvattamisella ja varustamalla kriittiset kohteet varavoimakooneilla.

Toiminnan painopistealueet

Asiakaspalvelu, tehokkuus, ympäristöystävällisyys, digitalisaatio ja yhteistyö.

Tavoitteet

Tavoitteiksi valtuustokaudelle on osakassopimuksen mukaisesti asetettu taloudellisen tuloksen onnistuminen ja lämmön hinnoittelu.

Taulukko 54 Riihimäen Kaukolämpö Oy valtuustokauden tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso
Taloudellinen tulos	Johdetaan operatiivista toimintaa tehokkaasti Hallitus toimii tehokkaasti ja pitää kokouksia riittävän tiheästi Tehdään oikeat ja oikea-aikaiset päätökset yhtiön toimintaympäristö huomioiden	Taloudellinen tulos	v. 2021 tulos 3,7 miljoonaa euroa v. 2022 ennuste on 4,0 miljoonaa euroa v. 2023 talousarvion mukainen (budjetti käsitellyssä 21.11)
Lämmön hinnoittelu	Seurataan puolivuositain Energiateollisuus ry keskiarvohintaa, johon yhtiön lämmön hintaa verrataan	Energiateollisuus ry hintatilasto	v. 2022 kesällä 1,5 % v. 2023 2 % alle keskiarvohinnan

Talousarviokirjan liitteet

Riihimäen kaupunki 10-vuoden investointisuunnitelma (alustava luonnos)

Suunnitelman tarkoitus on hahmottaa pitkän aikavälin investointiohjelmää.

Kaavoituksen ohjelmoidut hankkeet

Talousarviokirjan liitteenä on Riihimäen kaavoituskatsauksen 2022 liite, jossa on esitetty kaavoituksen suunnittelukohteet kartalla:

A-kohteet: vuonna 2022 alkavat (ja jatkuvat) asemakaava- ja asemakaavamuutoskohteet (yksityiset hankkeet merkitty tähdellä * karttakuvaan)

B-kohteet: vuosille 2023-2024 alustavasti ohjelmoidut alkavat asemakaava- ja asemakaavamuutoskohteet

Y-kohteet: kehittämis- ja yleissuunnitelmat

Kaavoituskatsauksessa 2022 esitettyjen kohteiden valmistelutyö ja eteneminen on ohjelmoitu alkuvuodesta 2022 (tammi-helmikuu). Katsauksessa esitetty kartta ja hankeaikataulu kuvaavat sen hetkistä arviota/tavoitetta kaavahankkeiden määrästä ja hankkeiden etenemisestä. Kaupunginhallitus käsittelee kaavoituskatsauksen vuosittain, jossa kohteiden aikataulut ja eteneminen tarkentuvat.

Kaavoituskatsausliitteen tarkoitus on auttaa hahmottamaan kaupungin lähivuosien kaavoituksia. Kaavoitussuunnitelmat ovat tiedoksi, eivätkä sitovia.

Riihimäen kaupunki 10 vuoden investointisuunnitelma

	Yht.	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
1. MAA- JA VESIALUEIDEN INVESTOINNIT												
Menot	10 700 000	1 080 000	1 930 000	1 980 000	1 380 000	1 220 000	1 200 000	490 000	400 000	590 000	340 000	90 000
Tulot (myynnit)	34 400 000	1 400 000	2 200 000	2 300 000	2 500 000	3 000 000	3 500 000	3 500 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Maa- ja vesialueiden investoinnit yhteensä (netto):	-23 700 000	-320 000	-270 000	-320 000	-1 120 000	-1 780 000	-2 300 000	-3 010 000	-3 600 000	-3 410 000	-3 660 000	-3 910 000
2. OSAKKEET JA OSUUDET												
Menot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet yhteensä (netto):	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. TILAINVESTOINNIT												
Kirjasto	2 200 000	1 743 000										
(Toteutus alkanut v. 2021, kokonaiskustannusarvio 2 200 000 €)												
Kesäteatteri	1 000 000	850 000	150 000									
Uimahallin perusparannus (netto)	15 100 000	800 000	8 500 000	5 800 000								
Menot	15 900 000	800 000	8 900 000	6 200 000								
Tulot / Valtionavustus, rahoitusosuus			400 000	400 000								
Maauimalan perusparannus	3 200 000		300 000		1 500 000	1 400 000						
Lasten ja nuorten talo (Peltosaari) - myöhemmin Itäinen koulu ja Opistotalo (esitetään erillisinä)		100 000										
Itäinen koulu (n. 6 600 m ² , alakoulu ja päiväkoti, 2 800 €/m ²)	18 500 000		700 000	4 800 000	8 000 000	5 000 000						
Jukolan väestönsuoja	400 000			400 000								
Suomen lasimuseon korjaus	11 300 000						5 700 000	5 600 000				
Kino Sampon perusparannus (sisätilat)	1 300 000							1 300 000				
Kontiontien päiväkoti	2 500 000							1 500 000	1 000 000			
Kirjauksen päiväkoti	2 500 000										1 000 000	1 500 000
Toimitilaohjelma / Hankkeiden kustannukset ja aikataulu tarkentuvat selvitysten myötä				1 000 000	1 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000
kaupungin investointikyvyyn tasolle												
Opistotalo / Voimala												
Kaupungintalo												
Kalevantalo												
Koulujen peruskorjaushankkeet												
Liikuntatilat	715 000	715 000										
Peltosaaren urheilukentän pukuhuonerakennus	400 000			400 000								
Perusparannukset / tekninen lautakunta	16 000 000	1 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
- sisältää energia- ja viilennys-hankkeet												
Perusparannus (tulot), rahoitusosuus	600 000	50 000	100 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Tilainvestoinnit yhteensä:	124 558 000	5 208 000	11 550 000	14 300 000	12 000 000	12 900 000	12 200 000	14 900 000	10 500 000	9 500 000	10 500 000	11 000 000
Menot	1 400 000	50 000	500 000	450 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Tilainvestoinnit yhteensä (netto):	123 158 000	5 158 000	11 050 000	13 850 000	11 950 000	12 850 000	12 150 000	14 850 000	10 450 000	9 450 000	10 450 000	10 950 000

	Yht.	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
4. KUNNALLISTEKNIIKAN INVESTOINNIT												
Kunnallistekniikan rakentaminen (netto)	21 675 000	2 925 000	2 265 000	1 925 000	2 070 000	1 865 000	1 920 000	1 875 000	1 970 000	1 715 000	1 620 000	1 525 000
Menot		3 415 000	2 690 000									
Rahoitusosuudet (tulot)		490 000	425 000									
Katujen ja puistojen perusrantaminen	17 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
Keskustan ja Asemanpuiston kehittäminen (netto)	37 843 000	1 580 000	4 365 000	4 320 000	4 280 000	4 301 000	4 220 000	3 220 000	4 650 000	3 750 000	1 662 000	1 495 000
Menot			4 425 000									
Rahoitusosuudet (tulot)			60 000									
Elinkeinoalueiden rakentaminen	1 825 000	950 000	875 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Arolammin eritasoliittymän rakentaminen	20 000	20 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Asuntomessut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Katuvalaistuksen saneeraus	2 625 000	325 000	300 000	300 000	300 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Hulevesien viemäröinti	2 750 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Ulkoliikuntapaikat	3 050 000	0	300 000	300 000	700 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä:												
Menot	88 363 000	8 140 000	10 440 000	8 695 000	9 200 000	8 466 000	8 440 000	7 395 000	8 920 000	7 765 000	5 582 000	5 320 000
Rahoitusosuudet (tulot)	975 000	490 000	485 000									
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä (netto):	87 388 000	7 650 000	9 955 000	8 695 000	9 200 000	8 466 000	8 440 000	7 395 000	8 920 000	7 765 000	5 582 000	5 320 000
5. KALUSTOHANKINNAT												
Elinvoiman toimialueen kalustohankinnat	577 000	98 000	167 000	50 000	50 000	0	80 000	67 000	0	0	65 000	0
Teknisen toimialueen kalustohankinnat	5 865 000	540 000	580 000	500 000	550 000	500 000	490 000	545 000	500 000	500 000	590 000	570 000
Sosiaali- ja terveystoimialueen kalustohankinnat		140 000										
Sivistyksen ja osaamisen toimialueen kalustohankinnat	2 543 000	253 000	180 000	90 000	60 000	1 600 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Hallinto ja konserni -toimialueen kalustohankinnat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kalustohankinnat yhteensä (netto):	8 985 000	1 031 000	927 000	640 000	660 000	2 100 000	630 000	672 000	560 000	560 000	715 000	630 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ:												
Menot	232 606 000	15 459 000	24 847 000	25 615 000	23 240 000	24 686 000	22 470 000	23 457 000	20 380 000	18 415 000	17 137 000	17 040 000
Tulot (myynnit)	34 400 000	1 400 000	2 200 000	2 300 000	2 500 000	3 000 000	3 500 000	3 500 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Rahoitusosuudet (tulot)	2 375 000	540 000	985 000	450 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Netto	195 831 000	13 519 000	21 662 000	22 865 000	20 690 000	21 636 000	18 920 000	19 907 000	16 330 000	14 365 000	13 087 000	12 990 000

Kaavoituksen ohjelmoidut hankkeet

